

Guia sobre la Prova d'Accés a la Universitat

Segon de Batxillerat

Curs 2007/2008

GENERALITAT
VALENCIANA

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

SISTEMA UNIVERSITARI VALENCIÀ
SISTEMA UNIVERSITARIO VALENCIANO

Guía sobre la Prova d'Accés a la Universitat

Segon de Batxillerat

Curs 2007/2008

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

**SISTEMA UNIVERSITARI VALENCIÀ
SISTEMA UNIVERSITARIO VALENCIANO**

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

© de la present edició: Generalitat

© Comissió Gestora dels Processos d'Accés i Preinscripció Universitària

Edita: Generalitat

Conselleria d'Educació

Avgda. Campanar, 32 – 46015 Valencia

1ª edició: gener de 2008

ÍNDEX

Primera part: el batxillerat

1. Modalitats de batxillerat
2. Vinculacions de les assignatures per modalitat de batxillerat i via d'accés
3. Titulacions vinculades a cada via

Segona part: la prova d'accés a la universitat

1. Matriculació en les proves
2. Estructura de les proves
3. Qualificació de la prova
4. Procés de segona correcció o reclamació
5. Legislació vigent

Tercera part: matèries objecte de la prova d'accés

1. Alemany. Batxillerat (LOGSE)
2. Anglès. Batxillerat (LOGSE)
3. Biologia. Batxillerat (LOGSE)
4. Castellà: Llengua i Literatura II
5. Ciències de la Terra i Mediambientals
6. Dibuix Artístic II
7. Dibuix Tècnic II
8. Economia

9. Electrotècnia
10. Filosofia II
11. Física
12. Fonaments del Disseny
13. Francés
14. Geografia
15. Grec II
16. Història
17. Història de l'Art
18. Imatge
19. Itàlia
20. Llatí
21. Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II
22. Matemàtiques II
23. Mecànica
24. Química
25. Tècniques d'Expressió Gràficoplàstica
26. Tecnologia Industrial II
27. Valencià: Llengua i Literatura II

PRIMERA PART

El batxillerat

1. Modalitats de batxillerat

Respecte a la realització de les proves d'accés a la universitat, únicament s'han de tindre en compte les matèries cursades en el **segon curs**, la càrrega lectiva del qual és:

- Cinc matèries comunes (càrrega lectiva tres hores cada una).
- Tres matèries obligatòries de modalitat (quatre hores cada una).
- Una matèria optativa (quatre hores).

Cada modalitat de batxillerat té dos opcions. Els alumnes, independentment del batxillerat elegit, han d'optar-ne entre l'opció 1 o la 2.

Les matèries s'han d'escollir entre les optatives de modalitat o entre les optatives del grup d'optatives d'estes dos opcions.

Els centres han d'oferir obligatòriament com a optatives aquelles que són de modalitat d'una altra opció.

Nota important:

El Reial Decret 3474/2000, de 29 de desembre, pel qual s'establix l'estructura del batxillerat i el Decret 50/2002, de 26 de març, pel qual s'establix el currículum del batxillerat a la Comunitat Valenciana, van ser implantats en el primer de batxillerat en el curs 2002/2003 i en el segon de batxillerat en el curs 2003/2004.

Als següents quadres es datallen les matèries de cada modalitat de batxillerat, així com aquelles que, independentment de la modalitat cursada pels alumnes, són matèries comunes.

QUADRE 1. — Matèries comunes del segon curs de batxillerat	
	SEGON CURS
Matèries comunes	<ul style="list-style-type: none"> • Castellà: Llengua i Literatura II • Història • Filosofia II • Llengua Estrangera II • Valencià: Llengua i Literatura II

QUADRE 2.— Modalitat d'Arts	
	SEGON CURS
Matèries de modalitat: obligatòries	<p>Opció 1: Arts Plàstiques</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dibuix Artístic II • Història de l'Art • Tècniques d'Expressió Gràficoplàstiques o Dibuix Tècnic II <p>Opció 2: Arts Aplicades i Disseny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dibuix Artístic II • Fonaments del Disseny • Imatge o Dibuix Tècnic II
Matèries de modalitat: optatives	<p>Opció 1: Arts Plàstiques</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fonaments del Disseny • Imatge • Dibuix Tècnic II <p>Opció 2: Arts Aplicades i Disseny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Història de l'Art • Tècniques d'Expressió Gràfico-plàstiques • Imatge • Dibuix Tècnic II
Matèries optatives comunes	<ul style="list-style-type: none"> • Educació Física II • Filosofia de la Ciència • Informàtica per a les Arts • Matemàtiques de la Forma • Referents Clàssics de les Manifestacions Culturals Modernes • Segon Idioma Estranger • Tallers Artístics • Volum II

QUADRE 3.— Modalitat de Ciències de la Naturalesa i de la Salut	
	SEGON CURS
Matèries de modalitat: obligatòries	<p>Opció 1: Científicotècnica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Física • Matemàtiques II • Dibuix Tècnic II o Química <p>Opció 2: Ciències de la Salut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biologia • Química • Ciències de la Terra i Mediambientals o Física
Matèries de modalitat: optatives	<p>Opció 1: Científicotècnica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biologia • CC. de la Terra i Mediambientals • Química • Dibuix Tècnic II <p>Opció 2: Ciències de la Salut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dibuix Tècnic II • Física • Matemàtiques II • Ciències de la Terra i Mediambientals
Matèries optatives comunes	<ul style="list-style-type: none"> • Biologia Humana • Educació Física • Filosofia de la Ciència • Física Aplicada • Geologia • Informàtica per a les Ciències de la Naturalesa i de la Salut • Referents Clàssics de les Manifestacions Culturals Modernes • Segon Idioma Estranger • Tècniques de Laboratori Físicoquímiques

QUADRE 4.— Modalitat de Tecnologia

	SEGON CURS	
Matèries de modalitat: obligatòries	Opció 1: Científicotècnica •Dibuix Tècnic II •Física •Matemàtiques II	Opció 2: Tecnicoprofessional •Dibuix Tècnic II •Electrotècnia o Mecànica •Tecnologia Industrial II o Física
Matèries de modalitat: optatives	Opció 1: Científicotècnica •Electrotècnia •Mecànica •Tecnologia Industrial II	Opció 2: Tecnicoprofessional •Electrotècnia •Física •Matemàtiques II •Mecànica •Tecnologia Industrial II
Matèries optatives comunes	•Ciències dels Materials •Educació Física II •Electrònica •Filosofia de la Ciència •Informàtica per a la Tecnologia •Química •Referents Clàssics de les Manifestacions Culturals Modernes •Segon Idioma Estranger •Tecnologia de la Fabricació Mecànica	

QUADRE 5.— Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials

	SEGON CURS	
Matèries de modalitat: obligatòries	Opció 1: Humanística i Sociocultural •Història de l'Art •Llatí II •Geografia o Grec II	Opció 2: Ciències Socials •Geografia •Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II •Economia o Història de l'Art
Matèries de modalitat: optatives	Opció 1: Humanística i Sociocultural •Economia •Geografia •Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II •Grec II	Opció 2: Ciències Socials •Història de l'Art •Llatí II •Grec II •Economia
Matèries optatives comunes	•Antropologia •Economia i Organització d'Empreses II •Educació Física II •Filosofia de la Ciència •Geografia i Història de la Comunitat Valenciana •Informàtica per a les Humanitats i les Ciències Socials •Introducció al Dret •Literatura Contemporània: Castellà •Literatura Contemporània: Valencià •Referents Clàssics de les Manifestacions Culturals Modernes •Segon Idioma Estranger •Sociologia	

2. Vinculacions de les assignatures per modalitat de batxillerat i via d'accés.

L'elecció de modalitat en el batxillerat vincula la via en la qual es realitza la prova d'accés a la universitat. El Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, pel qual es regula la

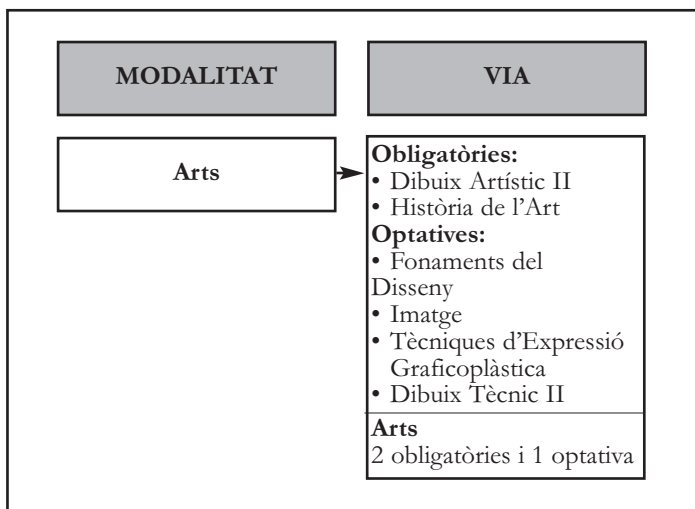
prova d'accés a estudis universitaris, estableix que per a realitzar la prova d'accés, els estudiants poden concórrer a qualsevol de les vies d'accés i hauran d'incloure necessàriament dos matèries vinculades a cada via d'accés.

Les vinculacions queden reflectides en els següents quadres.

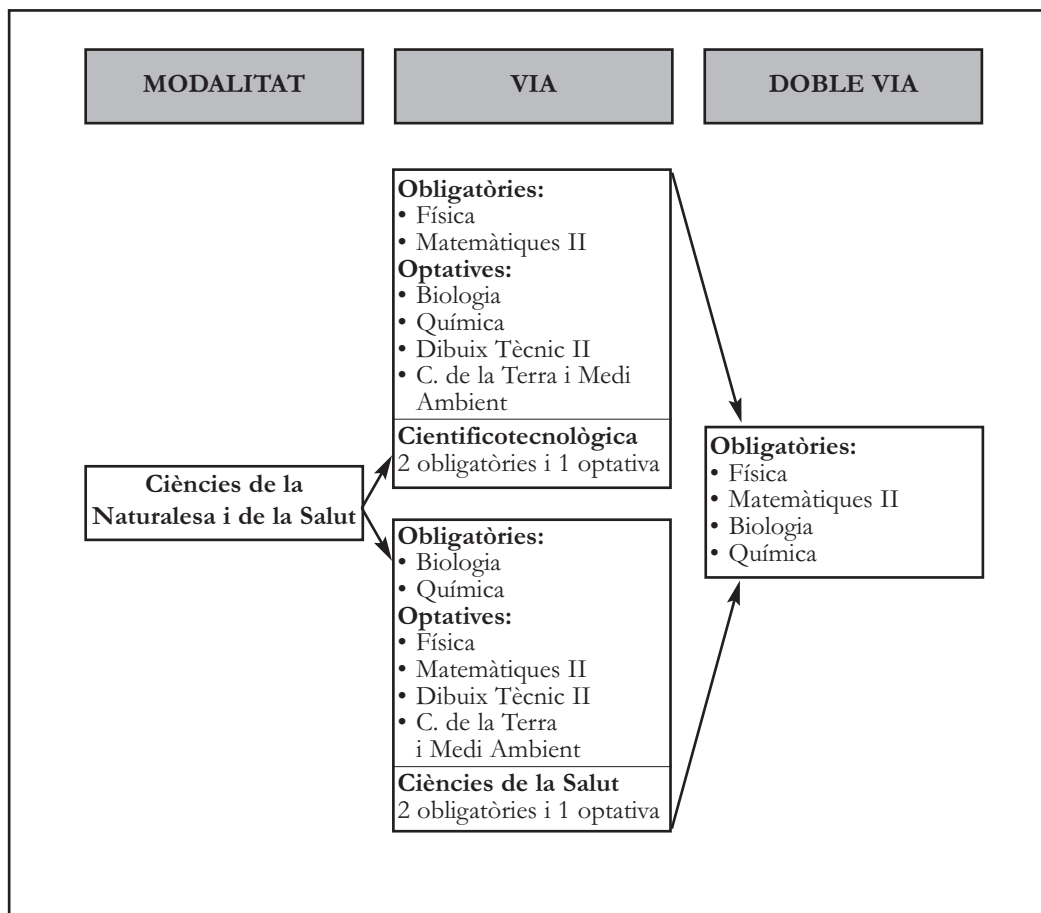
QUADRE 6.— Modalitats de batxillerat i proves d'accés

VIA D'ACCÉS	MODALITAT BATXILLERAT A LES VIES D'ACCÉS	MATÈRIES VINCULADES
ARTS	Arts	Dibuix Artístic II Història de l'Art
CIÈNCIES DE LA SALUT	Ciències de la Naturalesa i de la Salut	Biologia Química
CIENTIFICO-TECNOLÒGICA	C. de la Naturalesa i de la Salut Tecnologia	Matemàtiques II Física
HUMANITATS	Humanitats Ciències Socials	Llatí II Història de l'Art
CIÈNCIES SOCIALS	Humanitats Ciències Socials	Matemàtiques Apli- cades a les C.S. II Geografia

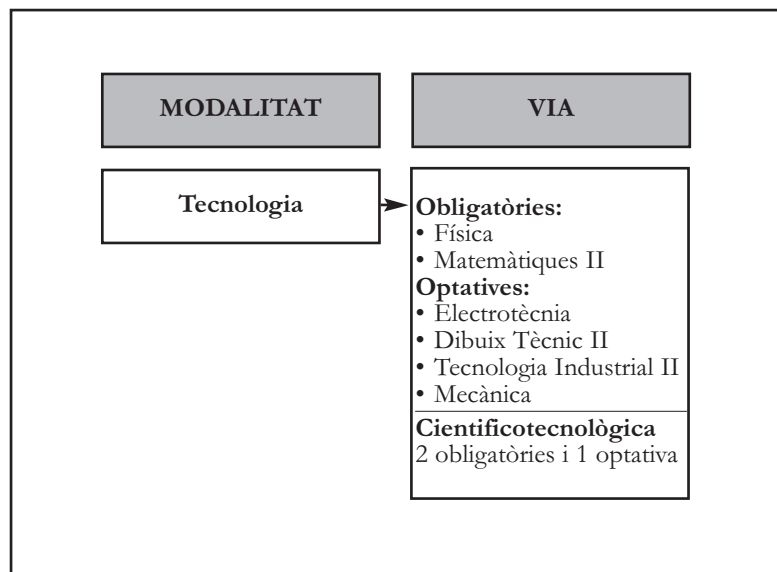
QUADRE 7.— Proves d'accés per a la modalitat d'«Arts»

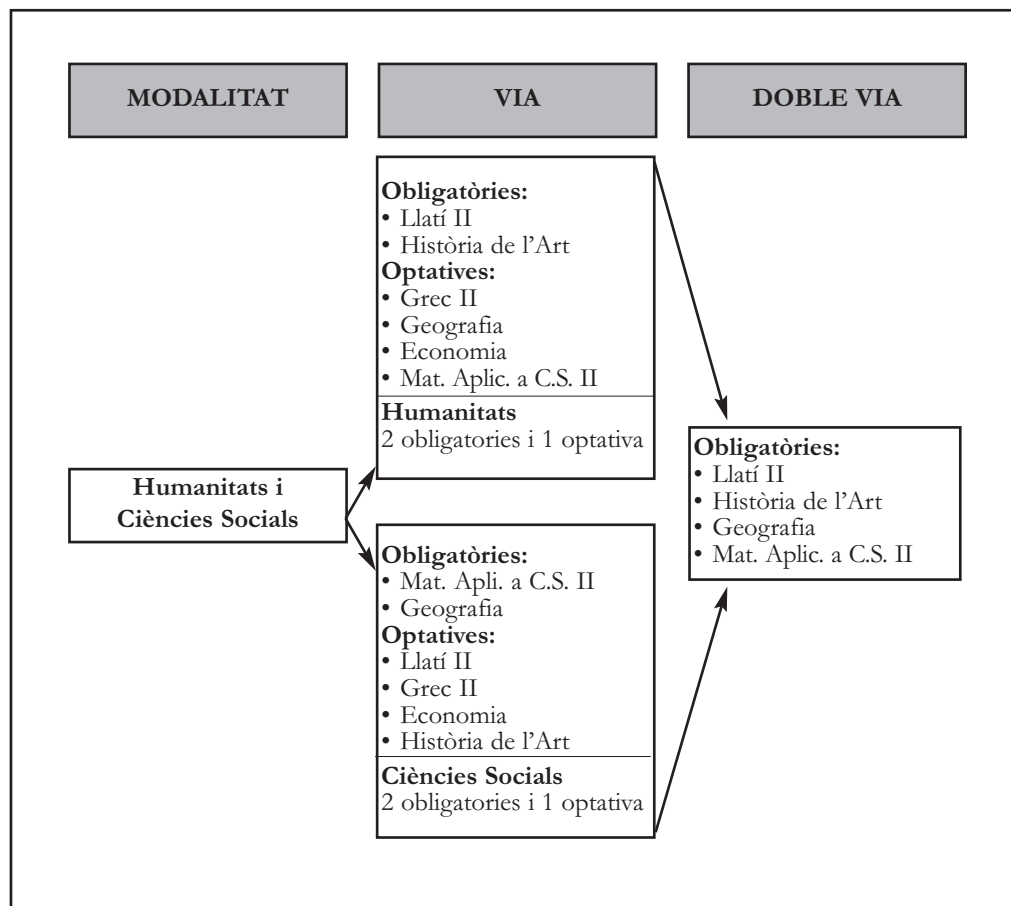
QUADRE 8.— Prova d'accés per a la modalitat de «Ciències de la Naturalesa i de la Salut»

QUADRE 9.— Prova d'accés per a la modalitat de «Tecnologia»

QUADRE 10.— Prova d'accés per a la modalitat d'«Humanitats i Ciències Socials»

3. Titulacions vinculades a cada via

L'Orde de 25 de novembre del 1999, relaciona cada una de les vies d'accés que componen la Prova d'Accés a la Universitat amb les titulacions universitàries oficials. Esta orde, va ser actualitzada per l'Orde de 27 de juny del 2000 i posteriorment s'ha vist ampliada la possibilitat d'accés a determinats estudis des de diferents vies o opcions per l'Orde de 14 de maig del 2001 (BOE, de 22 de maig).

L'elecció per part de l'alumne de la modalitat que cursa li dona preferència en el nombre de titulacions universitàries a les quals pot accedir una vegada superada la prova d'accés a la universitat.

3.1. Arts

Llicenciatures:

- Història
- Història de l'Art

Enginyeries Tècniques:

- Disseny Industrial

3.2. Ciències de la Salut

Llicenciatures:

- Administració i Direcció d'Empreses
- Biologia
- Biotecnologia
- Ciències Ambientals
- Ciències de la Mar
- Economia
- Farmàcia
- Física
- Geologia
- Matemàtiques
- Medicina
- Odontologia
- Química
- Veterinària

Arquitectura:

- Arquitectura

Enginyeries:

- Aeronàutic
- Agrònom
- Camins, Canals i Ports
- Geòleg
- Industrial
- Informàtic
- Mines
- Monts

- Naval i Oceànic
- Químic
- Telecomunicació

Diplomatures:

- Ciències Empresarials
- Infermeria
- Fisioteràpia
- Màquines Navals
- Navegació Marítima
- Nutrició Humana i Dietètica
- Òptica i Optometria
- Podologia
- Radioelectrònica Naval

Arquitectura Tècnica:

- Arquitecte Tècnic

Enginyeries Tècniques:

- Aeronàutic en totes les seues especialitats
- Agrícola, especialitat en Explotacions Agropecuàries
- Agrícola, especialitat en Hortofructicultura i Jardineria
- Agrícola, especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries
- Agrícola, especialitat en Mecanització i Construccions Rurals
- Forestal, especialitat en Explotacions Forestals
- Forestal, especialitat en Indústries Forestals
- Industrial, especialitat en Electricitat
- Industrial, especialitat en Electrònica Industrial
- Industrial, especialitat en Mecànica
- Industrial, especialitat en Tèxtil
- Industrial, especialitat en Química Industrial
- Informàtic de Gestió
- Informàtic de Sistemes
- Mines, especialitat en Explotació de Mines
- Mines, especialitat en Instal·lacions Electromecàniques Mineres
- Mines, especialitat en Mineralúrgia i Metal·lúrgia
- Mines, especialitat en Recursos Energètics, Combustibles i Explosius
- Mines, especialitat en Sondejors i Prospeccions Mineres
- Naval, especialitat en Estructures Marines
- Naval, especialitat en Propulsió i Servicis del Vaixell
- Obres Públiques, especialitat en Construccions Civils.
- Obres Públiques, especialitat en Hidrologia
- Obres Públiques, especialitat en Transports i Servicis Urbans.
- Telecomunicació en totes les seues especialitats

3.3. Científicotecnològica

Llicenciatures:

- Administració i Direcció d'Empreses
- Biologia
- Biotecnologia
- Ciències Ambientals
- Ciències de la Mar
- Economia
- Física
- Geologia
- Matemàtiques
- Química

Arquitectura:

- Arquitecte

Enginyeries:

- Aeronàutic
- Agrònom
- Camins, Canals i Ports
- Industrial
- Informàtic
- Geòleg
- Mines
- Monts
- Naval i Oceànic
- Químic
- Telecomunicació

Diplomatures:

- Ciències Empresarials
- Estadística
- Màquines Navals
- Navegació Marítima
- Òptica i Optometria
- Radioelectrònica Naval

Arquitectura Tècnica:

- Arquitecte Tècnic

Enginyeries Tècniques:

- Aeronàutic, especialitat en Aeromotors
- Aeronàutic, especialitat en Aeronavegació
- Aeronàutic, especialitat en Aeronaus
- Aeronàutic, especialitat en Aeroports
- Aeronàutic, especialitat en Equips i Materials Aeroespacials
- Agrícola, especialitat en Explotacions Agropecuàries
- Agrícola, especialitat en Hortofructicultura i Jardineria

- Agrícola, especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries
- Agrícola, especialitat en Mecanització i Construccions Rurals
- Disseny Industrial
- Forestal, especialitat en Explotacions Forestals
- Forestal, especialitat en Indústries Forestals
- Industrial, especialitat en Electricitat
- Industrial, especialitat en Electrònica Industrial
- Industrial, especialitat en Mecànica
- Industrial, especialitat en Química Industrial
- Industrial, especialitat en Tèxtil
- Informàtica de Gestió
- Informàtica de Sistemes
- Mines, especialitat en Explotació de Mines
- Mines, especialitat en Instal·lacions Electromecàniques Mineres
- Mines, especialitat en Mineralúrgia Metal·lúrgia
- Mines, especialitat en Recursos Energètics, Combustibles i Explosius
- Mines, especialitat en Sondejos i Prospeccions Mineres
- Naval, especialitat en Estructures Marines
- Naval, especialitat en Propulsió i Servicis del Vaixell
- Obres Públiques, especialitat en Construccions Civils
- Obres Públiques, especialitat en Hidrologia
- Obres Públiques, especialitat en Transports i Servicis Urbans
- Telecomunicació, especialitat en Sistemes Electrònics
- Telecomunicació, especialitat en Sistemes de Telecomunicació
- Telecomunicació, especialitat en So i Imatge
- Telecomunicació, especialitat en Telemàtica
- Topografia

3.4. Humanitats

Llicenciatures:

- Filologia Alemanya
- Filologia Anglesa
- Filologia Àrab
- Filologia Basca
- Filologia Catalana
- Filologia Clàssica
- Filologia Eslava
- Filologia Francesa
- Filologia Gallega
- Filologia Hebrea
- Filologia Hispànica
- Filologia Italiana
- Filologia Portuguesa
- Filologia Romànica

- Història
- Història de l'Art

3.5. Ciències Socials

Llicenciatures:

- Administració i Direcció d'Empreses
- Economia
- Història
- Història de l'Art

Diplomatures:

- Ciències Empresarials
- Estadística

Enginyeries Tècniques:

- Disseny Industrial

IMPORTANT

Des de totes les opcions es podrà accedir a les llicenciatures en Belles Arts, Dret (inclòs el pla conjunt hispano-francès de la Universitat Complutense de Madrid), Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport, Ciències Polítiques i de l'Administració, Comunicació Audiovisual, Filosofia, Geografia, Humanitats, Pedagogia, Periodisme, Psicologia, Publicitat i Relacions Públiques, Sociologia, Traducció i Interpretació i a les Diplomatures en Biblioteconomia i Documentació, Educació Social, Gestió i Administració Pública, Logopèdia, Mestre en les seues distintes especialitats, Relacions Laborals, Teràpia Ocupacional, Treball Social i Turisme.

SEGONA PART

La prova d'accés a la universitat

1. Matriculació en les proves

1. Tindran lloc dos convocatòries, una d'ordinària, els dies 10, 11, i 12 de juny de 2008 i una d'extraordinària, els dies 10, 11, i 12 de setembre de 2000. En cada una de les convocatòries la prova d'accés serà única.

2. Els exercicis que formen la prova d'accés han de basar-se en les matèries comunes i de modalitat que ordena el Decret 50/2002, de 26 de març, del Govern Valencià, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a la Comunitat Valenciana (DOGV, de 5 d'abril de 2002), i seguides pels estudiants en el segon curs de batxillerat.

3. A sol·licitud dels estudiants, els centres d'ensenyament secundari han de realitzar la inscripció per a la prova d'accés a la Universitat que els corresponga d'acord amb allò que estableix el Capítol II del Reial Decret 69/2000, de 21 de gener.

4. Els centres han de remetre a la Universitat a la qual estiguen adscrits, una relació certificada en què figuraran els alumnes que desitgen presentar-se a la prova d'accés. S'hi haurà d'indicar: la nota mitjana del batxillerat que consta en la documentació oficial, la via o vies d'accés a què concorren, matèries cursades objecte d'examen de la segona part de la prova, la llengua estrangera cursada com a matèria comuna (primer idioma), així com les exempcions concedides per mitjà de resolució expressa i el Llibre de Qualificacions, segons el procediment establert per cada universitat.

5. Aquells estudiants que pretenguin millorar la qualificació de la Prova d'Accés a la Universitat obtinguda amb anterioritat han de matricular-se en el centre docent on van cursar el batxillerat d'acord amb allò establert en el capítol I del Reial Decret 69/2000, de 21 de gener, segons indica l'article 2, apartat 2: «La nova prova haurà de realitzar-se a la mateixa universitat, excepte quan es justifique degudament un canvi de residència o haja

obtingut plaça en una altra universitat, en este cas serà en esta on haurà de realitzar la prova».

2. Estructura de les proves

1. La primera part de la prova estarà formada per quatre exercicis: Castellà: Llengua i Literatura II, Valencià: Llengua i Literatura II, Llengua Estrangera II, i un altre a escollir entre Història o Filosofia II. La duració de tots i cada un dels exercicis serà de 90 minuts. La qualificació d'esta primera part serà la mitjana aritmètica dels quatre exercicis.

2. En la segona part de la prova els estudiants s'examinaran de les matèries vinculades a cada via, a més d'una matèria de modalitat de segon curs. Tant les matèries vinculades com l'escollida pels estudiants han d'haver sigut cursades com a pròpies de la modalitat o com a optatives, llevat del que disposa l'article 9 del Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, modificat pel Reial Decret 990/2000.

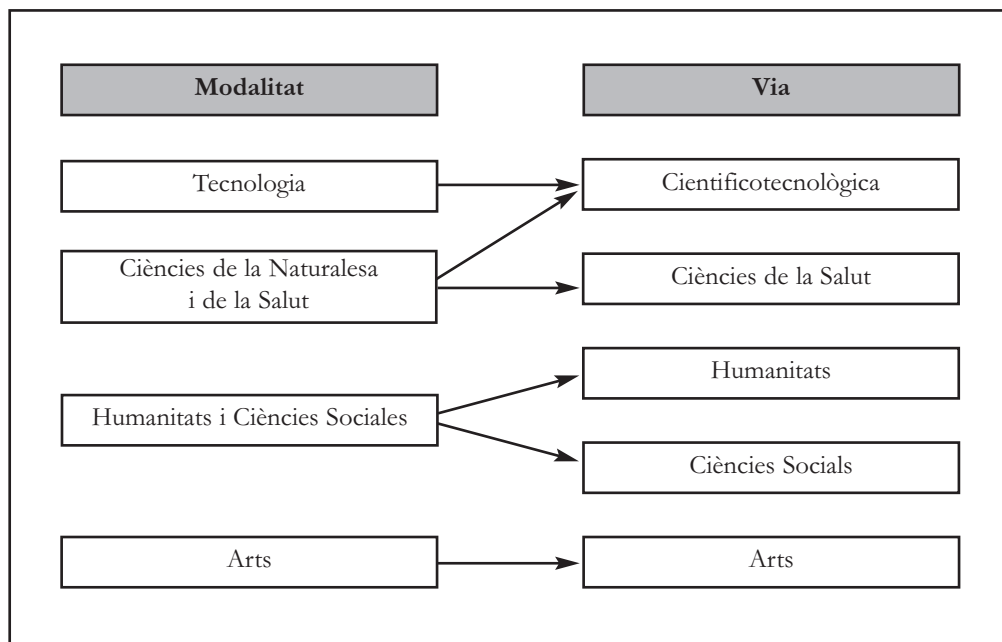
3. Per a la realització de la segona part de la Prova els estudiants hauran d'examinar-se de les assignatures que hagen cursat en segon de batxillerat, en funció de la via triada, segons la vinculació indicada a continuació:

3. Qualificació de la prova

1. Les dos matèries vinculades a la via es ponderaran en un 40 per 100 cada una d'estes, mentre que l'estudiada com a optativa puntuarà un 20 per 100. Quan l'accés siga per dos vies, en la segona part de la prova hi haurà dos qualificacions, una per cada una de les vies, calculades de la següent manera: se sumarà el 40 per cent de les qualificacions de cada una de les dos matèries vinculades, i el 20 per 100 de la qualificació més alta de les obtingudes en les matèries corresponents a l'altra via.

2. Segons la legislació vigent es consignarà un decimal en obtindre la nota mitjana de batxillerat. Per tal que tots els Centres procedisquen amb un criteri homogeni, la

QUADRE 11.— Segona part de la PAU. Relació entre les assignatures cursades i la via elegida

determinació d'eix decimal es farà en arrodonir la xifra com és habitual en estos casos: quan les centèsimes de la qualificació siguen superiors o iguals a 5 s'arrodoniran per excés; i quan les centèsimes de la qualificació siguen inferiors o iguals a 4 s'arrodoniran per defecte.

3. L'estudiant que no assistisca a algun dels exercicis serà qualificat amb 0, i es farà la mitjana d'esta nota amb les altres a l'efecte del càlcul de la nota definitiva.

4. Les actes de qualificacions, targetes i etiquetes per als Llibres de Qualificacions seràn entregades als delegats dels centres.

4. Procés de segona correcció o reclamació

1. Els alumnes podran sol·licitar, per assignatura, en obtenir la seua qualificació en la Prova:

a) Una reclamació sobre la qualificació obtinguda davant la comissió gestora de les proves. S'entén per reclamació la sol·licitud de comprovació de possibles errades en la qualificació, per tant, no implicarà la disminució de la nota.

b) La revisió del seu exercici per un nou corrector davant el president del tribunal. S'entén per revisió la sol·licitud d'una segona correcció, per un altre corrector, per discrepàncies en l'aplicació dels criteris de correcció. La qualificació resultarà de la mitjana aritmètica entre les dos correccions.

Els exàmens que en la segona correcció presenten una diferència de tres o més punts respecte de la primera qualificació passaran a un tribunal que efectuarà una tercera correcció de l'exercici.

2. En el cas que un alumne presente una reclamació i demane una revisió d'una mateixa assignatura s'admetrà a tràmit la reclamació davant de la Comissió Gestora.

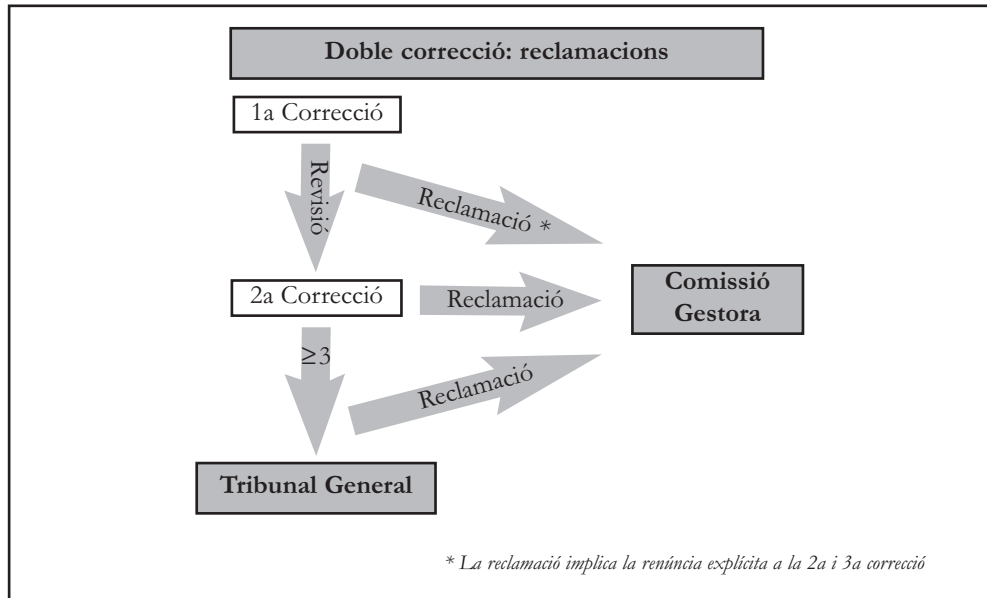
3. La presentació de sol·licituds de reclamació s'efectuarà en la universitat respectiva, i el termini de presentació de sol·licituds és de tres dies hàbils des de la data de publicació de les qualificacions. Este termini és improrrogable de manera que les reclamacions presentades fora de termini seran desestimades.

Serà obligatori el lliurament de la targeta a l'hora de sol·licitar la revisió de l'exercici. En el cas que siga necessària la modificació de la qualificació a causa de la reclamació, els estudiants han de lliurar la Targeta en arreplegar-ne una de nova.

4. Els estudiants podran presentar una reclamació davant de la Comissió Gestora respecte de la segona o tercera correcció (si es donara).

5. La Comissió Gestora farà públiques les resolucions. Esta resolució de la Comissió posa fi a la via administrativa. Este procés s'esquematitza al Quadre 12.

QUADRE 12.— Resum del procés de segona correcció/reclamació

5. Legislació vigent

5.1. Legislació estatal

- Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu (BOE de 4 d'octubre de 1990).
- Reial Decret 704/1999, de 30 d'abril, pel qual es regulen els procediments de selecció per a l'ingrés en els centres universitaris dels estudiants que reuneixen els requisits legals necessaris per a l'accés a la universitat (BOE 104, d'1 de gener de 1999).
- Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, pel qual es regula la prova d'accés a estudis universitaris (BOE 257 de 27 d'octubre de 1999).
- Reial Decret 990/2000, de 2 de juny, pel qual es modifica el Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, pel qual es regula la prova d'accés a la universitat.
- Reial Decret 69/2000, de 21 de gener, pel qual es regulen els procediments de selecció per a l'ingrés en els centres universitaris dels estudiants que reuneixen els requisits legals necessaris per a l'accés a la Universitat.

- Reial Decret 1025/2002, de 4 d'octubre, pel qual es modifica el Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, modificat i completat pel Reial Decret 990/2000, de 2 de juny, pel qual es regula la prova d'accés a estudis universitaris.

5.2. Legislació autonòmica

- Decret 20/2000, de 8 de febrer del Govern Valencià, pel qual es creen els òrgans de gestió dels processos d'accés als estudis universitaris (DOGV núm. 3687, de 14 de febrer de 2000)
- Decret 50/2002, de 26 de març, del Govern Valencià, pel qual es modifica el Decret 174/1994, de 19 d'agost, del Govern Valencià, pel qual s'estableix el currículum del Batxillerat en la Comunitat Valenciana.
- Orde de 27 de febrer de 2007, de la Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència, per la qual es regula la prova d'accés a estudis universitaris establida en el Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre, per al calendari 2006/2007.
- Pendent que s'elabore la resolució per la qual es regula la prova per al curs 2007/2008.

TERCERA PART

Matèries objecte de la prova d'accés

Les matèries objecte de la prova d'accés són les següents:

1. Alemany
2. Anglès
3. Biologia
4. Castellà: Llengua i Literatura II
5. Ciències de la Terra i Mediambientals
6. Dibuix Artístic II
7. Dibuix Tècnic II
8. Economia
9. Electrotècnia
10. Filosofia II
11. Física
12. Francés
13. Fonaments del Disseny
14. Geografia
15. Grec II
16. Història
17. Història de l'Art
18. Imatge
19. Itàlia
20. Llatí II
21. Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II
22. Matemàtiques II
23. Mecànica
24. Química
25. Tècniques d'Expressió Gràficoplàstica
26. Tecnologia Industrial II
27. Valencià: Llengua i Literatura

Es constituïran tantes comissions com matèries puguin ser objecte de la prova d'accés a la universitat, d'acord amb allò establert en el Reial Decret 1640/1999, de 22 d'octubre (BOE de 27 d'octubre), pel qual es regula la prova d'accés als estudis universitaris.

Cada comissió de matèria estarà formada, com a màxim, per un membre designat per cada Universitat, de manera que com a mínim n'hi haja un per província. Rebrà el nom d'*especialista*, i serà un professor dels cossos docents universitaris, coneixedor dels currículums de batxillerat i que impartisca docència d'alguna assignatura que pertanyi a l'àrea de coneixement relacionada o en la qual s'emmarque la matèria per a la qual siga designat. I un professor proposat per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, que rebrà el nom d'*assessor*, i serà un professor dels cossos docents d'ensenyament secundari, que impartisca docència de la matèria per a la qual siga designat, o bé pertanyi al Servei Central de la Inspecció Educativa o als CEFIRE, coneixedor en tots els casos dels currículums de batxillerat. L'assessor no participarà en l'elaboració de les propostes d'examen, ni en coneixerà el contingut.

En cada una de les assignatures, esta guia conté les característiques de l'examen, els criteris de correcció i el currículum de la matèria, així com una còpia dels exàmens del curs 2006/2007 de les convocatòries de juny i de setembre, amb els seus criteris de correcció. En les assignatures que no tenen criteris de correcció de la convocatòria de setembre s'han aplicat en esta convocatòria els mateixos criteris que en la de juny.

1. Alemany. Batxillerat (LOGSE)

- *Exercici d'anàlisi d'un text d'una Llengua Estrangera II: Alemany*
- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú*

1.1. Característiques de l'examen

Anàlisi d'un text en alemany de llenguatge comú, no especialitzat. A partir del text proposat els estudiants realitzaran un comentari personal i respondran a qüestions relacionades amb el text, que seran plantejades i respostes en alemany, sense ajuda de diccionari ni de cap altre material didàctic.

El temps màxim per a la realització de l'exercici serà de **90 minuts**.

1.2. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria apareix al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1.2.1. Nuclis de continguts

1. Habilitats comunicatives

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Narracions orals i escrites d'esdeveniments o experiències personals.
- Participació i contribució activa en discussions o debats sobre diversos temes.
- Expressió d'argumentació i contraargumentació, tant oral com escrit.
- Resolució de problemes de forma cooperativa i presa de decisions en grup sobre un tema específic.
- Lectura de manera autònoma de textos escrits referits a l'actualitat, a la vida cultural o relacionats amb els interessos professionals, presents o futurs de l'alumnat.
- Comparació i contrast entre textos sobre el mateix tema publicats en diferents revistes o periòdics.
- Finalització de textos dels quals s'han proporcionat un o diversos paràgrafs, aconseguint un text final amb elements que hi donen cohesió i coherència.
- Participació en l'elaboració de projectes, com ara l'elaboració d'un periòdic, un fullet, una enquesta, un sondeig, etc.

2. Reflexions sobre la llengua

Els continguts que corresponen a este nucli són:

a) Funcions del llenguatge i de la gramàtica

- Comprendre narracions escrites d'esdeveniments passats:
  - El *Präteritum* dels verbs regulars.
  - El *Präteritum* dels verbs irregulars.
- Relatar fets ocorreguts en el passat i en el present:
  - El pretèrit perfet dels verbs regulars i irregulars.
  - El plusquamperfet.
  - Oracions subordinades temporals.
  - Conjugació completa del sistema verbal en veu activa.
- Expressar relacions de finalitat i de restricció entre diverses accions:
  - Oracions finals i concessives.
- Expressar relacions espacials, temporals, causals, finals, restrictives entre objectes o persones:
  - Preposicions de datiu.
  - Preposicions de genitiu.
  - Verbs amb complement preposicional.
- Ordenar esdeveniments cronològicament, destacar informacions, matisar, expressar fets amb coherència:
  - Orde dels elements en l'oració.
- Expressar la possessió, ampliar informació sobre objectes i persones:
  - Declinació del pronom relatiu en genitiu.
  - Declinació del pronom possessiu en genitiu.
- Descriure objectes i persones per mitjà d'atributs que expressen temporalitat:
  - El *Partizip I*.
  - El *Partizip II*.
- Expressar condicionalitat, irrealitat, sol·licitar i preguntar amb cortesia:
  - La perífrasi verbal amb *würde ...* infinitiu.
  - Formes de *Konjunktiv II* dels verbs modals i auxiliars.
  - Oracions subordinades condicionals amb nexes i sense.
- Expressar i comprendre processos d'elaboració. Expressar accions de mode impersonal:
  - Conjugació de la veu passiva en present d'indicatiu, *Präteritum* i pretèrit perfet.
  - El complement agent.
  - Construccions impersonals amb *man* i en veu passiva.
- Expressar desig, ganes, possibilitat, la conveniència o inconveniència de fer alguna cosa:
  - Construccions d'infinitiu amb *zu*.
  - Els infinitius actiu, passiu i perfet.

b) Lèxic

- Relacionat amb els temes tractats.
- Fórmules i expressions.

c) Fonètica

- Pronunciació de fonemes d'especial dificultat.
- Accentuació.
- Entonació.
- Ritme.

3. Aspectes socioculturals

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Identificació dels trets dialectals més significatius de la llengua estrangera.
- Valoració positiva de patrons culturals distints dels propis.

- Reconeixement de diferències culturals i de comportaments socials entre grups de parlants de la mateixa comunitat lingüística.
- Reflexió sobre similituds i diferències entre cultures.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per a accedir a altres cultures i com a instrument de comunicació internacional.
- Reflexió sobre altres maneres d'organitzar les experiències, a fi de desenrotllar actituds de comprensió cap a altres convencions culturals.
- Ús de registres adequats segons el context comunicatiu, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.
- Reconeixement de la importància de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interés al llarg de la vida professional.

2. Anglès. Batxillerat (LOGSE)

- *Exercici d'Anàlisi d'un text d'una Llengua Estrangera II: Anglès*
- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú*

2.1. Característiques de l'examen

Anàlisi d'un text en anglès de llenguatge comú, no especialitzat. A partir del text proposat els estudiants realitzaran un comentari personal i respondran a qüestions relacionades amb el text, que seran plantejades i respostes en Anglès, sense ajuda de diccionari ni de cap altre material didàctic.

Tindrà dos parts diferenciades. Les preguntes de la primera part aniran dirigides a comprovar la comprensió del text i la segona part anirà dirigida a comprovar la capacitat expressiva de l'alumnat.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

2.1.1. Estructura de la prova:

1. Comprensió

- Dos preguntes de comprensió global. S'inclourà en la formulació de l'enunciat *according to the author* o *according to the text*.
- Tres preguntes de verdader/fals. El o la estudiant haurà d'identificar el fragment del text que justifica la resposta.
- Pregunta de Vocabulari (quatre ítems) seguint el format de *guessing vocabulary from context*. Entre una llista de sis paraules del text, l'alumne o alumna haurà d'identificar —a partir del context— les quatre paraules que es corresponen amb els sinònims o definicions donades.
- Exercici d'opció múltiple amb tres ítems, amb tres opcions (a, b, c) cadascú. Es demanarà comprensió general i aspectes que hagen d'inferir o d'interpretar a partir del text.

2. Producció escrita

- Elaboració d'una producció escrita entre 130 i 150 paraules. S'oferiran dos possibilitats perquè l'alumne en trie una.

3. Consignes per a la pregunta de producció escrita

La consigna per a la pregunta de producció haurà de complir els requisits següents:

- Contextualitzar degudament la situació de producció (qui escriu, a qui, amb quina finalitat, etc.)
- Marcar la relació que la producció sol·licitada té amb el text presentat:
  - Canviar el tema i conservar l'estructura o viceversa.
  - Canviar el punt de vista enunciatiu (un dels personatges conte el mateix episodi des del seu punt de vista).
  - Canviar el gènere del discurs (argumentació personal).
  - Sobre el tema o sobre algun problema que presenta el text.

4. Tipus de text que poden sol·licitar-se i la seua extensió

Es podrà demanar que els alumnes produïsquen un text entre 130 i 150 paraules a triar entre dos dels tipus següents:

- Narració
- Descripció
- Argumentació
- Explicació

5. Criteris per a l'elecció de textos

Els textos que apareguen en la prova correspondran als llistats davall l'epígraf «gèneres de textos».

- Autenticitat. S'utilitzaran textos originals o adaptats pels especialistes procedents de premsa o altres publicacions. Per tant, es podran modificar aquells elements lèxics o gramaticals que es consideren oportuns.
- Longitud. S'establix en la normativa un número de 250 paraules. No obstant, a causa de la dificultat de trobar textos autèntics que se cenyisquen exactament a eixe número, es podrà utilitzar este com referent procurant no sobrepassar eixa xifra.
- Especificitat del tema. Els textos triats no han de tractar temes que requerisquen l'ús d'un lèxic molt específic que faça difícil la comprensió a un alumnat que no estiga familiaritzat amb ell. Així es descartaran temes específics que pogueren tractar-se en classe (científics, tècnics, etc.).
- Tancament del text. Es procurarà triar textos «complets», és a dir, que encara que siguin fragments de seqüències més àmplies presenten un principi i un final que permeta una comprensió independent.
- Contextualització. El text es presentarà degudament contextualitzat amb un títol (si així es presenta en l'original) amb indicació de la procedència i la data en cas de ser una informació de premsa.

- Format. S'intentarà respectar el format del document original quan siga possible perquè es puguen utilitzar les marques tipogràfiques com a recursos per a la comprensió.
- Dificultat del lèxic. La paraula o paraules que presenten dificultat per a la comprensió del text seran traduïdes o explicades al peu de text. No obstant, i perquè es vol potenciar la utilització d'estratègies de comprensió lectora, esta ajuda només s'oferirà si no hi ha pistes en el text que faciliten la seua comprensió.

6. Temes

Els temes que apareixen en este llistat han sigut seleccionats del temari seguint el criteri de l'epígraf «especificitat del tema». Els textos triats per a la prova podran tractar dels temes següents:

- Medi Ambient o ecologia
- Salut o alimentació
- Consum
- Mitjans de comunicació

Aspectes de la vida juvenil

- Oci, entreteniment (modes, música, etc.)
- Estudis, problemes, perspectives de treball
- Participació social

- Commemoracions o esdeveniments en l'àmbit mundial (Jocs Olímpics, etc.)
- Vides, anècdotes, etc., de personatges coneguts
- Viatges i comunicacions
- Esports
- Hàbitat
- Treball/organització social
- Paper de l'home i de la dona en la societat
- conflicte i canvi

2.2. Criteris de correcció

La primera part de la prova dirigida a la comprensió del text tindrà un valor del 60% del total. La part de producció d'un text escrit correspondrà al 40%.

2.2.1. Estructura de la prova

A. Comprensió

1. Dos preguntes de comprensió global. Valor: 2 punts.
2. Tres preguntes de verdader o fals. El o la estudiant haurà d'identificar el fragment del text que justifica la resposta. La puntuació de 0,5 punts per ítem englobarà indivisiblement tant la resposta (*true/false*) com la justificació de la mateixa. Valor: 1,5 punts.

3. Pregunta de Vocabulari (4 ítems) seguint el format de *guessing vocabulary from context*. Pregunta de 4 ítems, amb un valor de 0,25 cada u. Valor: 1 punt.
4. Exercici d'opció múltiple amb tres ítems, amb tres opcions (a, b, c) cadascú. Es demanarà comprensió general i aspectes que hagen d'inferir o interpretar a partir del text. Valor: 1,5 punts.

B. Producció escrita

Valor: 4 punts (els criteris de correcció s'especifiquen a continuació).

Els criteris de correcció per a la prova escrita s'acabaran de concretar una vegada finalitzada la prova, caldrà tindre en compte la valoració d'aspectes específics al tipus d'escrit aparegut en la prova.

Per a valorar la producció escrita es tindran en compte:

1. Adequació textual

- Contingut, organització i adequació a la intenció
  - Eficàcia comunicativa: riquesa i organització de les idees.
  - Adequació a la situació de comunicació proposada.
  - Planificació textual: adequació al sistema textual que se sol·licita (narració, argumentació, etc.).
  - Distribució de les idees en paràgrafs.

2. Correcció Lingüística.

- Lèxic, morfosintaxi, ortografia i puntuació
  - Propietat i varietat del lèxic emprat.
  - Propietat en l'ús dels organitzadors del text: connectors temporals, espacials, lògics, etc.
  - Orde de les paraules.
  - Ús del sistema verbal.
  - Ús de determinades estructures sintàctiques.
  - Procediments de substitució (lèxica, pronominal, etc.).
  - Ortografia gramatical (verbs, plurals, etc.) i d'ús.
  - Ús de la puntuació.

El valor de cada un dels apartats serà del 50% de la nota global de la producció escrita. S'oferix un quadre explicatiu dels epígrafs que corresponen als dos apartats.

— Contingut

Es referix al que comunica l'escrit. Dependrà del tipus d'escrit sol·licitat en l'examen.

Si es tracta d'una argumentació, es tindrà en compte la claredat de les idees expressades, el raonament de les opinions, la justificació d'eixos raonaments amb exemples, etc. En una narració tindrà importància la caracterització dels personatges, la relació entre ells, el desenvolupament de l'acció, etc.

— Organització

Es referix a l'estructura del text i com avança este. En relació al tipus de text sol·licitat es podrà veure una organització amb eix temporal en una narració, amb una estructura organitzativa lògica en l'expressió d'una opinió. En la informació que es presente ha de veure's també una introducció i un tancament.

— Adequació a la intenció

Si en la consigna es contextualitza la producció sol·licitada i s'explicita una intenció concreta, es tindrà en compte l'adequació de l'escrit a la situació de comunicació proposada. Per exemple, en el cas de demanar que escriga una carta a un amic per a convèncer-lo que vinga a l'estiu a sa casa, el to serà informal i la carta haurà de complir la intenció de convèncer.

— Lèxic

Es considera l'adequació del lèxic emprat, la varietat, l'ocupació de sinònims o un altre recurs per a evitar la repetició de paraules. També es podrà considerar ací l'ús de marcadors del discurs apropiats com *according to, first, on the other hand*.

— Morfosintaxi

Es tindran en compte els aspectes gramaticals de la paraula, la frase i el text. Es valorarà fins a quin punt la incorrecció gramatical dificulta o impedeix la recepció del missatge. S'intentarà trobar un equilibri per a valorar el correcte, però simple gramaticalment, i l'incorrecte però més complicat.

— Puntuació ortogràfica

Es considerarà allò que s'ha adequat en l'ús de la puntuació i la distribució dels paràgrafs.

Així mateix, es tindrà en compte l'ortografia de les paraules gramaticals i comunes.

2.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria es detalla al Decret 50/2002, de 26 de març, pel qual s'estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Habilitats comunicatives

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Narracions orals i escrites d'esdeveniments o d'experiències personals.
- Participació i contribució activa en discussions o debats sobre diversos temes.

- Expressió d'argumentació i contraargumentació, tant oral com escrit.
- Resolució de problemes de forma cooperativa i presa de decisions en grup sobre un tema específic.
- Lectura de manera autònoma de textos escrits referits a l'actualitat, a la vida cultural o relacionats amb els interessos professionals, presents o futurs, de l'alumnat.
- Comparació i contrast entre textos sobre el mateix tema publicats en diferents revistes o periòdics.
- Finalització de textos dels quals s'han proporcionat un o diversos paràgrafs, per a aconseguir un text final amb elements que li donen cohesió i coherència.
- Participació en l'elaboració de projectes, com ara l'elaboració d'un periòdic, un fullet, una enquesta, un sondeig, etc.

2. Reflexions sobre la llengua

Els continguts que corresponen a este nucli són:

A) Funcions del llenguatge i de la gramàtica:

- Donar i demanar opinions i consells. Persuadir i advertir:
  - Oracions de relatiu especificatives i explicatives.
  - Oracions subordinades consecutives introduïdes per *so / such...that*.
  - *Should / had better*.
  - Nexes: *although, even if, in spite of*.
- Sol·licitar informació utilitzant preguntes indirectes. Referir-se a una informació rebuda anteriorment utilitzant verbs específics.
  - Estil indirecte: preguntes.
  - Estil indirecte amb els següents verbs introductoris: *accept, advise, agree, apologise, ask, beg, declare, explain, insist, invite, offer*, etc.
  - Derivació: sufixos per a formar adjectius i substantius.
- Narrar una biografia i planificar un relat:
  - Subordinades de finalitat introduïdes per *so (that), (in order) to, in order not to, so as to, so as not to*.
  - Adjectius amb *too / enough*.
  - Usos de l'infinitiu després de certs verbs i adjectius.
  - Phrasal verbs.
- Formular hipòtesis i especular. Establir condicions i parlar de veritats generals. Expressar queixes, desitjos i sentiments de pesar i penediment:
  - Oracions condicionals, revisió dels tres tipus.
  - Futur amb *will*.
  - Oracions condicionals amb *unless / as long as / providing that*.
  - *I wish* + passat simple o perfet.

- *I wish + would.*
- Descriure detalladament l'aspecte físic i el caràcter d'una persona real o imaginària:
  - Orde d'adjectius i adjectius compostos.
  - *Phrasal verbs* per a explicar trets de caràcter o formes de comportament.
  - Participi de present i de passat.
  - Expressions idiomàtiques.
- Mostrar acord i desacord i donar explicacions:
  - Connectors: *for this reason, in addition, moreover, on the other hand, because, whereas, for example, consequently*, etc.
  - *Regret/remember + gerundi / infinitiu.*
  - Prefixos per a formar oposats: *un-, in-, um-, il-, ir-, dis-*, etc.
- Analitzar canvis en diferents llocs i coses i en la societat:
  - Veu passiva.
  - *Need / needn't + infinitiu.*
  - Verbs seguits de gerundi o infinitiu.
  - *Have / get something done.*
- Expressar sentiments i parlar de relacions personals:
  - *Be + adjectius.*
  - Comparacions: *as if, as...as, as though.*
  - Verbs pronominals seguits d'adjectius.
  - *Phrasal verbs* per a parlar del desenrotllament de les relacions personals.

B) Lexicosemàntic

- Relacionat amb els temes tractats: experiències, notícies, oci, interessos, llocs, etc.
- Fórmules i expressions.

C) Fonètica

- Pronunciació de fonemes d'especial dificultat: /s/ en posició final, etc.
- Formes dèbils.
- Accentuació de paraules i frases.
- Entonació de frases.
- Ritme.

3. Aspectes Socioculturals

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Identificació dels trets dialectals més significatius de la llengua estrangera.
- Valoració positiva de patrons culturals distints dels propis.
- Reconeixement de diferències culturals i de comportaments socials entre grups de parlants de la mateixa comunitat lingüística.
- Reflexió sobre similituds i diferències entre cultures.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per a accedir a altres cultures i com a instrument de comunicació internacional.
- Reflexió sobre altres maneres d'organitzar les experiències, a fi de desenrotllar actituds de comprensió cap a altres convencions culturals.
- Ús de registres adequats segons el context comunicatiu, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.
- Reconeixement de la importància de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interés al llarg de la vida professional.

3. Biologia. Batxillerat (LOGSE)

- *Modalitat de Ciències de la Naturalesa i de la Salut*
- *Matèria obligatòria en la via de Ciències de la Salut i opcional en la Científicotecnològica.*

3.1. Característiques de l'examen

L'examen constarà de quatre blocs de preguntes. L'alumne haurà d'eleger una pregunta A o B de cada un dels blocs proposats.

Cada pregunta es referirà a un tema dels proposats en el temari, i contindrà diverses qüestions que requeriran de l'estudiant respostes curtes. El plantejament d'estes preguntes podrà basar-se en un text curt, dibuix, esquemes i representacions gràfiques.

Algunes d'estes qüestions requeriran el coneixement i la comprensió dels conceptes, altres requeriran la comprensió dels processos científics, i altres la comprensió de l'aplicació dels coneixements científics.

La valoració de les preguntes es farà assignant 10 punts a cada pregunta i el total es dividirà per 4. El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

3.2. Criteris de correcció

A més a més dels criteris específics apuntats en cada tema, es tindran en compte els següents aspectes per a la correcció:

— **Coneixement i comprensió dels continguts de la Biologia.**

Si els estudiants comprenen els principals conceptes de la Biologia i la seua articulació en lleis, teories i models, valoraran el paper que exercixen en el seu desenvolupament.

— **Processos d'investigació científica.**

Si utilitzen autònomament les estratègies característiques de la investigació científica (plantejar problemes, formular i contrastar hipòtesis, planificar dissenys experimentals, interpretar i comunicar resultats, i utilitzar fonts d'informació) i els procediments propis de la Biologia, per a interpretar xicotetes investigacions que se'ls plantegen. També, si valoren la informació procedent de diferents fonts per a formar-se una opinió pròpia, que els permeta expressar-se críticament sobre problemes actuals relacionats amb la Biologia.

— **Aplicació de coneixements i mètodes.**

Si poden resoldre problemes de la vida quotidiana que se'ls plantegen, seleccionant i aplicant els coneixements biològics rellevants.

— **Naturalesa de la Biologia i la seua relació amb la tècnica i la societat.**

Si comprenen la naturalesa de la Biologia i les seues limitacions, com també les seues complexes interaccions amb la tecnologia i la societat, i valoren la necessitat de treballar per a aconseguir una millora de les condicions de vida actuals.

També si comprenen que el desenvolupament de la Biologia comporta un procés canviant i dinàmic, sense dogmes ni veritats absolutes, i mostren una actitud flexible i oberta davant d'opinions diverses.

3.3. Currículum de la matèria

Està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

3.3.1. Nuclis de continguts

En Biologia, els dos primers nuclis presenten continguts transversals que han d'estar presents en la resta de nuclis, els continguts dels quals es referixen a l'àmbit específic de la disciplina, i impregnar-los. No es tractaran per tant aïlladament, sinó que adquiriran significat al concretar-los en els continguts dels restants nuclis.

1. Aproximació al treball científic

Els alumnes i les alumnes han d'avançar en la comprensió i utilització dels aspectes intel·lectuals i pràctics que els permeten abordar els problemes des d'un punt de vista científic i augmentar la seua comprensió sobre la manera en què es produïxen i canvien els coneixements científics.

Este nucli i el següent han de promoure el desenvolupament d'actituds com: curiositat, perseverança, disposició a l'anàlisi reflexiva, precisió, disposició a la consideració i valoració d'arguments distints dels propis, autoconfiança, imaginació, creativitat, respecte i sensibilitat cap al medi ambient, disposició a cooperar amb els altres; estes actituds contribuïxen a la formació integral de l'alumnat al mateix temps que generen actituds positives cap a la ciència i el seu aprenentatge.

Els continguts d'este nucli són els següents:

— Procediments que constitueixen la base del treball científic: plantejament de problemes, formulació i contrast d'hipòtesis, disseny i desenvolupament d'ex-

periments, interpretació de resultats, comunicació científica, utilització de fonts d'informació, etc.

- Importància de les teories i models dins dels quals es du a terme una investigació.
- Actituds pròpies del treball científic: qüestionament del que pareix obvi, necessitat de comprovació, de rigor i de precisió, obertura davant de noves idees.
- Hàbits de treball i indagació intel·lectual.

2. Naturalesa de la Biologia i les seues relacions amb la tecnologia i amb la societat

S'abordarà l'estudi de la naturalesa de la Biologia, els seus èxits i les seues limitacions. Això suposa la modificació de la imatge tradicional de ciència exacta, lògica, de solucions úniques, lliure d'ambigüitats, absoluta, immutable; és a dir, avançar en la comprensió de com s'elaboren les idees científiques, com evolucionen i canvien amb el temps (naturalesa temporal i provisional de les teories i models científics), així com de les interrelacions de la Biologia amb la tècnica i la societat, tant en l'àmbit públic com en el privat.

Per a això és necessari que en els nuclis de continguts específics els estudiants realitzen activitats que:

- Mostren el caràcter d'invenció i de temptativa de les teories i models científics.
- Presenten algunes teories i models que es van mantenint en determinades èpoques, les causes del seu manteniment i abandó i de les teories i models que els van substituir, posant de manifest el caràcter evolutiu dels conceptes.
- Mostren les mútues relacions entre ciència i tècnica, analitzant situacions o processos tècnics basats en idees científiques, així com la incidència en el desenrotllament científic d'alguns avanços tècnics.
- Presenten les conseqüències dels avanços científicotècnics en la modificació del medi, així com les propostes que intenten corregir alguns problemes plantejats.
- Mostren les implicacions de la ciència i de la tècnica en distints aspectes de la vida social: economia, política, ideologies, ètica.
- Aborden les profundes influències de la societat en el desenrotllament científic: elecció de temes d'investigació, assignació de pressupostos, etc.
- Permeten la valoració que l'aspecte científic és només un dels múltiples factors que cal tindre en compte en la solució de problemes que es planteja la societat actual, i que en la presa de decisions cal considerar implicacions diverses.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Anàlisi de la naturalesa de la Biologia: els seus èxits i les seues limitacions, el seu caràcter de contínua busca i de temptativa, la seua evolució, la interpretació de la realitat a través de models.
- Relacions de la Biologia amb la Tecnologia i les implicacions de les dos en la societat: conseqüències en les condicions de la vida humana i en el medi ambient. Valoració crítica.
- Influències de la societat en el desenrotllament de la Biologia i la Tecnologia. Valoració crítica.

Estos continguts podran considerar-se de forma transversal al llarg de tota la matèria.

3. La cèl·lula i la base fisicoquímica de la vida.

En este nucli es proposa, d'una banda, el desenrotllament d'aspectes bàsics i fonamentals de l'organització cel·lular amb els quals poden establir-se algunes de les bases que permeten reconèixer que el concepte actual de cèl·lula suposa admetre que esta té les característiques que s'atribuïxen als sistemes vivents: autoconservació, autoreproducció i autoregulació.

Es partix d'una introducció a l'estudi de la cèl·lula a través del coneixement de les principals idees històriques sobre esta fins a arribar a la configuració de la teoria cel·lular, a fi de valorar que el progrés conceptual va unit al progrés tècnic.

Els éssers vius presenten una estructura comuna, la cèl·lula, que és la unitat morfològica i de funció. El nivell cel·lular pot descriure's segons una sèrie d'estructures, propietats i funcions que el caracteritzen. Hi ha semblances fonamentals en la composició química i en les activitats metabòliques de totes les cèl·lules.

La cèl·lula és una forma particular d'organització resultat de la integració de les interaccions específiques de les molècules constituents, que té com a conseqüència l'aparició de noves i característiques propietats. La interacció entre l'estructura i la funció és tan íntima que no seria convenient tractar-les per separat. No obstant, la uniformitat en l'estructura cel·lular bàsica no implica que totes les cèl·lules siguin idèntiques, la qual cosa ha de portar a l'estudi dels models d'organització de procarotes i eucariotes i abordar també les idees que les relacionen evolutivament.

D'altra banda, l'aproximació a la base fisicoquímica de la vida i de les estructures biològiques consistirà a tindre unes nocions de les estructures moleculars així com en un tractament succint a les seues característiques químiques.

ques i les seues propietats que permeta la comprensió del paper biològic, al qual s'ha de donar el major relleu.

Este nucli permet, a més, el desenrotllament d'habilitats i actituds científiques a través, per exemple, de l'observació de cèl·lules amb el microscopi òptic i la interpretació de les observacions; la interpretació de fotografies de cèl·lules amb el microscopi electrònic, o la investigació experimental de les característiques d'alguns dels seus components químics.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- La cèl·lula: unitat d'estructura i de funció. La teoria cel·lular en el context de la història de la ciència.
- Mètodes d'estudi de la cèl·lula. Relació entre els avanços tecnològics i els models teòrics sobre el coneixement de la cèl·lula.
- Aproximació pràctica a diferents mètodes d'estudi de la cèl·lula (morfològics, de composició química, etc.), valorant la informació que proporcionen.
- Models d'organització cel·lular de procariontes i eucariotes, i mostrar la relació entre l'estructura i la funció. Comparació entre cèl·lules animals i vegetals. Diversitat de cèl·lules en un mateix organisme.
- Introducció a la varietat dels components químics de la cèl·lula: tipus, estructura, propietats i paper que exercixen.
- Exploració experimental d'algunes característiques que permeten la identificació dels components químics.
- Aproximació a l'estudi dels diferents estats físics en què es troben els components químics de la cèl·lula.

4. Fisiologia cel·lular

Este és un nucli que comprén l'estudi de les funcions cel·lulars, partir d'una visió global del cicle cel·lular i destacar els processos bàsics que tenen lloc durant la interfase, la divisió nuclear i la citocinesi. El seu propòsit fonamental és proporcionar una visió de la cèl·lula com un sistema complex integrat, per això és aconsellable que l'estudi de les estructures es faça estretament lligat a l'estudi de les funcions que desenrotllen; així, es poden tractar, per exemple, les membranes en relació amb la permeabilitat; els ribosomes i el reticle endoplàsmic en relació amb la síntesi de proteïnes; el sistema de Golgi i d'altres síntesis; la mitocondria i la respiració, etc.

S'introdueix en este nucli el metabolisme com a conjunt de reaccions adaptades, catalitzades pels enzims, en les quals hi ha rutes de degradació la finalitat de les quals és proporcionar energia, intermediaris, i rutes de biosíntesi o formadores de noves molècules que consumixen ener-

gia. És important comprendre els aspectes fonamentals que presenten estes reaccions, especialment de tipus energètic i de regulació; així, les rutes metabòliques, tant de síntesi com de degradació, es tractaran només en esbós. S'inclourà el significat de processos com glicòlisi, cicle de Krebs, cicle de Calvin, etc.; però no es requereixen detalls dels passos individuals ni de la química de les reaccions enzimàtiques.

En este nucli, a més a més, es poden desenrotllar destreses i actituds científiques a través de l'estudi pràctic de funcions cel·lulars com la divisió i la permeabilitat o la investigació d'alguna activitat enzimàtica o ruta metabòlica.

D'altra banda, l'ús d'audiovisuals, així com de models plàstics de representació, poden ser de la major utilitat en l'estudi de les diferents funcions cel·lulars.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Estudi de les funcions cel·lulars. Aspectes bàsics del cicle cel·lular.
- Fases de la divisió cel·lular:
  - Canvis bàsics que es produïxen en cada una.
  - Diferències en el procés entre cèl·lules animals i vegetals.
- Estudi de la meiosi: la seua necessitat biològica en els organismes. Fenòmens bàsics que es produïxen i les seues conseqüències: reducció del nombre de cromosomes i recobinació. Importància en l'evolució dels éssers vius.
- Paper de les membranes en els intercanvis cel·lulars: permeabilitat selectiva. Els processos d'endocitosi i exocitosi.
- Introducció al metabolisme com un conjunt de cadenes de reaccions adaptades catalitzades pels enzims: catabolisme i anabolisme. Finalitats dels dos. Comprensió dels aspectes fonamentals, energètics i de regulació, que presenten les reaccions metabòliques. El ATP com a intercanviador energètic. Els enzims com a biocatalitzadors.
- La respiració cel·lular. El seu significat biològic. Diferències entre les vies aeròbia i anaeròbia. Òrgans cel·lulars implicats en el procés.
- La fotosíntesi com a procés d'aprofitament energètic i de síntesi de macromolècules. Paper biològic que complixen la fase lumínica i la fase fosca. Estructures cel·lulars en què es produïx el procés. Importància de la fotosíntesi en la constitució inicial i actual de l'atmosfera.
- Planificació i realització d'investigacions sobre problemes relacionats amb les funcions cel·lulars.

5. L'herència biològica: genètica clàssica i molecular

En este nucli es planteja un recorregut per les principals troballes que han permès la comprensió de la naturalesa, l'estructura i el funcionament dels gens, fent una aproximació als mecanismes que permeten la seua transmissió i la seua variació.

Es partix dels descobriments de Mendel per a seguir a continuació amb la teoria cromosòmica de l'herència. Posteriorment s'aborda l'estudi del ADN com a portador del missatge genètic, i del codi que permet desxifrar-lo, fins a arribar finalment als treballs més destacables actualment sobre la denominada "enginyeria genètica".

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Lleis naturals que expliquen la transmissió dels caràcters hereditaris. Aportacions de Mendel a l'estudi de l'herència.
- Teoria cromosòmica de l'herència.
- El ADN com a portador de la informació genètica. Reconstrucció històrica de la busca d'evidències del seu paper i interpretació d'estes. Concepte de gen. Mecanismes responsables de la seua transmissió i variació.
- Hipòtesi sobre la duplicació del ADN i els resultats del seu contrast experimental.
- Les característiques i la importància del codi genètic i les proves experimentals en què es basa. Transcripció i traducció genètiques. Models que expliquen la regulació gènica.
- Alteracions en la informació genètica: conseqüències i implicacions que l'aparició de noves variants té en l'adaptació i evolució de les espècies. Selecció natural.
- Mecanismes d'intercanvi genètic en bacteris i les seues implicacions en la producció de variacions. Els virus com a unitats d'informació: estructura i funcionament. Aproximació als treballs actuals d'investigació en enginyeria genètica.
- Importància de la genètica en medicina i en la millora de recursos. La investigació actual sobre el genoma humà. Repercussions socials i valoracions ètiques de la manipulació genètica.

6. Microbiologia i biotecnologia

En este nucli es planteja l'estudi dels microorganismes i de les seues formes de vida, per a interpretar la seua relació amb els éssers humans i altres éssers vius, considerant la seua intervenció en els cicles biogeoquímics.

A partir de l'estudi dels microorganismes responsables de fermentacions es pot abordar la seua possible utilització industrial, en sanitat, alimentació, agricultura o en la millora del medi ambient, així com la importància de les modernes tècniques d'enginyeria genètica i cultius in vitro de plantes, destacant la importància social i econòmica que això representa.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Els microorganismes: un grup taxonòmicament heterogeni. Les seues formes de vida. Relació entre ells i la seua interacció amb els éssers humans i altres éssers vius.
- Intervenció dels microorganismes en les transformacions o cicles biogeoquímics.
- Utilització de microorganismes en processos industrials, en agricultura, farmàcia, sanitat i alimentació.
- Importància social i econòmica de la utilització i manipulació dels microorganismes en distints àmbits.

7. Immunologia

En este nucli es tracten els mecanismes que desenrotllen els éssers vius com a resposta a l'entrada de microorganismes i substàncies químiques estranyes en el seu organisme. A partir del concepte de malaltia infecciosa es poden analitzar els mecanismes de resposta, la immunitat, els tipus de cèl·lules implicades, destacant l'estudi d'antígens i anticossos, la seua procedència i naturalesa química, la seua forma d'acció i la importància del coneixement de les reaccions antígen-anticòs en sanitat.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Concepte d'immunitat. La defensa de l'organisme enfront dels cossos estranys. Concepte d'antigen.
- Tipus d'immunitat: cel·lular i humoral. Classes de cèl·lules implicades (macròfags, limfòcits B i T). Estructura i funció dels anticossos.
- Disfuncions i deficiències del sistema immunitari.
- La importància de la fabricació industrial de sèrums i vacunes. Reflexió ètica sobre la donació d'òrgans.

4. Castellà: Llengua i Literatura II Batxillerat (LOGSE)

- *Prova Comuna*

4.1. Característiques de l'exercici

La proposta d'exercici inclourà un text, a partir del qual caldrà desenrotllar el comentari crític, i una sèrie de quatre qüestions lingüístiques perquè els alumnes en responguen dos. El temps màxim de la prova serà de **90 minuts**.

4.1.1 *Sobre el text*

L'exercici consistirà en l'anàlisi —comentari crític i resposta a dos qüestions lingüístiques— d'un text en llengua castellana d'una extensió no superior a les 40 línies (lletra Times, cos 10).

El text, d'acord amb els objectius que per a l'educació lingüística específica del batxillerat fixa el Decret 50/2002, de 26 de març, del Govern Valencià, pel qual es modifica el Decret 174/ 1994, de 19 d'agost, del Govern Valencià, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a la Comunitat Valenciana (DOGV, de 5 d'abril del 2002), pertanyerà a aquells àmbits que resulten especialment significatius per a la formació dels estudiants d'esta etapa i tractarà d'un tema que no siga alié als seus coneixements i interessos generals: discursos de l'àmbit acadèmic (científics, tècnics i humanístics), discursos formals de la vida social i discursos dels mitjans de comunicació.

3.1.2. *Sobre el comentari crític (7 punts)*

Per a facilitar l'aplicació dels criteris de correcció, l'alumne diferenciarà convenientment estes tres parts en el desenvolupament del comentari crític del text:

1. Establiment del tema del text, breu resum del contingut i descripció i explicació de l'esquema organitzatiu —parts temàtiques constitutives del text i articulació d'estes parts— (3 punts).

Els criteris de correcció per a este primer bloc es desglossen així:

— Descripció i explicació de l'esquema organitzatiu del text (1,5 punts). Comprén:

- Localitzar i seleccionar les idees principals i secundàries, tesi i arguments, etc. en els diferents paràgrafs.
- Delimitar les seqüències textuales o parts temàtiques constitutives del text.

c) Determinar-ne l'estructura o articulació (esquema organitzatiu analitzant, sintetitzant, paral·lelístic, enquadrat, etc.).

— Elaboració del resum del text (1,0 punt). L'alumne demostrarà la seua capacitat de síntesi produint un text coherent i cohesionat, amb l'extensió adequada i respectant-ne el contingut.

— Establiment del tema del text (0,5 punts). L'alumne/a identificarà el tema de què tracta el text o senyalarà la idea central del mateix.

2. Caracterització del text (3 punts)

— Aspectes de cohesió: cohesió gramatical (dixi, anàfora, catàfora, el·lipsi, relacions temporals, connectors, etc.) i cohesió lèxica (recurrència, substitució, relacions semàntiques, xarxes o camps conceptuals, etc.) (1,5 punts).

— Aspectes d'adequació: intencionalitat o propòsit comunicatiu, relacionat amb la funció lingüística dominant, amb la modalitat oracional i amb la modalització; situació comunicativa, que es correspondrà amb un àmbit d'ús i que requerirà un determinat registre o varietat lingüística, així com altres peculiaritats de variació diatòpica i/o funcional que puguen aparéixer en el text objecte de comentari; tipus de text i gènere discursiu (1,5 punts).

L'alumne ha d'assenyalar exemples presents en el text de tots aquells trets que vaja indicant en el seu comentari.

3. Explicació i valoració de les idees exposades a partir de la cultura de l'alumne i del seu coneixement del món (1 punt)

L'alumne realitzarà la valoració crítica del contingut des del seu particular punt de vista personal. Els aspectes que ha de tractar són:

— Manifestar la seua adhesió o rebuig a les idees exposades per l'autor, aportant nous arguments a favor i/o en contra d'aquelles.

— Justificar l'actualitat o vigència del text, així com l'interès general o restringit d'este segons els potencials destinataris.

— Comentar els possibles temes interdisciplinàriament relacionats amb el tema del text.

4.1.3. *Sobre les qüestions (3 punts)*

Es proposaran quatre qüestions lingüístiques sobre el text objecte del comentari crític, que atendran, respectivament, els següents nivells del llenguatge: morfològic (identificar classes de paraules, segmentació en els seus

components indicant el tipus de morfema i, si és procedent, el valor significatiu que aporta, procediments de formació de paraules, etc.), sintàctic (assenyalar la funció que exercixen diversos elements del text, anàlisi sintàctica d'una oració indicant la segmentació de proposicions, la funció dels constituents i la classificació de l'oració), lexicosemàntic (significat de paraules i expressions contextualitzades, sinònims, antònims, xarxa nocional o conceptual, etc.) i pragmaticodiscursiu (elements d'íctics, trets d'oralitat, peculiaritats tipogràfiques, connectors, recursos estilístics, etc.).

Se'n triaran dos (1,5 punts cada una).

4.1.4. Consideració general

Si la valoració global de la producció escrita de l'alumne és molt positiva, podrà incrementar-se la qualificació final de l'exercici fins a 1 punt; per contra, si l'esmentada valoració és negativa, a causa de deficiències en qualsevol de les propietats textuais —adequació, coherència, cohesió i correcció gramatical i ortogràfica del text produït per l'alumne—, podrà disminuir-se la qualificació final de l'exercici fins a 2 punts.

4.2. Criteris de correcció

4.2.1. Avaluació

S'avaluarà:

- La comprensió del text que manifesta el seu comentari crític.
- L'adequació, la coherència, la cohesió i la correcció gramatical i ortogràfica del text produït per l'alumne.
- La capacitat de reflexió de l'alumne sobre l'ús de la llengua.

4.2.2. Comentari crític

S'atorgarà el 70% de la puntuació al comentari crític del text (7 punts) segons el detall següent:

- Establiment del tema del text, breu resum del seu contingut i descripció i explicació del seu esquema organitzatiu (3 punts).
- Caracterització del text (3 punts).
- Explicació i valoració de les idees exposades a partir de la cultura de l'alumne i del seu coneixement del món (1 punt).

El 30% restant de la puntuació (3 punts) s'atorgarà a les qüestions (1,5 punts a cada una).

4.2.3. Producció escrita

Si la valoració global de la producció escrita de l'alumne és molt positiva, podrà incrementar-se la qualificació

final de l'exercici fins a 1 punt; al contrari, si la dita valoració és negativa, a causa de deficiències en qualsevol de les propietats textuais —adequació, coherència, cohesió i correcció gramatical i ortogràfica del text produït per l'alumne—, podrà disminuir-se la qualificació final de l'exercici fins a 2 punts.

4.2.4. Redondeig de la puntuació

La puntuació de l'exercici s'arredondirà a la desena.

4.3. Currículum de la matèria

El currículum d'esta matèria es troba al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de Batxillerat LOGSE.

4.3.1. Nuclis de continguts

1. Comunicació

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Llengua i societat:
  - Origen i desenrotllament del castellà.
  - Les llengües constitucionals. El bilingüisme.
  - Varietats de l'espanyol. L'espanyol d'Amèrica.
  - Característiques lingüístiques del castellà actual.
- Textos escrits específics:
  - Textos científics i tècnics.
  - Textos jurídics i administratius.
  - Textos humanístics.
  - Textos periodístics i publicitaris.
  - Textos literaris.

2. Estudi de la Llengua

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principis bàsics de les normes lingüístiques.
- La Gramàtica:
  - Les categories gramaticals (II).
  - Tipus d'oracions.
- Estructura del text:
  - Mecanismes de coherència.
  - Cohesió gramatical i lèxica.
  - Els connectors.
  - Altres mecanismes de cohesió.
- Components bàsics del lèxic del castellà (II).
  - La terminologia.
  - Procediments lingüístics per a la creació de neologismes.
- El castellà en Internet. Recursos lingüístics fonamentals.
  - Institucions acadèmiques, agències de premsa, mitjans de comunicació digitals, col·leccions de textos, autoformació en llengües, etc.

3. Tècniques de treball

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques d'anàlisi i comentari de textos: comentari lingüístic i literari.
- Redacció de treballs acadèmics que incorporen els elements complementaris (índexs, cites, bibliografies, etc.).

4. Literatura

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Evolució històrica de les formes literàries.
- Innovació i modernitat en el segle XVIII:
  - La il·lustració valenciana.
  - L'assaig: anàlisi de textos de José Cadalso i de Gaspar Melchor de Jovellanos.
  - El teatre: lectura i comentari d'unes escenes d'una obra de Leandro Fernández de Moratín.
- La literatura en el segle XIX:
  - El Romanticisme: marc històric i cultural. Originalitat del Romanticisme.
  - La lírica: anàlisi de poemes de José de Espronceda i de Gustavo Adolfo Bécquer.
  - La prosa: lectura d'un article de Mariano José de Larra.

- El teatre romàntic: anàlisi d'escenes d'una obra del Duque de Rivas, d'Antonio García Gutiérrez o de José Zorrilla.
- El Realisme: la innovació narrativa en la segona mitat del segle XIX: Vicente Blasco Ibáñez, Benito Pérez Galdós i Leopoldo Alas «Clarín».
- La literatura en el segle XX. Característiques generals. Les avantguardes:
  - La lírica en el segle XX: anàlisi i comentari de poemes d'Antonio Machado, de Juan Ramón Jiménez i d'un poeta de la generació de 1927. Miguel Hernández.
  - Els exilis: Max Aub, Juan Gil-Albert i Juan Chabás.
  - La narrativa en el segle XX. Azorín, Gabriel Miró. Nous models narratius.
  - La novel·la i el conte hispanoamericans.
  - Tendències de la lírica en la segona mitat del segle XX. Francisco Brines.
  - Evolució i transformació del teatre.
  - L'assaig.
- Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.

5. Ciències de la Terra i Mediambientals. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Ciències de la Natura i de la Salut*
- *Matèria opcional en la via de Ciències de la Salut i en la Científicotecnològica*

5.1. Característiques de l'examen

1. L'examen constarà de tres preguntes. Cadascuna contindrà dues opcions (A i B).
2. En cada opció hi haurà quatre qüestions, amb un valor de 2,5 punts cadascuna com a màxim.
3. L'alumne haurà d'eleger l'opció A o B de cadascuna de les preguntes proposades.
4. El plantejament d'estes preguntes podrà basar-se en un text curt, dibuixos, esquemes i representacions gràfiques, i contindrà quatre qüestions que requeriran de l'estudiant respostes curtes.

Algunes d'estes qüestions requeriran el coneixement i la comprensió dels conceptes, unes altres requeriran la comprensió dels processos científics, i d'altres la comprensió de l'aplicació dels coneixements científics.

La valoració de les preguntes es farà assignant 10 punts a cada pregunta i el total es dividirà per tres.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

5.2. Criteris de correcció

Encara que tota la matèria és d'aplicació de coneixements als problemes mediambientals i de desenrotllament d'actituds de respecte al medi ambient, cal tenir en compte els següents criteris per a la correcció, a més a més, dels específics assenyalats en cada tema:

1. Coneixement i comprensió dels conceptes de les Ciències de la Terra i del Medi Ambient.

Si els estudiants comprenen el funcionament dels sistemes terrestres i les interaccions existents entre ells, i poden explicar les repercussions mundials d'alguns fets aparentment locals.

També, si saben analitzar les causes que donen lloc a riscos naturals i deduir alguna mesura per a disminuir els seus efectes.

2. Processos d'investigació científica.

Si poden interpretar investigacions sobre els problemes ambientals, que utilitzen mètodes científics, sociològics i històrics, analitzant i elaborant conclusions, i proposant alternatives.

3. Aplicació de coneixements i mètodes.

Si coneixen l'existència de límits per a l'explotació d'alguns recursos, i valoren la necessitat d'adaptar la despesa a les possibilitats de renovació.

També, si saben avaluar la rendibilitat global de l'explotació dels recursos naturals, incloses les seues possibilitats i els impactes provocats.

També, si coneixen tècniques variades per a abordar problemes ambientals, de tipus químic, biològic, geològic i estadístic.

4. Actituds respecte al medi ambient.

Si han adquirit consciència que la natura té uns límits i que per a assegurar la supervivència no s'ha de dominar la naturalesa, sinó aprofitar-la respectant les seues lleis.

També si mostren actituds per a protegir el medi ambient escolar, familiar i local, critiquen raonadament les mesures inadequades i donen suport a les propostes que ajuden a millorar-lo.

5. Naturalesa de la Ciència i la seua relació amb la tècnica i la societat.

Si han desmitificat la confiança en el poder de la ciència i de la tècnica per a aconseguir un creixement econòmic i un consum il·limitats. Tota transformació de la natura té uns costos: augmenta els riscos, el treball i l'energia necessària per a mantenir el sistema en funcionament.

5.3. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria es troba al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

5.3.1. Nuclis de continguts

El primer nucli presenta continguts transversals que han d'estar presents i impregnar a la resta de nuclis, els continguts dels quals es referixen a l'àmbit específic de la disciplina. No es tractarà, per tant, aïlladament, sinó que adquirirà significat al concretar-lo en els continguts dels altres nuclis.

1. Aproximació al treball científic

Els alumnes han d'avançar en la comprensió i utilització dels aspectes intel·lectuals i pràctics que els permeten abordar els problemes des d'un punt de vista científic, i augmentar la seua comprensió de la forma en què es produïxen i canvien els coneixements científics.

Açò es pot dur a terme amb la realització en els nuclis de continguts específics activitats que permeten:

- Desenrotllar una educació ambiental basada en una estructura conceptual científica i que utilitze procediments adequats per a analitzar els processos naturals, l'explotació de recursos i la incidència de riscos, i les interaccions entre la societat humana i la naturalesa.
- Desmitificar la confiança en el poder de la ciència i de la tècnica per a aconseguir un creixement econòmic i un consum il·limitats. Qualsevol transformació de la naturalesa té els seus costos: augmenta els riscos, el treball i l'energia necessària per a mantindre el sistema en funcionament.
- Desenrotllar actituds com: curiositat, disposició a l'anàlisi reflexiva, precisió, disposició a la consideració i valoració d'arguments distints dels propis, autoconfiança, imaginació, creativitat i disposició a cooperar amb els altres que contribuïsquen a la formació integral de l'alumnat, alhora que generen actituds positives cap a la ciència i el seu aprenentatge.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Procediments que constitueixen la base del treball científic: plantejament de problemes, formulació i contrastació d'hipòtesis, disseny i desenrotllament d'experiments, interpretació de resultats, comunicació científica, utilització de fonts d'informació.
- Importància de les teories i models dins dels quals es du a terme una investigació.
- Actituds pròpies del treball científic: qüestionament dels fets obvis, necessitat de comprovació, de rigor i de precisió, obertura davant de noves idees.
- Hàbits de treball i indagació intel·lectual.

2. El medi ambient i la teoria de sistemes

L'estudi del medi ambient ha evolucionat al llarg de la història de la ciència, des de la idea de «l'organització de la naturalesa» de Linneus, passant per «la geografia de les plantes» de Humboldt, i el concepte «d'ecosistema» de Lindeman, fins a arribar a la teoria de sistemes i a algunes hipòtesis actuals com la hipòtesi Gaia.

En este nucli es tracta d'aprofundir en el concepte de medi ambient, iniciat en etapes anteriors, per a arribar a

una concepció del medi totalitzant i sistemàtica, i això implica introduir la teoria de sistemes, com a model de funcionament del nostre planeta, considerant la interdependència de tots els elements biòtics i abiòtics. Al mateix temps, i en relació amb el punt anterior, es pot introduir la concepció del medi ambient acceptada internacionalment, que suposa considerar-lo com el resultat de les interaccions entre els sistemes terrestres i els sistemes socials.

També es proposa en este nucli abordar l'estudi d'alguns canvis ambientals en la història de la Terra, com a conseqüència de les interaccions entre els sistemes terrestres.

Les interaccions entre els sistemes terrestres i els sistemes socials donen com a resultat l'estat del medi ambient en un moment històric determinat; per això es proposa un xicotet esbós de l'evolució de tals relacions al llarg de la història.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- Concepte de medi ambient. Teoria de sistemes.
- La interdisciplinarietat en les Ciències Ambientals.
- Composició, estructura i límits de sistemes. Complexitat i entropia. Models estàtics.
- Els canvis en els sistemes. Models dinàmics.
- El medi ambient, com a interacció de sistemes.

3. Els sistemes terrestres

Es proposa en este nucli aprofundir en l'estudi dels sistemes terrestres a fi de conèixer les seues característiques, processos i interrelacions, coneixements que s'aplicaran en els nuclis següents. No es tracta ací d'abordar tots els elements conceptuals de la Geologia i l'Ecologia, sinó només aquells necessaris que puguen ser utilitzats com a instruments d'estudi i interpretació dels riscos naturals, recursos i impactes ambientals.

Els continguts d'este nucli són els següents:

- La geosfera:
  - Origen de l'energia interna i interacció energètica entre les capes interiors terrestres.
  - Processos petrogenètics derivats i formació de jaciments.
  - Alliberament paroxísmic i lent d'energia.
  - L'origen de l'energia externa.
  - Balanç energètic de la Terra: calor externa i calor interna terrestre.
  - Processos derivats de cada font d'energia
- L'atmosfera i la hidrosfera:
  - Funció reguladora i protectora de l'atmosfera.

- El clima i el temps atmosfèric. Les grans zones climàtiques.
  - La hidrosfera: estructura, dinàmica i balanç hidrològic. El cicle de l'aigua.
  - Processos petrogenètics i formació de jaciments d'origen extern.
- La biosfera:
- Ecosfera, biosfera i ecosistema. Els biomes.
  - Components biòtics i abiòtics dels ecosistemes. Interrelacions.
  - Cicles de matèria i fluxos d'energia en els ecosistemes. Cadenes i xarxes tròfiques. Producció i productivitat biològica.
  - Eficiència ecològica: piràmides de nombres, de biomassa i d'energia.
  - Els cicles biogeoquímics.
  - L'ecosistema en el temps: successió, autoregulació i regressió de l'ecosistema.
  - Concepte de diversitat.
- Les interfases entre les capes terrestres:
- El sòl: composició, estructura i textura. Tipus de sòl.
  - Processos edafològics.
  - El sòl i les zones litorals. Usos potencials i fragilitat dels mitjans.
- Planificació i realització d'investigacions per a abordar problemes relacionats amb la dinàmica dels sistemes terrestres: erosió dels relleus, canvis climàtics, funcionament dels ecosistemes o les interaccions en els sòls, usant fonts documentals diverses.

4. Les relacions entre la humanitat i la naturalesa

En este nucli s'aborda el problema dels recursos, com ara l'aigua, la producció d'aliments, l'energia, i el patrimoni paisatgístic, els seus usos i sistemes per a millorar el seu aprofitament. Així, en el camp de la producció d'aliments i l'energia, es poden plantejar noves alternatives de futur més racionals i que disminueixin l'impacte ambiental, com ara l'energia solar i els seus derivats, com l'energia eòlica i la de biomassa, que poden ser competitives en un futur pròxim.

També es proposa l'estudi dels processos naturals com a factors de risc i del fonament i fiabilitat dels mètodes de predicció temporal i espacial, els factors que intensifiquen els riscos i les mesures per a evitar els danys.

Així mateix, es proposa tractar els tipus d'impacte ambiental com a resultat de les accions humanes en l'explotació de recursos, en la satisfacció de necessitats socials, o per interessos econòmics i polítics, dels quals caldria fer insistència en els grans problemes mundials:

l'alteració de la capa d'ozó, l'explosió demogràfica, l'efecte hivernacle i la pèrdua de biodiversitat.

Finalment, es consideren les noves tecnologies en la investigació del medi ambient.

Els continguts que es proposen són els següents:

— Canvis ambientals en la història de la Terra. Evolució de la influència humana en estos canvis.

— Funcions econòmiques dels sistemes naturals.

— Els recursos. Tipus, aprofitament i alternatives:

- Recursos renovables i no renovables.
- Els recursos hídrics, minerals, alimentaris, energètics i recreatius i culturals. Recursos marins. Els boscos i el sòl com a recursos.
- Presa de consciència sobre la limitació dels recursos i sobre la necessitat del seu ús racional.

— Els riscos naturals i el seu efecte sobre la població:

- Riscos derivats dels processos geològics interns i externs. Riscos climàtics.
- Mesures de prevenció i protecció.

— Els impactes ambientals:

- L'erosió del sòl. El problema de la desertització dels països mediterranis i les seues repercussions.
- La contaminació de les aigües i l'aire. L'eutrofització. El problema de la salinització dels aqüífers. Sobreexplotació.
- Els grans impactes globals. L'explosió demogràfica. Contaminació atmosfèrica: l'augment de CO₂ i els gasos d'efecte hivernacle en l'atmosfera, i el seu possible efecte sobre el clima. L'alteració de la capa d'ozó. La progressiva pèrdua de biodiversitat dels ecosistemes. La desforestació. La pluja àcida. Els riscos nuclears.
- Altres impactes: contaminacions acústica i tèrmica. Ecosistemes urbans. Els residus sòlids urbans i industrials. Les zones litorals: demografia i contaminació.
- Mesures de conservació i correcció.

— Les noves tecnologies en la investigació de recursos, riscos i impactes ambientals:

- GPS. Fonaments, tipus i aplicacions.
- Teledetecció: fotografies aèries, satèl·lits meteorològics i d'informació mediambiental. Radiometria.
- Programes informàtics de simulació mediambiental.
- Programes telemàtics de cooperació internacional en la investigació ambiental.

— Planificació i realització d'investigacions per a avaluar els recursos que s'utilitzen en una zona, valorant-ne els límits, així com els riscos naturals i els impactes ambientals, per a suggerir possibles mesu-

res per a evitar-los; tot això per mitjà de l'ús de tècniques experimentals i fonts documentals diverses.

5. Medi ambient i desenvolupament sostenible

En este nucli, es tracten d'abordar les incidències polítiques, econòmiques i socials dels problemes ambientals assenyalats en el nucli anterior, així com de debatre els pros i contres dels dos plantejaments generals sobre el medi ambient: el conservacionista i el desenvolupament sostenible.

D'altra banda, es pretén també que els estudiants s'iniciïn en la comprensió del que suposa una avaluació de l'impacte ambiental de determinats projectes, i coneguen alguns mètodes d'avaluació d'impactes, amb l'ús d'algun que siga senzill, per a estudiar l'alteració d'una zona concreta.

Així mateix, s'abordaran alguns aspectes de la legislació sobre el medi ambient a Espanya i a la Comunitat Valenciana, ja que la informació és la base de les possibles postures de postura crítica sobre determinats projectes que alteren el medi ambient o sobre la mateixa legislació.

D'altra banda, s'estudiaran algunes estratègies que puguin augmentar la consciència de protecció del medi ambient i promocionar la qualitat de vida de la població,

és a dir, estratègies d'educació ambiental, perquè els ciutadans puguin recolzar o reclamar mesures legals sobre aprofitament de recursos, i coneguen els criteris d'avaluació de les capacitats naturals de cada territori, tenint en compte no sols els interessos econòmics sinó també els ecològics, estètics i culturals.

Els continguts proposats són els següents:

- Els problemes ambientals i les seues repercussions polítiques, econòmiques i socials. Salut ambiental i qualitat de vida. El model conservacionista i el desenvolupament sostenible.
- Discussió sobre els pros i contres de l'aplicació de cada model, davant d'un problema mediambiental, usant fonts documentals diverses.
- L'avaluació de l'impacte ambiental. L'ordenació del territori. Mapes de riscos.
- Medi ambient i gaudi estètic: el paisatge com a recurs.
- La consciència ambiental. Educació mediambiental. Els grans temes ambientals del futur.
- Legislació mediambiental. Alguns aspectes de la legislació mediambiental a Espanya i a la Comunitat Valenciana.
- Avaluació de l'impacte ambiental d'un projecte en una zona utilitzant matrius d'avaluació d'impactes.

6. Dibuix Artístic II. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Arts*
- *Matèria obligatòria en la via d'Arts*

6.1. Característiques de l'examen

S'oferiran a l'alumne dos exercicis i n'haurà de triar un. Cada exercici tindrà les característiques següents:

A partir d'un model natural, format per més d'un objecte, s'haurà de fer un dibuix de «encaix» i «taca» recalcant-hi l'aspecte que s'indique en l'enunciat de la prova.

La grandària del paper serà 70 x 50 cm. Els materials que s'hauran d'utilitzar són: carbonets, difumins, barres compostes i/o llapis compostos.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **150 minuts**.

6.1.1. Valoració

L'exercici es valorarà sobre deu.

6.1.2. Criteris de correcció

En la correcció es valorarà:

- La relació dels objectes representats amb la grandària del paper.
- La captació de les formes.
- La captació del volum.
- La captació de la llum i de les ombres.
- La captació de les proporcions.
- La captació de l'espai.
- La captació de les diferents textures de totes les superfícies que configuren la composició.
- El grau d'expressivitat del dibuix.
- El correcte ús dels materials i les tècniques.

6.2. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria es detalla al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

6.3. Nuclis de continguts

1. Anàlisi i modificació de la forma

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi de la forma. Apunt-esquema-esbós.
- Representació analítica. Representació sintètica.

2. Anàlisi de formes naturals

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi descriptiu.
- Geometria i naturalesa.
- Imatge objectiva i subjectiva.
- Elaboració d'esbossos o estudis d'aspectes de l'entorn urbà a través de línia i clarobscur.

3. Aproximació subjectiva a les formes

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Psicologia de la forma i la composició. Distintes organitzacions espacials de les formes.
- Equilibris i tensions. La composició, conceptes i classes.
- El ritme. Concepte i tipus.
- Variacions de l'aparença formal respecte al punt de vista perceptiu.
- Valor expressiu de la llum i el color.
- Estudi de la composició en obres d'art de la pintura.

4. Forma real. Memòria visual

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Desenrotllament de la capacitat de percepció espacial, així com de la memòria visual.
- Observació, retenció i plasmació posterior de formes de l'entorn a través de definicions lineals.

5. Anàlisi de la figura humana

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Relacions de proporcionalitat.
- Estudi dels conceptes ergonòmics.
- Estudi del moviment en la figura humana.

6. Anàlisis espacials

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Antropometria.
- Espais interiors.
- Espais exteriors. Espais urbans i naturals.

7. Evolució del llenguatge graficoplàstic

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- L'evolució del dibuix artístic al llarg de la història.
- L'estil en el llenguatge del dibuix.
- La imatge graficoplàstica i la seua funció.
- Relacions existents entre el dibuix i les altres arts.
- La naturalesa com a model en les obres de dibuix.
- La còpia com a anàlisi i reinterpretació d'una imatge.

7. Dibuix Tècnic II. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Ciències de la Naturalesa i de la Salut*
- *Modalitat d'Arts*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria opcional en la via Científicotecnològica, en la de Ciències de la Salut i en la d'Arts*

7.1. Característiques de l'examen

S'oferiran a l'alumne dos exercicis; l'alumne n'haurà de triar un. Cadascun tindrà les parts següents:

- Es plantejaran dos proves que corresponguen als continguts de Geometria.
- Es plantejaran dos proves que corresponguen als continguts de sistemes de representació.
- Es plantejarà una prova que corresponga als continguts d'Art i Dibuix Tècnic.

A partir d'una reproducció d'una obra d'art: pintura, escultura o arquitectura, en la qual s'aprecien clarament elements del Dibuix Tècnic, s'hauran d'identificar estos.

- Els continguts de normalització estaran presents en alguna de les propostes que es facen en la part B.
- Les tècniques gràfiques estaran presents al llarg de tota la prova.

El temps màxim per a la realització de l'examen serà de **120 minuts**.

7.1.1. Valoració

L'apartat A, equivaldrà a 4/10 del total. L'apartat B, equivaldrà a 5/10 del total i l'apartat C, equivaldrà a 1/10 del total.

7.2. Criteris de correcció

En la correcció es valorarà:

- El grau de precisió, claredat i objectivitat en les resolucions gràfiques.
- Que el període d'execució siga l'adequat.
- Els treballs auxiliars.
- Tots i cadascun dels passos, fins a obtenir el resultat final.
- La qualitat de l'acabat.
- La comprensió i representació de formes, i el correcte ús de les normes.
- El grau d'originalitat, en la proposta que el requereisca.

— L'apreciació d'elements del Dibuix Tècnic en obres d'art.

7.3. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria es descriu al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

7.3.1. Nuclis de continguts

En este curs, a diferència del curs anterior, s'abordan els continguts amb un rigor científic i tècnic que permetta la resolució de determinats traçats de les tangències, les corbes còniques i les transformacions en l'homologia.

Els sistemes de representació hauran de plantejar-se amb una dificultat que permeta la resolució de problemes específics en cada sistema; així per exemple, en dièdrica hauran de desenrotllar-se els problemes, els mètodes, i mínimes distàncies, el coneixement de tots ells permetrà operar en este sistema. De la mateixa manera, en els sistemes perspectius, s'hauran de conèixer els procediments que permeten calcular els punts de fuga i els punts mètrics en la cònica, així com l'obtenció dels eixos de coordenades i els seus coeficients de reducció en l'axonometria ortogonal i obliqua.

1. Art i Dibuix Tècnic

Este nucli es referix a les relacions existents entre l'estètica i el dibuix tècnic. D'una banda, s'han de tractar les relacions entre la geometria i l'art al llarg de la història i, d'una altra, les relacions matemàtiques que propicien consecucions d'abast estètic. A més en este nucli s'inclouen els aspectes que són determinants en l'acabat de qualsevol dibuix o projecte i en la seua representació.

Els apartats d'este nucli són:

- Principals fites històriques del Dibuix Tècnic i la seua contextualització en la cultura general de cada època.
- La geometria en l'art: relacions matemàtiques i geomètriques d'ús més freqüent per part dels artistes al llarg de la història.
- Busca de relacions geomètriques en productes del disseny i en obres d'art que les continguen.
- Valoració de l'estètica del Dibuix Tècnic.

2. Geometria

En este nucli s'arreglen els traçats geomètrics necessaris per a la representació de les formes en el pla, és a dir, tot el que fa referència a les qüestions essencials sobre traçats poligonals, estudis de tangències i d'aquelles transformacions més usals que convinguen per als objectius proposats.

Els apartats d'este nucli són:

- Traçats fonamentals en el pla. Angles en la circumferència. Arc capaç.
- Polígons. Construcció de formes poligonals, aplicant l'arc capaç i la secció àuria.
- Proporcionalitat i semblança. Homotècia. Teorema de Tales. Quarta proporcional, mitjanes proporcionals. Aplicació del teorema del catet i el teorema de l'altura. Figures semblants. Escales. Construcció d'escales gràfiques.
- Potència. Eix radical. Centre radical. Seccions àuries. Mitjanes proporcionals. Inversió (potència d'inversió).
- Tangències. Tangències com a aplicació de la potència i inversió. Sistematització dels problemes de tangències.
- Corbes tècniques. Les cicloides: Casos particulars; cordoide, nefroide, lumaca de Pascal.
- Transformacions geomètriques: Projectivitat i homografia. Homologia i afinitat. Determinació d'una homologia. Recta límit en homologia.
- Corbes còniques. Constants de les còniques. Tangents a les còniques. Obtenció de les còniques per rectes tangents. Les còniques com a transformacions homològiques de la circumferència.

3. Sistemes de representació

Este nucli es referix al conjunt més significatiu dels sistemes de representació propis de la geometria descriptiva, que persegueixen, sobretot, l'exposició formal dels objectes. També s'arregla l'evolució de la representació de l'espai al llarg de la història.

Els apartats d'este nucli són:

- Fonaments dels sistemes de representació. Característiques diferencials. Utilització òptima de cada un d'ells.
- Sistema dièdric. Mètodes: abatiment, gir i canvi de pla. Paral·lelisme i perpendicularitat. Interseccions i distàncies. Verdaderes magnituds. Representació de sòlids (cossos polièdrics i de revolució). Representació de poliedres regulars. Intersecció amb rectes i plans (seccions). Verdaderes magnituds. Desenrotllaments.

- Vistes, segons la norma UNE 1032. Vistes de sòlids modulars.
- Sistema axonomètric ortogonal. Escales axonomètriques. Verdaderes magnituds. Representació de figures polièdriques i de revolució. Intersecció amb rectes i plans. Seccions. Relació del sistema axonomètric amb el dièdric. Representació de sòlids modulars.
- Sistema axonomètric oblic. (Perspectiva cavallera) Fonaments del sistema. Coeficient de reducció. Verdaderes magnituds. Representació de figures polièdriques i de revolució. Intersecció amb rectes i plans. Seccions.
- Sistema cònic de perspectiva lineal. Fonaments i elements del sistema. Perspectiva central (frontal) i oblliqua amb dos punts de fuga. Representació de sòlids, poliedres i de revolució. Intersecció amb recta i pla. Traçat de perspectives d'exterior i interior. Estructures volumètriques d'aplicació en arquitectura o en enginyeria.

4. Normalització

Este nucli es referix al conjunt més significatiu dels sistemes de representació propis de la geometria descriptiva, que persegueixen, sobretot, l'exposició formal dels objectes. També s'arregla l'evolució de la representació de l'espai al llarg de la història.

Els apartats d'este nucli són:

- La normalització com a factor que afavorix el caràcter universal del llenguatge gràfic. Normes ISO, DIN, UNE i ASA. Ús de les fonamentals UNE, ISO.
- Dibuix industrial. Principals aspectes que la norma imposa en el dibuix tècnic. El croquis a mà alçada. La croquitxació normalitzada. L'esbós i la seua gestació creativa. L'acotació. Normes generals. Tipus de cotes. Sistemes d'acotació. Maneig d'instruments de mesures.
- Dibuix d'arquitectura i construcció. Seccions. Acotació.

5. Instruments materials i tècniques

En este nucli s'aborden tots aquells aspectes relatius als instruments, materials i tècniques de dibuix que es poden utilitzar en el dibuix tècnic, formant un ampli i ric repertori que permeta el correcte acabat i la millor representació dels projectes, adequant-se en cada cas al treball que es realitzarà i a l'espectador a qui es dirigix.

Els apartats d'este nucli són:

- El material fonamental i els seus usos. Llapis, plantilles, regles, compassos i bigoteres, estilògrafs.

- Coneixement i utilització dels suports. Papers. Vegetals i acetats. Cartolines especials.
- Tècniques d'esborrat i de restauració. Eliminació d'errors.
- Ús del material transferible. Lletres, línies, trames. Textures i color.
- Aplicacions de les noves tecnologies al dibuix tècnic.
- Qualitat en l'acabat i en la presentació de tot el treball.
- Ús correcte, cura i conservació de tot el material que s'utilitza en el dibuix tècnic.

8. Economia. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria opcional en la via de Ciències Socials i en la d'Humanitats*

8.1. Característiques de l'examen

La prova tindrà dos exercicis dels quals l'alumne n'elegerà un. Cadascun tindrà els apartats següents:

- Que plantejarà quatre preguntes. Seran preguntes de resposta breu sobre terminis i conceptes bàsics. Valoració 1 punt cada pregunta.
- Es plantejarà un exercici pràctic senzill. Seran qüestions de desplegament que permetran avaluar la capacitat de relacionar conceptes bàsics. Valoració: 3 punts.
- Presentació d'un text o problema sobre el qual els alumnes hauran de desplegar un comentari: definiran el vocabulari econòmic emprat, identificaran i exposaran el problema contingut, i redactaran un comentari sobre el tema proposat. Valoració: fins a 3 punts.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

8.2. Criteris de correcció

En la prova d'accés haurà de valorar-se preferentment el grau d'adquisició dels objectius següents:

- Coneixement dels terminis i conceptes econòmics i les seues relacions.
- La seua capacitat per a desenrotllar ordenadament l'exposició d'un problema econòmic, o analitzar sistemàticament i crítica un text.
- La seua capacitat per a resoldre exercicis pràctics senzills, on demostren l'assimilació del vocabulari econòmic.

La qualificació es distribuirà entre els apartats «A» 40%, «B» 30% i «C» 30%.

8.3. Currículum de la matèria

El currículum es pot trobar al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

8.3.1. Nuclis de continguts

1. Activitat econòmica i sistemes econòmics

En este nucli temàtic es tracta d'introduir els estudiants en el camp de treball de l'economia, amb una perspecti-

va històrica, proporcionant-los exemples de problemes econòmics molt variats i de descriure i definir en què consistixen les decisions econòmiques bàsiques (producció, distribució i consum). Així mateix, es tracta d'explicar per què s'afirma que l'Economia és una ciència social i de caracteritzar els sistemes econòmics contemporanis.

Els continguts d'este nucli, per tant, seran:

- El contingut econòmic de les relacions socials.
- Les necessitats com a producte històric.
- El conflicte entre necessitats i recursos escassos. Cost d'oportunitat.
- Evolució de les idees i pensament econòmic.
- L'economia i els problemes econòmics dels nostres dies.
- Elements diferencials dels sistemes econòmics.
- Anàlisi de fets o qüestions econòmiques, estudi dels seus antecedents i circumstàncies de tipus tècnic, econòmic o polític amb les qual està relacionat.

2. Producció, interdependència econòmica i població

La divisió tècnica del treball i l'especialització permeten millorar la capacitat productiva d'una societat i, al mateix temps, generen unes relacions d'interdependència entre agents que necessita de mecanismes de coordinació; en este sentit, el mercat de béns intermedis i l'empresa constituïxen els principals instruments de coordinació de la producció en la nostra societat.

A més, els factors econòmicament i principalment la població, la seua evolució i les seues característiques incidixen tant en la capacitat productiva com en la distribució del producte en cada societat. El sentit d'este nucli és posar de manifest la interrelació d'estos factors humans, tècnics, socials i econòmics.

Els continguts d'este nucli seran:

- El flux circular de la renda.
- El procés de producció: producció, distribució, venda i consum.
- L'empresa com a instrument de coordinació de la producció.
- Factors de producció.
- Divisió del treball, productivitat i interdependència.
- Sectors productius i interrelació.
- Activitat econòmica i població.
- Anàlisi i valoració de dades i quadros estadístics i indicadors socioeconòmics.

3. Intercanvi i mercat.

Amb este nucli es pretén realitzar un esquema i una representació del comportament econòmic dels agents socials com a productors i consumidors, així com dels diferents models de mercat.

Els continguts d'este nucli seran:

- Instruments de coordinació producció-consum.
- La formació del preu: demanda i oferta.
- Provisió de béns públics.
- Models de mercat. Polítiques de fixació de preus.
- Mercat i assignació de recursos.
- Observació i anàlisi del funcionament dels mercats de béns i servicis.

4. Excedent, creixement econòmic i distribució

En este nucli s'aborda la relació entre progrés tècnic i excedent, els processos de creixement i desenrotllament i els problemes que tenen els països del Tercer Món per a adoptar un model de desenrotllament propi.

Per tant, els continguts d'este nucli seran:

- Progrés tècnic i excedent.
- Distribució de l'excedent en els diferents sistemes econòmics.
- Les fonts del creixement econòmic: creixement i crisi, cicles.
- Problemes dels països del Tercer Món.

5. Magnituds nacionals i indicadors d'una economia

En este nucli s'analitzaran les variables més rellevants per a descriure les característiques bàsiques d'una economia (producció, ocupació, renda), i contrastar la seua validesa com a indicadors econòmics dels nivells de benestar i qualitat de vida.

Els continguts d'este nucli seran:

- Riquesa individual i nacional.
- El producte nacional i les principals magnituds relacionades.
- Estimació i càlcul de la renda nacional. La distribució de la renda.
- Consum, estalvi i inversió.
- Polítiques de distribució. La distribució com a conflicte.
- Càlcul i interpretació d'indicadors bàsics d'una economia i anàlisi qualitativa d'estos.

6. La presa de decisions i la intervenció de l'Estat en l'economia

El procés de presa de decisions en una economia, la intervenció de l'Estat i les variables de política econòmi-

ca que controla el sector públic (legals, fiscals i monetàries) constitueixen els referents d'este nucli temàtic, en el qual es plantegen l'estudi i la valoració de mesures alternatives de política econòmica.

Per tant, els continguts d'este nucli seran:

- La presa de decisions en l'economia: la tradició, la planificació, el mercat, fórmules mixtes.
- Les funcions de l'Estat: política pressupostària i fiscal.
- Coneixement i anàlisi de pressupostos i programes d'actuació d'entitats públiques: Estat, Generalitat, ajuntaments, etc.
- Preparació i realització de debats sobre qüestions controvertides: política de beques, educativa, d'inversions públiques, creació d'infraestructures.
- Estudi i valoració del sistema impositiu i les opcions polítiques associades a les diferents categories impositives.

7. Finançament de l'economia

Les funcions dels diners i la seua importància en el desenrotllament d'una economia monetària, el procés de creació de diners i la distribució de funcions i competències en el sector financer i, els fenòmens inflacionistes conformen els continguts d'este apartat.

Per tant, els continguts d'este nucli seran:

- Els diners: funcions i classes.
- Procés de creació dels diners: paper de la banca comercial.
- Valor dels diners, indicadors de la seua variació i inflació.
- Identificació i anàlisi de les distintes teories explicatives de la inflació.
- El sistema financer. Borsa de valors.
- Política monetària.

8. El context internacional de l'economia

La descripció dels aspectes més rellevants del comerç internacional, el seu reflex comptable en la balança de pagaments dels distints països i la seua anàlisi, junt amb les noves tendències d'integració econòmica i els organismes internacionals més importants constitueixen l'objecte d'estudi d'este nucli.

Per tant, els continguts d'este nucli seran:

- Relacions econòmiques entre països: avantatge comparatiu i obstacles al lliure canvi.
- Instruments de política comercial: aranzels, contingents, acords, subvencions.
- Balança de pagaments.

- Anàlisi i interpretació de la balança de pagaments espanyola i els seus components.
- Mercat de canvis i problemes monetaris.
- Tendències d'integració i cooperació econòmica internacional: Àrees d'integració econòmiques regionals. La Unió Europea.
- Globalització. Mercats de béns i financers.
- Organismes internacionals de cooperació i ajuda internacional.

9. Aproximació als problemes econòmics actuals.

Les conseqüències negatives que sobre el medi ambient té l'ús dels recursos, la sensibilització dels diferents agents econòmics, la regulació i posada en pràctica de mesures polítiques actives de protecció mediambiental, els models de consum i la pobresa en el món són temes que cal abordar de manera recurrent en cada un dels nuclis temàtics, així com les referències i exemples sobre

l'economia valenciana i espanyola i les seues característiques estructurals.

Per tant, els continguts d'este nucli seran:

- Consideració econòmica del medi ambient: beneficis i costos socials.
- Valoració del medi ambient com a recurs econòmic escàs i com a element important en la qualitat de vida.
- Consum i pobresa. Valoració crítica de models i necessitats de consum.
- Anàlisi i avaluació crítica de la informació que sobre un fet o fenomen econòmic publiquen diferents mitjans i fonts informatives.
- Diferents opcions de política econòmica davant de problemes estructurals: inflació, desocupació, dèficit.
- Lectura, interpretació i elaboració de quadros estadístics i gràfics sobre temes econòmics d'actualitat.
- Trets diferencials de l'economia espanyola i valenciana.

9. Electrotècnia. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria opcional en la via Científicotecnològica*

9.1. Característiques de l'examen

En la prova s'oferiran als alumnes dos models d'exercici dels quals en triarà un.

Cadascun constarà d'una part teòrica a la qual l'alumne haurà de respondre i en què es plantejaran tres qüestions de tipus conceptual, que podran tenir el mateix pes en la qualificació o no segons s'indique en l'exercici.

I una segona part en la qual es plantejaran dos exercicis pràctics d'aplicació que l'alumne haurà de resoldre i com la part teòrica podran tenir o no el mateix valor per a la qualificació de la prova segons s'indique en l'exercici.

La part teòrica tindrà una valoració d'un 50% en el total de la matèria i la part corresponent a exercicis pràctics es valorarà amb l'altre 50% del total de la matèria.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

9.2. Criteris de correcció

L'alumne haurà de conèixer les magnituds elementals del Sistema Internacional —SI— per a aplicar-les als càlculs dels exercicis que es plantegen.

Haurà de demostrar el coneixement dels elements i dels components bàsics a usar en els circuits elèctrics tant en corrent continu com en altern i el seu comportament, també haurà de saber calcular les magnituds que es desprenen i interpretar els resultats.

Haurà de conèixer les diferents magnituds que caracteritzen i que diferencien el corrent continu del corrent altern i calcular els valors d'estes magnituds en els circuits emprant els elements i components bàsics que s'esmenten en el temari de la matèria.

Seleccionarà els aparells adequats per a efectuar les mesures de les diferents magnituds que es deriven dels corrents continu i altern i interpretar els valors correctament i valorar el grau de precisió que exigix el cas.

Haurà de resoldre qüestions sobre les lleis que regixen els fenòmens magnètics i electromagnètics i també cal-

cular els valors de les magnituds que es desprenen d'estos fenòmens.

Coneixerà la constitució i el funcionament de les màquines elèctriques descrites en el temari i els comportaments d'estes en els diferents règims de marxa. També haurà de saber l'ús de les diferents màquines i calcular els valors de les magnituds que se'n desprenen en els diferents règims.

9.3. Currículum de la matèria

El currículum es pot trobar al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Conceptes i fenòmens elèctrics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Magnituds i unitats elèctriques.
- Llei de Joule.
- Força electromotriu. Diferència de potencial.
- Intensitat de corrent. Densitat de corrent.
- Potència i treball elèctrics.
- Resistència elèctrica. Resistència específica.
- Condensador. Emmagatzemament de càrrega. Capacitat.

2. Conceptes i fenòmens magnètics i electromagnètics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Moment magnètic. Propietats magnètiques de la matèria. Llei d'Ohm.
- Magnetisme, acció entre imants, tipus, camp magnètic.
- Flux magnètic. Permeabilitat. Densitat de flux.
- Camps creats per corrents rectilinis i circulars. Solenoide.
- Circuit magnètic. Força magnetomotriu. Llei d'Ampère.
- Inducció electromagnètica. Llei de Lenz. Coeficient d'autoinducció.
- Força sobre un corrent elèctric al si d'un camp magnètic.

3. Circuits elèctrics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Circuits elèctrics en corrent continu. Acoblament de resistències en sèrie, paral·lel i mixt. Acoblament de condensadors. Acoblament de piles. Lleis de Kirchhoff. Divisor tensió i intensitat.
- Corrent altern. Intensitats i tensions sinusoidals. Amplitud. Valor eficaç. Freqüència, període. Angle de fase.
- Elements lineals: R, L, C. Reactància. Impedància. Angles de fase relativa. Representació gràfica.

- Circuits en sèrie, en paral·lel i mixt. Càlcul de circuits. Ressonància en sèrie i en paral·lel.
- Potència activa, reactiva i aparent. Triangle de potències. Factor de potència. Correcció del factor de potència.
- Sistemes monofàsics i trifàsics. Connexió en estrella i en triangle, tensions i corrents.
- Semiconductors.
- Elements no lineals: díode i rectificador; transistor, tiristor, amplificador operacional, operadors lògics, circuits electrònics bàsics.

4. Mesures en circuits elèctrics i electrònics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Mesura directa de resistència, tensió i intensitat. Voltímetre. Amperímetre. Ús del polímetre. Ús de l'oscil·loscopi.
- Errors en les mesures. Contrastació d'aparells.

- Mesures de potència activa i reactiva en corrent altern monofàsic i trifàsic.

5. Màquines elèctriques

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Transformador. Relacions fonamentals. Funcionament en buit, càrrega i curtcircuit.
- Màquines elèctriques rotatives. Aspectes constructius. Classificació.
- Generadors de cc i alternadors.
- Motors trifàsics, constitució i principi de funcionament. Tipus de rotor. Motor de rotor en curtcircuit. Comportament en servici. Procediments d'arrancada i inversió del sentit de gir.
- Motor monofàsic de rotor en curtcircuit. Procediments d'arrancada.
- Motors de corrent continu. Constitució i principi de funcionament. Tipus d'excitació.

10. Filosofia II. Batxillerat (LOGSE)

- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú (optativitat entre Filosofia II o Història)*

10.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

Per a la prova d'accés del curs 2003/2004 les propostes de lectures seran les següents:

1. Primer bloc

Plató: *La República. Llibre VII*. En castellà: traducció J.M. Pabón i M. Fernández Galiano. En valencià: traducció de C. Miralles.

Aristòtil: *Ètica a Nicòmaco. Llibres VI i X*. En castellà: traducció M. Araujo i J. Marías. En valencià: traducció de C. Miralles.

2. Segon bloc

Descartes: *Discurs del Mètode*. En castellà: traducció de M. García Morente, Espasa Calpe 1943. En valencià: traducció de Pere L. Font. Laia Edicions 62.

Hume: *Abstract del Tratat de la naturalesa humana*. En castellà: En la versió d'*Un tractat de la naturalesa humana 1740* Traducció de C. García Trevijano i A. García Artal, Edit. Teorema, 1977. En Valencià: Traducció de M. Satué.

3. Tercer bloc

Kant: *Introducció a la segona edició de la Crítica de la raó pura*. En castellà: traducció P. Ribas. En valencià: traducció J. B. Llinares.

Rousseau: *La professió de fe del vicari Savoia*. En castellà: traducció de Mauro Armíño. En valencià: traducció de J. M. Sala-Valldaura.

4. Quart bloc

Nietzsche: *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*. En castellà: traducció L. Valdes i Orduña, Ed. Tecnos. En valencià: traducció de Joan B. Llinares. Edit. Diálogo.

Marx: *Manifest comunista*. En castellà: traducció E. Grau L. Mames en edició bilingüe: Edit. Crítica-Grijalbo. En valencià: traducció d'Anselmo Sanjuán i Rosa María Borrás. Edit. Oikos-Tau, Alhambra.

Es proposaran als alumnes dos blocs i hauran de fer un exercici d'un autor d'un sol bloc.

El text haurà de reunir les característiques següents:

- Contenir una tesi o problema filosòfic rellevant.
- Contenir mínimament un vocabulari filosòfic.
- Contenir una argumentació.

Els alumnes hauran de:

1. Contestar a **dues qüestions** relatives al text.
  - Estes preguntes hauran de referir-se a significats filosòfics de termes del text.
  - Preguntes al voltant de la identificació, de la tesi, problema i argument, és a dir, la identificació del raonament o raonaments del text.
2. Realitzar una redacció raonada o dissertació sobre un assumpte problemàtic relatiu a l'autor triat.

10.1.1. Valoració

La valoració de les dos parts serà del 50% per a cada part. La puntuació concreta serà la següent:

- Qüestió 1a: 2 punts.
- Qüestió 2a: 2 punts.
- Redacció: 6 punts.

10.2. Criteris de correcció

En la qüestió primera s'haurà de valorar la capacitat que tinga l'alumne o l'alumna per a definir termes filosòfics o expressions i **analitzar el seu ús en el text** de l'examen.

La definició i explicació dels termes ha de fer-se necessàriament a partir de l'anàlisi del seu ús en el text, considerant la informació que este oferix de manera explícita i, si és el cas, aclarir els pressupostos implícits (fins a 1 punt).

En la resposta ha d'haver de manera expressa una definició i explicació correcta prou precisa del terme o els termes que es proposen (fins a 1 punt).

En la qüestió segona s'haurà de valorar especialment la capacitat de l'alumne o l'alumna per a reconstruir l'**argumentació del text**, d'acord amb la pregunta o tesi explícitament plantejades. La resposta ha d'estar construïda a partir de l'anàlisi del text (fins a 1 punt).

La resposta ha de ser de caràcter argumentatiu analitzant els arguments explícits i, si és el cas, els pressupostos implícits (fins a 1 punt).

En la redacció s'haurà de valorar la **capacitat de l'alumne o alumna per a desenvolupar el tema proposat** centrant-se en la formulació concreta, aplicant el seu coneixement general del text i treballats en classe i, si és el cas, fent les referències oportunes a altres autors.

La redacció ha de centrar-se a respondre la formulació concreta de l'enunciat, sense digressions innecessàries. El plantejament ha de ser clar i ordenat i el seu desenvolupament ha d'incloure l'explicació i justificació dels continguts exposats (fins a 4 punts).

En la redacció ha de demostrar-se el **coneixement general del text i l'autor estudiats** —i, si és el cas, d'altres autors— s'han de seleccionar i s'han d'aplicar de manera correcta i justificada els coneixements relacionats amb el tema proposat (fins a 2 punts).

10.3. Currículum de la matèria

Es pot trobar al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

L'estudi d'esta matèria ha de proporcionar una informació bàsica que permeta l'alumnat localitzar filòsofs i sistemes. Convé, per això, presentar una visió de conjunt de cada època i de les principals tendències i filòsofs que les han representat.

Així mateix, esta matèria s'ocuparà de completar la seua formació filosòfica a través de l'estudi d'alguns dels filòsofs més representatius de cada època. Per a això, resulta imprescindible l'estudi de textos filosòfics d'una certa densitat argumentativa i conceptual, que complisquen determinats requisits: presentar una seqüència de pensament d'extensió mitjana, i oferir una seqüència de problemes i teories que, entrelaçats en la forma en què l'autor va voler fer-ho, els alumnes lectors hauran d'interpretar. Al mateix temps, es pretén que els estudiants accedisquen a la comprensió d'uns textos sense els quals no és intel·ligible ni la cultura en què se'ls socialitza, ni les seues maneres d'argumentar, ni els seus mateixos sistemes de valors.

La proposta que es fa per a este curs suposa que els alumnes han adquirit les tècniques del comentari de text breu i, en conseqüència, es pretén, ara, introduir les destreses corresponents a l'anàlisi de textos més articulats, que unixen una seqüència de problemes filosòfics diversos entre si i que resulten, per tant, més vius i menys acadèmics. En este sentit, la funció del text en este curs consistix a facilitar que el text parle per si mateix i mostre a l'alumne la relació interna que posseïxen els problemes de la filosofia.

S'indiquen a continuació quatre nuclis de continguts amb diverses possibilitats d'elecció en cada un entre filòsofs pertanyents a la filosofia grega; filosofia medieval i renaixentista; filosofia moderna, i filosofia contemporània. Esta elecció figurarà en la programació didàctica del departament corresponent.

1. Filosofia Grega

Tant Plató o Aristòtil, com Sòcrates o alguna de les grans escoles de l'antiguitat clàssica (presocràtics, estoics, epicuris, etc.), poden servir de base per a comprendre la història de la filosofia occidental i, al mateix temps, poden permetre tractar qüestions encara vigents en el pensament filosòfic i en la cultura del nostre temps, com la situació del ser humà en el món, la vida feliç i desitjable, l'organització de la «polis», el coneixement o els problemes ontològics.

En qualsevol cas, s'estudiaran de manera específica els filòsofs següents:

- Plató.
- Aristòtil.

2. Filosofia Medieval i Renaixentista

L'estudi d'Agustí d'Hipona, Averrois, Tomàs d'Aquino, o de Guillem d'Ockham, pot servir per a considerar qüestions com la presència del Cristianisme o de l'Islam en la cultura actual, les vicissituds de les relacions entre raó i fe, representada per les religions monoteistes, racionalitat i autoritat o, en general, la reflexió racional sobre la religió i les creences.

El pensament renaixentista suposa la introducció d'altres temes de reflexió: la «Nova Ciència», un nou concepte de l'home o la fonamentació moderna de la política.

Entre els autors que se citen a continuació, el professorat en triarà dos per al seu estudi detallat:

- Sant Agustí d'Hipona.
- Sant Tomàs d'Aquino.
- Guillem d'Ockham.
- Nicolau Maquiavel.

3. Filosofia Moderna

En relació amb la modernitat cal confrontar l'alumnat amb el nou concepte de raó, que apareix i es consolida en els segles XVI i XVII, com a raó que aspira a establir els seus propis fonaments i, més tard, en el segle següent, amb el procés de la Il·lustració en les seues distintes dimensions: filosòfiques, ètiques, socials, polítiques. Els punts de referència poden ser ací bé els sistemes filosòfics racionalistes, que encara incorporen una teologia natural, però que decididament aposten per la sola raó en la seua fonamentació i en la subjectivitat (Descartes, Leibniz, Spinoza), bé les filosofies empiristes (Locke, Hume), o la filosofia crítica de Kant, o la idealista postkantiana (en particular, Hegel).

Al costat del tema de la racionalitat, en este període cal prendre també en consideració la qüestió de la legitimitat política, a través d'alguna de les teories filosòfiques del pacte social, o, en general, de la reflexió filosòfico-política entorn de llibertat i autoritat.

En el desenrotllament d'este nucli temàtic s'analitzaran dos pensadors entre els proposats:

- Descartes.
- Spinoza.
- Locke.
- Hume.
- Rousseau.
- Kant.

4. Filosofia Contemporània

En l'estudi del pensament contemporani cal presentar el sorgiment i desenrotllament d'una gran varietat de posicions i tendències filosòfiques com una característica específica d'este període, en què la reflexió filosòfica abandona progressivament l'interés per construir grans sistemes per a centrarse en l'anàlisi de determinats problemes especialment representatius del complex món sorgit de la revolució industrial.

En este apartat es pot estudiar el liberalisme utilitarista de Stuart Mill. Així mateix, un referent de l'època és el

pensament marxista, com a concepció de la societat i de la història, al mateix temps que com a proposta política. També, les antropologies filosòfiques més recents, amb forta càrrega metafísica, el neopositivisme de l'escola de Viena i la filosofia analítica del llenguatge; Les escoles fenomenològiques, existencials o hermenèutiques, la teoria crítica dels frankfurtians o la versió més recent d'esta, en Habermas, com a teoria de l'acció comunicativa.

L'estudi pot centrar-se en escoles o en autors concrets (Marx, Nietzsche, Heidegger, Sartre, Ortega y Gasset, Wittgenstein, Russell, Habermas o tants altres), cada un pot servir per a il·lustrar com arriben fins als nostres dies les persistents qüestions de la reflexió filosòfica i com en cada sistema i en cada text (inclús en cada fragment) es reflectixen les distintes posicions en conflicte.

En el desenrotllament d'este nucli temàtic s'estudiaran dos dels pensadors del món contemporani que es proposen a continuació:

- J. S. Mill.
- Marx.
- Wittgenstein.
- Heidegger.
- Ortega.

11. Física. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Ciències de la Natura i de la Salut*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria obligatòria en la via Científicotecnològica i opcional en la de Ciències de la Salut*

11.1. Característiques de l'examen

L'exercici de Física s'estructurarà en sis blocs i correspon a cada bloc la matèria següent:

- Bloc I. Interacció Gravitatòria
- Bloc II. Vibracions i Ones
- Bloc III. Òptica
- Bloc IV. Interacció Electromagnètica
- Blocs V i VI. Elements de Relativitat, Elements de Quàntica o Física Nuclear i de Partícules.

Dos dels sis blocs seran problemes y els quatre restants qüestions.

Cada bloc (problemes i qüestions) contindrà dos opcions per a cada un dels dos curricula. Les opcions poden ser comunes a ambdós curricula. L'alumne haurà d'escollir sols una de totes les opcions plantejades (tant les corresponents al seu currículum com les corresponents a l'altre) dins del bloc.

Cada problema valdrà 2 punts i cada qüestió 1,5 punts.

El temps màxim per a la realització de l'exercici **serà de 90 minuts**.

11.2. Criteris específics de correcció

Per a la correcció de la prova es tindrà en compte els següents criteris de correcció:

1. Coneixement i comprensió dels continguts de Física

Si els estudiants comprenen els principals conceptes de la Física i la seua articulació en lleis, teories i models, i valoraran el paper que tenen en el seu desenvolupament.

2. Processos d'investigació científica

Si utilitzen les estratègies característiques de la investigació científica (formular i contrastar hipòtesis, planificar dissenys experimentals, analitzar i comunicar resultats, utilitzar fonts d'informació, etc.)

3. Aplicació de coneixements i mètodes

Si poden resoldre problemes que es plantegen, seleccionant i aplicant els coneixements físics rellevants.

4. Naturalesa de la Física i la seua relació amb la tècnica i la societat

Si comprenen la naturalesa de la Física, les seues limitacions, el seu caràcter canviant i dinàmic, etc., i les complexes interaccions amb la tecnologia i la societat. Valoraran la necessitat de treballar per a aconseguir una millora de les condicions de vida actuals.

11.3. Currículum de la matèria i nuclis de continguts

El currículum de la matèria es detalla en el Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

Els dos primers nuclis presenten continguts relatius a procediments i actituds. No han de tractar-se per separat, sinó que s'han de desenrotllar, de manera integrada, en la resta dels nuclis.

1. Aproximació al treball científic

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Procediments que constitueixen la base del treball científic: plantejament de problemes, formulació i contrastació d'hipòtesi, disseny i desenrotllament d'experiments, interpretació de resultats, comunicació científica, estimació de la incertesa de la mesura, utilització de fonts d'informació.
- Importància de les teories i models dins dels quals es du a terme la investigació.
- Actituds en el treball científic: qüestionament dels fets obvis, necessitat de comprovació, de rigor i de precisió, obertura davant de noves idees.
- Hàbits de treball i indagació intel·lectual.

2. Física, tècnica i societat

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Anàlisi de la naturalesa de la Física com a ciència: els seus èxits i limitacions, el seu caràcter temptatiu i de contínua busca, la seua evolució, la interpretació de la realitat a través de models.
- Relacions de la Física amb la tècnica i implicacions de les dos en la societat: conseqüències en les condicions de la vida humana i en el medi ambient. Valoració crítica.
- Influències mútues entre la societat, la Física i la tècnica. Valoració crítica.

3. Interacció gravitatòria

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Introducció als orígens de la teoria de la gravitació: des del model geocèntric fins a Kepler.

- Forces centrals.
- Moment d'una força respecte d'un punt. Moment angular.
- Lleis de Kepler.
- Llei de la gravitació newtoniana. Algunes conseqüències com la determinació de la massa d'alguns cossos celests, la predicció de l'existència de planetes, l'explicació de les marques.
- Introducció del camp gravitatori a partir de les dificultats que suposa la idea d'una «acció a distància» i instantània.
- Estudi energètic de la interacció gravitatòria (treball de les forces conservatives) i introducció del concepte de potencial.
- Contribució de la teoria de la gravitació al coneixement de la gravetat terrestre i a l'estudi dels moviments de planetes i satèl·lits (energia per a posar un satèl·lit en òrbita, la velocitat de fuga).
- Síntesi que suposa la llei de gravitació universal: les lleis de la dinàmica són aplicables al món terrestre i celeste. Implicacions culturals i socials d'esta síntesi.

4. Vibracions i ones

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi breu del moviment vibratori més senzill: el moviment harmònic simple: elongació, velocitat i acceleració.
- Dinàmica del moviment harmònic simple.
- Construcció d'un model sobre la naturalesa del moviment ondulatori que permeta: distingir entre ones longitudinals i transversals; explicar les raons per les quals es propaga; introduir les magnituds que caracteritzen una ona; mostrar la influència del medi en la velocitat de propagació.
- Equació del moviment ondulatori per al cas de les ones harmòniques unidimensionals. Ona plana. Propietats de les ones: la transmissió de l'energia a través d'un medi (atenuació, absorció i dispersió de la intensitat pel medi), la difracció (principi de Huygens-Fresnel), la interferència, la reflexió i la refracció. Les ones estacionàries i l'efecte Doppler.
- Aplicacions de les ones en el món actual. Estudi de la contaminació sonora, les seues fonts i efectes, i de l'aïllament acústic.

5. Òptica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi de l'Òptica com a camp inicialment autònom, partint de la llarga controvèrsia històrica sobre la naturalesa de la llum.

- Direcció i velocitat de propagació de la llum en un medi. Alguns fenòmens relacionats amb el pas de la llum d'un medi a un altre: la reflexió (dirigida i difusa) i la refracció, l'absorció i la dispersió en el medi.
- Òptica geomètrica. Dioptrè esfèric i dioptrè pla.
- Formació d'imatges en espills, plans i corbs, i lents primes. Comprensió de la visió d'imatges. Tractament d'alguns sistemes òptics (ulleres, càmeres fotogràfiques).
- Estudi experimental i qualitatiu dels fenòmens de difracció, interferències. Dispersió en prismes i espectre visible. Aplicacions: la visió del color i l'espectroscòpia.

6. Interacció electromagnètica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Conceptes de camp i potencial elèctric, la seua aplicació a l'estudi del moviment de càrregues en camps elèctrics uniformes.
- Camp creat per un element puntual: interacció elèctrica. Estudi del camp elèctric: magnituds que el caracteritzen (vector camp elèctric i potencial i la seua relació).
- Teorema de Gauss.
- Camp elèctric creat per un element continu: esfera, fil i placa.
- Magnetisme: revisió de la seua fenomenologia i problemes que planteja l'experiència d'Oersted.
- Determinació del camp magnètic produït per càrregues en moviment. Estudi experimental i representació de les línies de camp, dels camps magnètics creats per un corrent rectilini indefinit i per un solenoide en el seu interior.
- Llei d'Ampère.
- Forces entre càrregues mòbils i camps magnètics: força de Lorentz. Estudi del moviment de càrregues en camps magnètics (espectrògrafs de masses, acceleradors) i de la força sobre un corrent rectilini i indefinit. Llei de Laplace. Aplicacions en motors elèctrics i instruments de mesura de corrents.
- Producció de corrent altern per mitjà de variacions del flux magnètic: inducció electromagnètica. Experiències de Faraday i Henry.
- Lleis de Faraday i Henry. Llei de Lenz.
- Introducció qualitativa de la síntesi de Maxwell: la idea de camp electromagnètic, la integració de l'òptica, la producció d'ones electromagnètiques i la seua detecció per Hertz.
- Analogies i diferències entre dos camps conservatius com el gravitatori i l'elèctric, i entre un conservatiu i un altre que no ho és, el magnètic.

- Algunes de les múltiples aplicacions de l'electromagnetisme (generadors, motors) i de les ones electromagnètiques (ràdio, radar, televisió).
- Impacte mediambiental de l'energia elèctrica.

7. Elements de Física relativista

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Fracàs en la busca d'un sistema de referència en repòs absolut: impossibilitat de distingir en els fenòmens mecànics si un sistema de referència es troba en repòs o en moviment uniforme (transformacions de Galileu).
- Crítica dels supòsits bàsics de la Física newtoniana i establiment dels postulats de la relativitat especial. Algunes implicacions de la Física relativista: la dilatació del temps, la contracció de la longitud i l'equivalència massaenergia.
- Consideracions breus sobre el principi d'equivalència i la influència de la relativitat en el pensament contemporani.

8. Elements de Física quàntica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Alguns dels problemes que la Física clàssica no pogué explicar: l'efecte fotoelèctric (la llum, un fenomen clàssicament ondulatori, manifesta propietats corpusculars) i els espectres discontinus (confirmació de la potència explicativa del concepte de fotó i caràcter discret de l'energia en sistemes atòmics).
- Hipòtesi de De Broglie i confirmació experimental. Comportament quàntic de les partícules.
- Necessitat d'un model més general per a descriure este comportament: la funció d'ona i la seua interpretació probabilista.

- Relacions d'indeterminació. Límits de validesa de la Física clàssica, les seues diferències respecte a la moderna i l'important desenrotllament científic i tècnic que suposà la Física moderna. Algunes de les seues múltiples aplicacions: l'electrònica o el làser.

9. Algunes aplicacions de la Física moderna

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Física nuclear: descobriment de la radioactivitat; primeres idees sobre la composició del nucli i la seua modificació després del descobriment del neutró; concepte d'isòtop.
- Justificació de l'estabilitat dels nuclis a partir d'una nova interacció, la nuclear, el seu curt abast i gran intensitat. L'energia d'enllaç. Càlcul d'esta a partir del defecte de massa.
- Modes de desintegració radioactiva, aplicant-los les lleis de conservació de la càrrega i del nombre de nucleons (Lleis de Soddy), i de la conservació de l'energia, com a les altres reaccions nuclears.
- Reaccions nuclears de particular interès: la fissió i la fusió.
- La contaminació radioactiva, la mesura i detecció de la radioactivitat, les bombes i reactors nuclears, els isòtops i les seues aplicacions.
- Alguns aspectes de les partícules elementals: Predicció i ulterior descobriment d'algunes partícules, com ara el positró, neutró i pió, per a introduir l'antimatèria, les noves interaccions (dèbil i fort) i la seua comprensió com a intercanvi de partícules, la inestabilitat de les partícules.

12. Fonaments del Disseny Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Arts*
- *Matèria opcional en la via d'Arts*

12.1. Característiques de l'examen

1. Plantejament de la prova

Hi haurà dues opcions A i B. Els alumnes hauran d'eleger-ne una. L'exercici de cada opció constarà de dues parts:

Primera part. Donada la reproducció d'un disseny objectual o gràfic, s'haurà de realitzar una anàlisi dels factors i problemàtiques que concorren en la seua configuració. Es recomana un temps d'execució no superior a **30 minuts**.

Segona part. Elaboració d'un disseny a partir d'una proposta. El format de presentació serà en A4 o en A3 segons convinga. La tècnica i el tipus de suport seran de lliure elecció. Es recomana un temps d'execució no superior a **120 minuts**. En esta segona part de l'exercici, la proposta de l'opció A es plantejarà sobre temàtiques de disseny gràfic, i en l'opció B sobre temàtiques de disseny d'interiors, o bé de **disseny de productes**. L'expressió del projecte serà en els dos casos exclusivament bidimensional, i queda descartada l'elaboració de models o maquetes tridimensionals.

Les propostes estaran acompanyades d'un repertori d'elements (gràfics i icònics en l'opció A o arquitectònics en l'opció B), que l'alumne podrà lliurement utilitzar, de manera que l'esforç creatiu recaiga fonamentalment en un exercici de metòdica selecció i articulació dels elements constituents i a demostrar unes capacitats de formalització i d'expressió plàstiques coherents i convincents.

Es recomana que l'alumne deixe constància de tot el procés seguit -tant si es tracta d'un discurs intuïtiu com raonat- des dels primers temptejos o esbossos fins arribar al resultat final.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **150 minuts**.

2. Valoració

El primer exercici es valorarà amb quatre punts sobre deu. El segon exercici es valorarà amb sis punts sobre deu.

12.2. Criteris de correcció

En la correcció es valorarà:

- Els plantejaments d'anàlisi de les formes proposades.
- L'apreciació d'allò característic i determinant d'una configuració formal.
- El grau d'originalitat.
- La correcta utilització de materials i tècniques.
- L'adequació del disseny realitzat amb el plantejament de la proposta.
- L'encertada selecció de criteris i principis de configuració formal en funció del disseny que es realitze.
- El procés d'elaboració del disseny.
- La qualitat i acabat de la presentació.

12.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria es pot trobar al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Disseny gràfic

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Elements bàsics de la forma: punt, línia i pla. Investigació sobre estes formes. Contrast visual per a la seua millor percepció.
- Estudis genèrics per a la seua posterior aplicació: tangències, enllaços, ovals, el·lipses, etc. Tipografia.
- Tipografia. Classificació i aplicacions.
- La textura com a element de comunicació. Classificació i aplicacions.
- Estudis del color, tant des d'un punt de vista plàstic, com psicològic.
- La senyalètica, la semiologia, la psicologia: coneixements necessaris d'estos perquè l'alumne siga capaç d'elaborar missatges clars amb gran contingut en la seua intenció.
- Aplicacions del disseny bidimensional en camps professionals específics de la Comunitat Valenciana: publicitat, ceràmica, tèxtil. Processos i tècniques específiques.
- Importància del disseny gràfic en la cultura contemporània. Valoració crítica.

2. Disseny tridimensional

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi dels sistemes de representació: sistema dièdric, axonometries.
- Acotació. Escales. Seccions.
- Estudi de les principals fites de la història del disseny.
- Nocions d'antropometria, ergonomia, biònica.
- Ordenació i composició modular sobre xàrcies espacials.
- Aplicació del color i les textures per a aconseguir els efectes expressius adequats.

3. Disseny d'interiors

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Perspectiva cònica (mètodes i tècniques específiques d'elaboració).
- Distribució d'espais, itineraris i recorreguts.
- Organització de l'espai habitable públic i privat.
- Estudi del color, de la llum i de l'ambientació.
- Factors ambientals en el disseny d'espais habitables.
- Realització de maquetes d'espais habitables.

13. Francés. Batxillerat (LOGSE)

- *Exercici d'anàlisi d'un text en Llengua Estrangera: Francés*
- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú*

13.1. Característiques de l'examen

Anàlisi d'un text en **francés** de llenguatge comú, no especialitzat. A partir del text proposat els estudiants realitzaran un comentari personal i respondran qüestions relacionades amb el text, que seran plantejades i contestades en francés, sense ajuda de diccionari ni de cap altre material didàctic. Tindrà dos parts diferenciades. Les preguntes de la primera part aniran dirigides a comprovar la comprensió del text i la segona part anirà dirigida a comprovar la capacitat expressiva de l'alumnat.

El temps màxim per a fer la prova serà de **90 minuts**.

13.1.1. Estructura de la prova

1. Comprensió

- Dos preguntes de comprensió global.
- Dos preguntes de vertader/fals.
- Pregunta de lèxic. Localització d'algun sinònim/hiperònim en el text.
- *Questionnaire à choix multiple* amb diferents ítems. Es demanarà comprensió general i aspectes que calga inferir o interpretar a partir del text.

2. Producció escrita

- Elaboració d'una producció escrita d'una extensió entre 100 i 150 paraules. S'oferiran dos possibilitats perquè l'alumne en triï una.

3. Especificacions entorn de la pregunta de producció escrita

La consigna per a la pregunta de producció haurà de complir els requisits següents:

- Contextualitzar adequadament la situació de producció (qui escriu, a qui, amb quina finalitat, etc.).
- La producció sol·licitada tindrà una relació amb el text presentat que pot ser dels següents tipus:
  - Canvi d'un o més dels elements definitoris de la situació de base. Este exercici implicarà per tant la reutilització d'algun dels elements del text ja estudiat i l'aportació d'altres que apareixen com a necessaris en la nova situació proposada (ex: elaboració d'un diàleg sobre el mateix tema, argumentació sobre un tema exposat en el text, etc.).

- Canvi del tema del text, conservant el mateix tipus de situació d'emissió-recepció i el mateix tipus de text (ex: reproduir un text argumentatiu, narratiu, etc., amb un altre tema o contingut, etc.).
- Ampliació/expansió: continuar d'alguna manera el text.
- Canvi del punt de vista enunciatiu (un dels personatges conta el mateix episodi des del seu punt de vista).

4. Tipus de text que es pot sol·licitar

Les produccions sol·licitades podran requerir l'elaboració de textos dels següents tipus:

- Narració.
- Descripció.
- Diàleg.
- Argumentació.
- Explicació.

5. Criteris per a l'elecció de textos

Els textos que apareguen en la prova correspondran als temaris que apareguen sota l'epígraf «suports». Cal tenir en compte, tanmateix, que les característiques específiques de l'examen i la situació de prova externa fan que no tots siguin adequats.

6. Criteris

- Autenticitat: s'utilitzaran textos autèntics procedents de premsa o altres publicacions.
- Longitud: s'establix en la normativa un nombre de 200 paraules. No obstant això, a causa de la dificultat de trobar textos autèntics que s'ajusten exactament a este nombre, es podrà utilitzar este com a referent procurant que no se sobrepassi esta xifra.
- Especificitat del tema: els textos elegits no han de tractar temes que requerisquen l'ús d'un lèxic molt específic que faci difícil la comprensió a un alumnat que no estiga familiaritzat amb ell. Així doncs, es descartaran temes específics que es puguin tractar a classe (científics, tècnics, etc.).
- Acabament del text: es procurarà elegir textos «complets», és a dir, que encara que siguin fragments de seqüències més àmplies, presenten un principi i un final que permeti una comprensió independent.
- Contextualització: el text es presentarà adequadament contextualitzat amb un títol (si així es presenta en l'original) amb indicació de la procedència i la data en cas de ser una informació de premsa.
- Format: s'intentarà respectar el format del document original quan siga possible perquè es puguin utilitzar les marques tipogràfiques com a recursos per a la comprensió.

- Dificultat del lèxic: les paraules que presenten dificultat per a la comprensió del text seran traduïdes o explicades al peu de text.
Tanmateix, i perquè es vol potenciar la utilització d'estratègies de comprensió lectora, esta ajuda solament s'oferirà si no hi ha pistes en el text que faciliten la seua comprensió.

7. Temes

Els temes que apareixen en esta llista han sigut seleccionats del temari seguint el criteri de l'epígraf «especificitat del tema». Els textos elegits per a la prova podran tractar dels temes següents:

- Medi ambient/ecologia.
- Salut/alimentació.
- Consum.
- Mitjans de comunicació.
- Aspectes de la vida juvenil.
  - Oci, entreteniment (modes, música, etc.).
  - Estudis, problemes, perspectives de treball.
  - Participació social.
- Commemoracions o esdeveniments de caràcter mundial (Jocs Olímpics, etc.).
- Vides, anècdotes, etc., de personatges coneguts.
- Viatges i comunicacions.
- Esports.
- Hàbitat.
- Treball/organització social.
- Paper de l'home i de la dona en la societat.
- Conflicte i canvi.

13.2. Criteris de correcció

La primera part de la prova, que va dirigida a la comprensió del text, tindrà un valor del 60% del total. La part de producció d'un text escrit tindrà un valor del 40% del total.

L'estructura de la prova es detalla a continuació.

1. Comprensió

- Dues preguntes de comprensió global.
Valor=3 punts.
- Dues preguntes de vertader/fals.
Valor=1 punt.
- Pregunta de lèxic.
Valor=1 punt.
- Pregunta d'elecció múltiple.
Valor=1 punt.

2. Producció escrita

Valor=4 punts (els criteris de correcció s'especifiquen a continuació).

3. Criteris de correcció de la prova de producció escrita.

Per a valorar la producció escrita es tindran en compte:

— Adequació textual

- Contingut, organització i adequació de la intenció:
  - Eficàcia comunicativa: riquesa i organització de les idees.
  - Adequació a la situació de comunicació proposada.
  - Planificació textual: adequació a l'esquema textual que se sol·licita (narració, argumentació, diàleg, etc.).
  - Distribució de les idees en paràgrafs.

— Correcció lingüística

- Lèxic, morfosintaxi, ortografia i puntuació:
  - Propietat i varietat del lèxic utilitzat.
  - Propietat en l'ús dels organitzadors del text: connectors temporals, espacials, lògics, etc.
  - Ordre de les paraules.
  - Ús del sistema verbal.
  - Ús de determinades estructures sintàctiques.
  - Procediments de substitució (lèxica, pronominal, etc.).
  - Ortografia gramatical (verbs, plurals, etc.) i d'ús.
  - Ús de la puntuació.

El valor de cada un dels dos apartats serà del 50% de la nota global de la producció escrita. S'oferix un quadre explicatiu dels epígrafs que correspon als dos apartats:

Contingut: es referix ací al que comunica l'escrit. Dependrà del tipus d'escrit sol·licitat en l'examen. Si es tracta d'una argumentació, tindrem en compte la claredat de les idees expressades, el raonament de les opinions, la justificació d'estos raonaments amb exemples, etc. En una narració tindrà importància la caracterització dels personatges, la relació entre ells, el desenrotllament de l'acció.

Organització: es referix a l'estructura del text i com avança este. En relació al tipus de text sol·licitat es pot veure una organització amb eix temporal en una narració, amb una estructura organitzativa lògica en l'expressió d'una opinió. En la informació que es presente s'ha de veure també una introducció i una conclusió.

Adequació a la intenció: si en la consigna contextualitza la producció sol·licitada i s'explicita una intenció concreta, es tindrà en compte l'adequació de l'escrit a la situació de comunicació proposada. Per exemple, en el cas de demanar que s'escriga una carta a un amic per convèncer-lo que vinga a l'estiu a casa, el to serà informal i la carta haurà de complir la intenció de convèncer.

Vocabulari: es considerarà l'adequació del lèxic usat, la varietat, l'ús de sinònims o un altre recurs per evitar la

repetició de paraules. També es podrà considerar l'ús de marcadors del discurs apropiats com *pur rapport à, d'alord, d'antre part*.

Gramàtica: Es tindran en compte els aspectes gramaticals quant a la paraula, frase i text. Es valorarà fins a quin punt la incorrecció gramatical dificulta o impedeix la recepció del missatge. S'intentarà trobar un equilibri per a valorar el que és correcte, però simple gramaticalment, i el que és incorrecte però més complicat.

Puntuació ortogràfica: es considerarà l'adequació en l'ús de la puntuació i la distribució dels paràgrafs. També, es tindrà en compte l'ortografia de les paraules gramaticals i comunes.

13.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Habilitats comunicatives

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Narracions orals i escrites d'esdeveniments o experiències personals.
- Participació i contribució activa en discussions o debats sobre diversos temes.
- Expressió d'argumentació i contraargumentació, tant oral com escrit.
- Resolució de problemes de forma cooperativa i presa de decisions en grup sobre un tema específic.
- Lectura de manera autònoma de textos escrits referits a l'actualitat, a la vida cultural o relacionats amb els interessos professionals, presents o futurs, de l'alumnat.
- Comparació i contrast entre textos sobre el mateix tema publicats en diferents revistes o periòdics.
- Finalització de textos dels quals s'han proporcionat un o diversos paràgrafs, aconseguint un text final amb elements que li donen cohesió i coherència.
- Participació en l'elaboració de projectes, com ara l'elaboració d'un periòdic, un fullet, una enquesta, un sondeig, etc.

2. Reflexions sobre la llengua

Els continguts que corresponen a este nucli són:

A) Funcions del llenguatge i de la gramàtica

- Donar i demanar opinions i consells. Persuadir, advertir, argumentar:
  - Oracions explicatives i especificatives.
  - Expressions per a expressar l'opinió, l'assessorament, etc.

- Sol·licitar informació utilitzant preguntes indirectes. Referir-se a una informació rebuda anteriorment utilitzant verbs específics:

- Frases fetes.
- Locucions interrogatives. Estereotips.

- Saber narrar esdeveniments, pel·lícules, biografies. Planificar el relat, respectant les tècniques d'expressió:

- Ús de l'imperfet/*passé composé*/futur.
- Saber estructurar un relat simple.

- Formular hipòtesis i especular. Establir condicions i parlar de veritats generals.

- Expressar queixes, desitjos i sentiments de pesar i penediment:

- Revisió de les oracions condicionals.
- Ús del subjuntiu (present).

- Descriure detalladament l'aspecte físic i el caràcter d'una persona real o imaginària:

- Col·locació d'adverbi i adjectius.
- Adjectius compostos.
- Explicar trets de caràcter i comportament.
- Participi de present i participi passat.
- Expressions idiomàtiques.

- Mostrar acord/desacord. Donar explicacions:

- Connectors: *par conséquent, pour cette raison, donc, le pourquoi*, etc.
- Expressions idiomàtiques.

- Expressar sentiments i parlar de les relacions personals:

- *Être* + adjectius.
- L'expressió de la comparació (amb substantius i adjectius).
- Verbs pronominals + adjectius.
- Verbs per a expressar el desenrotllament de les relacions personals.

B) Lèxic

- Relacionat amb els temes tractats.
- Fórmules i expressions.

C) Fonètica

- Pronunciació de fonemes d'especial dificultat.
- Accentuació.
- Entonació.
- Ritme.

3. Aspectes socioculturals

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Identificació dels trets dialectals més significatius de la llengua estrangera.
- Valoració positiva de patrons culturals distints dels propis.

- Reconeixement de diferències culturals i de comportaments socials entre grups de parlants de la mateixa comunitat lingüística.
- Reflexió sobre similituds i diferències entre cultures.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per a accedir a altres cultures i com a instrument de comunicació internacional.
- Reflexió sobre altres maneres d'organitzar les experiències, a fi de desenrotllar actituds de comprensió cap a altres convencions culturals.
- Ús de registres adequats segons el context comunicatiu, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.
- Reconeixement de la importància de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interés al llarg de la vida professional.

14. Geografia. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria obligatòria en la via de Ciències Socials i opcional en la d'Humanitats*

14.1. Característiques de l'examen

Es presentaran als alumnes dos exercicis i en triaran un. Els dos consistiran en la resolució d'un problema geogràfic a partir d'unes qüestions orientatives. Este «problema geogràfic» consistirà en una situació en la qual no existix una resposta immediata o evident i que, per tant, implica que s'iniciï un procés de resolució que tinga una explicació. Per a arribar a la qual haurà de realitzar una sèrie d'accions, orientades per preguntes. Estes accions formen part dels continguts que es qualificaran.

La situació a la qual haurà de referir-se el problema es presentarà a través d'un o més documents informatius expressats en diversos codis, ja siga en forma verbal-escrita, estadística, icònica o cartogràfica. Junt a estos documents es resenyarà la font de la seua procedència.

Les qüestions seran entre tres i cinc. Orientaran sobre els passos que deuen seguir els alumnes per a elaborar una explicació vàlida. Les preguntes seguiran una seqüència lògica que facilite a l'alumne arribar a la formulació de l'explicació. Els aspectes sobre els quals versaran seran els següents:

- Identificació dels elements que permeten definir el problema.
- Localització d'estos elements en l'espai i la seua interacció en una explicació del problema.
- Interpretació i reelaboració de la informació a través de la construcció de gràfiques, mapes estadístics o càlculs d'índexs numèrics.
- Explicació de la dinàmica espacial a la qual aludix el problema, on apareguen distintes variables ecogeogràfiques.
- Aplicació d'alguns elements de l'explicació a altres situacions hipotètiques.
- Avaluació de les accions humanes en l'organització de l'espai.

Els dos últims aspectes esmentats (aplicació i avaluació) poden ser plantejats en les qüestions requerint als alumnes que elaboren un informe o una breu síntesi.

El temps màxim per a la realització de la prova, serà de **90 minuts**.

14.1.1 Puntuació

La puntuació de les preguntes haurà de guardar una proporció entre si. En el cas que les qüestions siguen quatre o cinc, estes es puntuaran entre 1,5 i 3 punts sobre 10. Si les qüestions són sols tres es puntuaran entre 2,5 i 4 punts cadascuna. La puntuació concreta de cada pregunta tindrà un valor que apareixerà en la capçalera de l'examen.

La qualificació obtinguda per este procediment haurà de contrastar-se mitjançant una valoració del conjunt de la prova per a establir la qualificació definitiva, la qual cosa pot portar a rectificar les puntuacions parcials que s'hagen atorgat a cada pregunta.

14.2. Criteris de correcció

En funció del tipus de problema geogràfic que es plantege, els alumnes hauran de respondre a alguns d'estos criteris:

1. Utilitzar diverses maneres de raonament geogràfic

Per exemple, acotar i combinar en les seues escales precises els elements que permeten de definir els problemes espacials del territori espanyol; precisar la distribució d'elements geogràfics en l'espai que permeten plantejar la diversitat o homogeneïtat del territori; localitzar espacialment un fet o un procés geogràfic al qual al·ludir el problema plantejat tenint en compte diversos factors; explicar una dinàmica ecogeogràfica com la interacció de distintes variables. Ha de tenir-se en compte que estes maneres de raonament suposen una progressiva complexitat cognoscitiva, o en altres paraules, impliquen diferents nivells de l'explicació geogràfica. Així ha de valorar-se més una explicació referent al perquè un fet geogràfic es localitza en un determinat espai, que descriure una distribució de determinats fets geogràfics.

2. Reconèixer i aplicar els mètodes específics del coneixement geogràfic per a explicar una situació espacial

És a dir, definir el problema mitjançant la identificació dels seus components rellevants, de tal forma que puga formular hipòtesis utilitzant els conceptes precisos. Utilitzar algunes tècniques (relatives a la cartografia o estadística descriptiva per exemple) per a transformar les dades i així poder verificar les hipòtesis, extraure algunes conclusions.

3. Utilitzar conceptes de manera apropiada

Per a això es valorarà la coherència dels arguments, o siga, la relació entre els conceptes; la utilització de con-

ceptes rellevants en funció de l'elaboració d'una explicació vàlida. Per tant, és necessari distingir entre aquells conceptes apresos per repetició memorística dels conceptes, construïts a través d'un procés de relacions.

En esta línia, haurà de tenir-se en compte el nivell d'abstracció que impliquen certs conceptes: per exemple, «densitat» posa en relació els conceptes de «població», «superfície» i «temps». És un concepte més senzill que el de «medi físic» que inclou «relleu», «vegetació», «clima», «sòls» entre altres, que, alhora, inclouen molts altres. Per això es diu que és un concepte més abstracte. Tanmateix, no és suficient que l'alumne l'esmente, sinó que és necessari que sàpia aplicar-lo a una situació concreta, a través d'una descripció o una explicació d'un fet o un procés espacial en la qual ineludiblement apareixerà associat a altres conceptes. És ahí on es pot valorar el grau de conceptualització de l'alumne, en tant, que el seu relat resulte coherent.

4. Reconèixer una situació geogràfica a partir de documents

Estos documents poden ser presentats en diferents codis de comunicació: verbal-escrit, estadístic, icònic o cartogràfic. També es valorarà si l'alumne diferencia en un document o font el que és una opinió i el que és una explicació fonamentada, el que és una dada i el que és la interpretació.

5. Comunicar la seua explicació de la realitat socioespacial a la qual es referix el problema plantejat, a través de la utilització adequada de diferents codis intersubjectius

Per exemple, elaboració d'un mapa temàtic, un informe, etc., en relació a la seua producció escrita haurà de valorar-se si estan ben organitzats els paràgrafs, si s'identifiquen ràpidament les idees centrals i si l'argumentació segueix uns passos lògics. En l'elaboració d'un mapa temàtic es valorarà com ha agrupat els diferents valors (quin tractament estadístic els ha donat: si ha utilitzat la mitjana, per exemple), com l'ha representada: si ha utilitzat símbols acompanyant-los de la seua corresponent llegenda, de manera que la informació siga llegible.

6. Identificar i plantejar els principals problemes mediambientals o les possibles repercussions en l'espai de les activitats humanes

Açò implica l'anàlisi d'aquells factors naturals o socials els quals configuren l'espai. Per suposat este criteri està relacionat amb l'anterior de la conceptualització, ja que un bagatge conceptual més sòlid permet a l'alumne definir millor un problema i idear hipòtesis probables.

7. Emetre judicis de valor fonamentats al voltant de les actuacions socials en l'espai o de projectes d'ordenació de l'espai

Identificar possibles conflictes d'interessos entre diferents grups socials.

14.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

El currículum de la matèria apareix desenvolupat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Aproximació al coneixement geogràfic

Este primer nucli assumix continguts de tots els altres nuclis. Es fa explícit perquè no es considere un mer apèndix o siga tractat de manera autònoma. La seua presència és imprescindible i ha d'impregnar la resta dels nuclis de continguts.

Es tracta d'emfatitzar la concepció de la geografia com un tipus de coneixement que utilitza unes formes de raonar i operar. La reflexió i consciència sobre este procés d'elaboració de coneixement en forma part. És necessari establir com a continguts bàsics aquelles accions metodològiques que permeten a l'alumnat construir un coneixement significatiu. Això suposa realitzar una sèrie d'accions metodològiques com són: el plantejament i la resolució de problemes, la identificació i correcció de representacions de la realitat estereotipades, l'elaboració i verificació d'hipòtesis, l'obtenció i processament d'informació provinent de fonts diverses, l'anàlisi dels factors i la construcció d'explicacions geogràfiques coherents. Ara bé, per a desenrotllar estos continguts metodològics són necessàries determinades tècniques de treball: anàlisi de documents escrits, lectura i interpretació de mapes de diversos tipus, dades estadístiques, gràfiques i imatges formals.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Definició d'un problema referit a un procés geogràfic i formulació d'hipòtesis de treball.
- Anàlisi de les distintes variables ecogeogràfiques que intervenen en els sistemes d'organització territorial per a arribar a una síntesi explicativa.
- Utilització crítica de dades i elaboració d'informacions amb la utilització de diversos codis comunicatius: verbal, cartogràfic, gràfic i estadístic.

2. Espanya: unitat i diversitat de l'espai geogràfic

Este nucli té un caràcter introductor; s'hi tracta de presentar i raonar l'espai espanyol en les diferents escales espacials (des de la supranacional a la local). Este plantejament general es pot apreciar en aspectes com el

coneixement de les homogeneïtats i heterogeneïtats, tant físiques (relleu, clima, sòls, aigües, vegetació) com humanes (població, hàbitat, activitats econòmiques, etc.), que caracteritzen eixe espai i de la percepció que es té dels seus trets comuns i de diversitat.

La dita percepció, que condiona els comportaments territorials dels individus, així com les seues actituds i valors cap als altres, s'elabora a partir de l'ús que es fa de l'espai, així com de les seues concepcions culturals i històriques.

El territori espanyol és el resultat del procés històric i es defineix i limita per mitjà de les seues fronteres exteriors. En una altra escala d'anàlisi, el territori espanyol s'organitza internament en comunitats autònomes per mitjà d'un ordenament politicoadministratiu com a conseqüència d'un procés històric més recent i encara inconclús. Este procés històric i els seus resultats en l'organització territorial pot ser percebut i valorat per individus i grups socials de forma molt diferent.

D'altra banda, cal destacar que Espanya en el seu desenrotllament històric ha condicionat altres concepcions socioespacials entre les quals destaca l'espai europeu, sense oblidar l'iberoamericà i l'àmbit mediterrani, tots en procés de construcció.

D'acord amb tot el que s'ha assenyalat anteriorment, els continguts d'este nucli són:

- L'espai geogràfic: noció i característiques de l'espai geogràfic; elements i instruments d'informació i representació geogràfica; nocions d'anàlisi de localitzacions i distribucions espacials.
- Globalització i diversitat en el món actual: processos de mundialització i desigualtats territorials; classificacions de les àrees geoeconòmiques.
- Trets geogràfics essencials d'Espanya: situació geogràfica; contrastos i diversitat interns; posició relativa en el món i en les àrees socioeconòmiques i geopolítiques.
- L'ordenació territorial actual de l'Estat en comunitats autònomes com a resultat de processos i projectes històrics contemporanis. L'espai geogràfic de la Comunitat Valenciana.

3. Les dinàmiques ecogeogràfiques

Es pretén que els estudiants conceptualitzen el medi ecogeogràfic com el resultat de l'acció de factors interrelacionats, alguns dels quals naixen de la pròpia naturalesa, mentre d'altres sorgixen de la societat. El medi és el producte d'esta dinàmica ecogeogràfica en què intervenen les unitats geomorfològiques, els contrastos climàtics, les aigües, els sòls i les formacions vegetals.

No es tracta de la simple descripció d'estos factors, sinó d'explicar la relació dialèctica que s'establix entre ells: cada factor o element condiona en major o menor mesura els altres i és, al mateix temps, condicionat per estos.

El medi geogràfic ha de ser considerat com el resultat inacabat d'esta dinàmica en què les activitats humanes influeixen en el medi físic i, al mateix temps, són influïdes per este. La diversitat de mitjans ecogeogràfics que caracteritzen el territori espanyol és la conseqüència lògica de les diferents dinàmiques existents.

En estes dinàmiques ecogeogràfiques l'acció humana pot ser decisiva, donant lloc a processos de destrucció del medi físic que originen greus problemes mediamambientals (erosió, contaminació, desertificació i desforestació) o polítiques de tipus conservacionista i ús més racional dels recursos naturals. En això, juguen un paper decisiu factors de caràcter polític, social, tècnic, econòmic, així com la percepció de la fragilitat del medi físic i la valoració que se'n faça.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Els elements que estructuren el medi físic: les unitats del relleu, els contrastos climàtics, les aigües, les formacions vegetals i els sòls. El problema de l'aigua a la Comunitat Valenciana.
- La varietat dels grans conjunts naturals espanyols: identificació dels seus elements geomorfològics, estructurals, climàtics i biogeogràfics.
- Naturalesa i recursos a Espanya: matèries primeres, fonts i recursos energètics.
- La interacció entre el medi físic i la societat: la protecció dels espais naturals, els problemes mediamambientals i les polítiques conservacionistes.

4. La desigual utilització dels recursos. Espai i activitat econòmica. Els paisatges geogràfics

En este nucli es pretén que els estudiants compreguen i expliquen la diversitat de paisatges que hi ha en el territori espanyol com a conseqüència dels diferents tipus d'explotació i utilització pels sers humans dels recursos que es troben en el medi físic (agraris, miners, forestals, marins, etc.). L'heterogeneïtat del medi físic provoca la desigual distribució dels recursos en l'espai i les diverses localitzacions de les activitats econòmiques humanes.

La desigual distribució dels recursos en el territori espanyol genera una distinta utilització de l'espai caracteritzat per aquella activitat que és predominant. Així, trobem espais en què el medi físic és utilitzat com un mitjà de producció, en activitats agràries, forestals o piscícoles.

Altres espais són organitzats d'acord amb l'activitat industrial, a la qual no és aliena la política territorial de modernització de la indústria o els més recents processos de reindustrialització i reconversió industrial. Finalment, els profunds canvis que ha experimentat l'economia i la societat espanyola introdueixen nous usos de l'espai geogràfic com a conseqüència de les activitats del sector terciari: algunes d'estes, com el comerç i el transport, exercixen un paper decisiu en la vertebració territorial; d'altres, com el turisme i l'oci, han produït un important impacte socioeconòmic i mediambiental.

Estos canvis han donat lloc a una major diversitat interna de l'espai geogràfic espanyol i a una desigual localització de les activitats econòmiques que explica els desequilibris territorials reflectits, per exemple, en la distribució de la riquesa, en els nivells de benestar i en la qualitat de vida.

Junt amb estes conseqüències socioeconòmiques estan les de caràcter ambiental com a resultat de la sobreexplotació o la mala utilització dels recursos, que poden ocasionar greus problemes mediambientals: sobreexplotació de la terra, contaminació de les aigües i de l'atmosfera, degradació del medi. D'acord amb les consideracions anteriors, els continguts d'este nucli són:

- Acció dels factors socioeconòmics en el territori espanyol: evolució històrica, panorama actual i perspectives.
- La pluralitat dels espais rurals: transformació i diversificació de les activitats rurals i la seua plasmació en tipologies espacials diverses; les dinàmiques recents del món rural.
- La reconversió de l'activitat pesquera.
- Els espais industrials. Fonts d'energia i aprofitament energètic. La política territorial de modernització de la indústria i les seues conseqüències.
- Les activitats del sector terciari. El comerç i la xarxa de transports: la vertebració territorial. Els espais d'oci. El turisme.
- El sector primari, la indústria, i el sector terciari a la Comunitat Valenciana
- Les repercussions socioeconòmiques i ambientals de l'explotació dels recursos.

5. El sistema urbà i l'ordenació del territori

En este nucli s'estudia el sistema urbà i l'actual procés de terciarització de l'economia espanyola en relació amb la distribució geogràfica de la riquesa i de la població, que ha donat lloc a una determinada ordenació del territori. Els estudiants han de ser capaços d'explicar els desequilibris

espacials que es produïxen a Espanya, per mitjà de l'anàlisi dels factors que han intervingut en la seua formació. Un d'ells és la població espanyola en el comportament geodemogràfic de la qual han aparegut noves tendències com l'envelliment, la disminució de la fecunditat i la modificació de les direccions dels moviments migratoris, reflectida en la variació dels saldos migratoris tradicionals. Així mateix, l'estudi de la població també ha d'incloure l'anàlisi de les estructures biodemogràfiques (per edat i sexe) i laboral (població activa i desocupada). Tot això incorporarà la perspectiva de l'evolució demogràfica a fi d'explicar les desigualtats espacials.

Un altre aspecte que s'estudia en este nucli són els processos d'urbanització a què han donat lloc a un sistema de ciutats. Les mateixes ciutats s'han transformat com a conseqüència de la seua adequació a noves activitats i funcions relacionades amb el sector terciari. D'altra banda, la dinàmica urbana es caracteritza pels processos més recents de difusió urbana com són el desenrotllament d'àrees periurbanes i metropolitanes. Esta expansió i difusió urbana ha produït un important impacte ambiental i paisatgístic.

Finalment, cal insistir en la interrelació entre els processos d'industrialització, urbanització, dinàmica geodemogràfica i creació de la xarxa de transports i comunicacions, així com en l'anàlisi de les disparitats regionals resultants concretades en una desigualtat en la distribució de la renda, del producte interior brut i d'altres indicadors socioeconòmics. Estes desigualtats regionals poden vore's afectades per les conjuntures econòmiques, per polítiques d'equilibri interregional o per processos com el de la integració d'Espanya en la Unió Europea, i això planteja una redefinició de la situació regional espanyola.

Els continguts d'este nucli són:

- La població espanyola. L'estructura biodemogràfica i laboral. Evolució demogràfica i desigualtats espacials. La població de la Comunitat Valenciana.
- Processos d'urbanització. Morfologia i estructura de les ciutats de la Comunitat Valenciana. Els sistemes de ciutats i les xarxes de transport. Les activitats i funcions urbanes. L'impacte ambiental.
- Les disparitats regionals i l'ordenació territorial. Les polítiques estatals per a superar els desequilibris regionals.

6. La projecció d'Espanya en l'espai mundial

En este apartat es considera l'espai territorial espanyol en el marc internacional, conformat per una xarxa de rela-

cions econòmiques, socials, polítiques i culturals resultat de processos històrics, que ressalten, especialment, la projecció europea. Espanya s'ha incorporat al procés de construcció d'un espai europeu encara inacabat. El territori espanyol, com a conseqüència de la seua integració en la Unió Europea és afectat per les polítiques comunitàries. Igualment, els elements rellevants del territori espanyol són ara redefinits en un context més ampli. Les desigualtats socioeconòmiques que caracteritzen internament el territori espanyol són reinterpretades des de la referència de les regions europees. Les decisions polítiques comunitàries se superposen a les que procedeixen de la iniciativa de l'Estat espanyol i en les quals intervenen interessos que van més enllà de l'àmbit de les fronteres nacionals. Tot això ha creat una nova percepció del territori espanyol, així com nous sentiments de pertinença i identificació territorial, unes vegades conflictius i d'altres complementaris.

Si la construcció d'Europa és el projecte exterior més important d'Espanya no cal oblidar el seu paper en una escala planetària. Este espai mundial és la conseqüència de la interacció de les estructures de poder i els sistemes territorials resultants. Està caracteritzat per les profundes desigualtats socioeconòmiques regionals en l'àmbit mundial que dividixen el món en països rics i pobres (amb una àmplia gradació), i això planteja dificultats

d'integració i també conflictes d'interessos. Tot això configura les relacions geopolítiques en l'àmbit mundial, que es caracteritzen per una dinàmica de conseqüències difícils de preveure. Espanya participa en estes relacions de manera particular o formant part d'organitzacions supranacionals. En particular, Espanya exercix un paper privilegiat en les relacions amb els països iberoamericans i posseïx forts interessos geopolítics en l'àrea mediterrània, i això es tradueix en la seua participació en programes de cooperació i ajuda per al desenvolupament.

D'acord amb tot el que s'ha exposat anteriorment, els continguts d'este nucli són:

- El procés de construcció de la Unió Europea: estats i regions. El repte de la creació d'una política comunitària.
- Naturalesa i medi ambient en la Unió Europea: els contrastos físics: relleu, clima i hidrografia; situació del medi ambient i polítiques comunitàries amb incidència ambiental.
- Les desigualtats socioeconòmiques en les euroregions. Les polítiques socioeconòmiques comunitàries.
- Espanya en el nou orde geopolític mundial i el nou paper d'Europa. El paper d'Espanya en la configuració d'un espai iberoamericà.

15. Grec II. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria opcional en la via d'Humanitats i en la de Ciències Socials*

15.1. Característiques de l'examen

1. Morfosintaxi

2. Etimologia. L'alumne triarà dos mots, entre quatre proposats —pertanyents al llistat que es va fixar el juliol— i indicarà dos derivats de cadascun, en qualsevol llengua.

3. Cultura. L'alumne desenvoluparà un dels temes proposats.

La duració màxima de la prova serà de **90 minuts**.

15.2. Criteris de correcció

El text del qual s'extraurà la prova és l'*Apologia de Sócrates* de Xenofont.

Els criteris de qualificació seran els següents:

- 6 punts com a màxim per la traducció del text.
- 1 punt per a la pregunta de morfologia i sintaxi que no es formula com una alternativa. En conseqüència cadascuna de les qüestions d'este apartat val 0,5 punts. Respecte a la natura d'esta pregunta cal advertir que el seu sentit primordial serà orientar l'alumne per a una millor comprensió del text.
- 1 punt per la qüestió d'etimologia, que es proposarà com dos ètims grecs, elegits entre les formes presents al text, dels quals caldrà respondre amb dos derivats, com a mínim, de cadascun, en qualsevol de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana.
- 2 punts per a la pregunta de cultura.

Es proposarà una única qüestió de cultura, en cadascuna de les dues opcions. Les preguntes proposades respondran al programa marc elaborat, les quals giraran al voltant del següent llistat de qüestions:

1. Història

- Clístenes i el començament de la democràcia.
- Principals institucions de la democràcia ateniense (l'Assemblea, el Consell, els arconts, els prítans i el sistema judicial).
- Les guerres Mèdiques.
- La lliga de Delos. L'imperialisme atenes.
- Espais i monuments de l'Atenes clàssica.
- La guerra del Peloponés.

2. Societat

- Grups socials: lliures, metecs, estrangers, esclaus i bàrbars.
- Situació de la dona.

3. Déus, mites i ritus

- Els grans déus d'Atenes.
- Les grans festes ateneses: les Panatenees i les Grans Dionísies.
- Misteris i oracles: Eleusi i Delfos.

4. El món intel·lectual

- La historiografia.
- L'oratória i la retòrica.
- El drama.

15.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

El currículum de la matèria es detalla al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

Els continguts a desenrotllar en un segon curs de grec no poden obviar que es partix del que ja s'ha estudiat en primer curs. Per això, convé sempre iniciar cada una de les parts de la programació amb un repàs dels continguts estudiats en primer curs i aprofundir-hi a continuació.

1. La llengua grega

L'estudi de la gramàtica ha de ser subsidiari de la comprensió de la llengua, quan la necessitat d'interpretar els textos ho exigisca. El coneixement sistemàtic de la gramàtica ha d'estar, per tant, basat en el text i en la freqüència de formes i estructures, i convé construir els paradigmes a partir de les necessitats que impose la interpretació dels textos seleccionats.

Els continguts d'este nucli són:

- Morfosintaxi nominal: Tipus de substantius de les tres declinacions. Declinació contracta. Formes menys usuals i/o irregulars d'ús freqüent.
- L'adjectiu. Numerals. Formació d'adverbis a partir d'adjectius. Estudi de comparatius i superlatius irregulars d'ús freqüent.
- Morfosintaxi pronominal. Els pronoms correlatius. Pronoms reflexius i recíprocs.
- La flexió verbal. Els temes d'*aorist*, de futur i de perfecte. Les formes contractes. Els verbs atemàtics.
- Sintaxi dels casos i les preposicions.
- Els usos modals. La subordinació:
  - La parataxi asindètica i sindètica.
  - La hipotaxi: proposicions completives. Proposicions circumstancials. Proposicions relatives.

2. Els textos grecs i la seua interpretació

Cal introduir en segon curs, mentre siga possible, textos originals des del principi, amb un contingut variat i atractiu, encara que el professorat haja de facilitar la traducció per mitjà de l'anticipació d'algun sintagma o la traducció d'alguna forma.

La selecció de textos ha de tindre en compte índexs de freqüència, reiteració d'estructures gramaticals en els textos seleccionats i una ampliació progressiva dels elements morfosintàctics.

Els continguts d'este nucli són:

- Tècniques i pràctica de la traducció:
  - El text grec. Estratègies de traducció i d'interpretació.
- Ús del diccionari.
- Comentari de textos grecs originals, preferentment àtic dels segles V i IV a. de C. i textos de la koiné.
- Comentari sobre el contingut històric, social i cultural dels textos interpretats.

3. El lèxic grec

Les llengües romàniques, i entre elles el valencià i el castellà, hereves directes de les llengües clàssiques, tenen un gran contingut lèxic derivat del grec, que al llarg de la història d'estes llengües s'ha anat incrementant en determinats camps, com el científic i el tècnic. Per això, en la interpretació de textos grecs d'este segon curs és contínua la relació amb este aspecte cultural i la incitació a

generar referències lèxiques en la llengua pròpia, la qual cosa contribuïx a un major domini d'esta.

Els continguts d'este nucli són:

- L'aprenentatge del vocabulari:
  - La formació de paraules en grec. Derivació i composició.
  - Ampliació de l'estudi de les etimologies gregues en les llengües de la Comunitat Valenciana. Cultismes. Vocabulari específic d'origen grec en la terminologia científica.

4. La literatura grega

Els grecs convertiren la literatura en el centre de la seua vida cultural. Amb esta expressaven els seus sentiments, les seues visions del món i de la divinitat, les seues idees polítiques, i inclús les seues investigacions científiques davall del paraigua de la filosofia. Per això, la literatura es desenrotlla en els aspectes d'èpica, lírica, teatre, historiografia, filosofia, oratòria i novel·la.

Els continguts d'este nucli són:

- Els gèneres literaris grecs a través de textos originals i traduïts.
- Transmissió de la literatura grega.
- Els gèneres literaris grecs i la seua influència en el món romà i en èpoques posteriors. Èpica, lírica, teatre, historiografia, filosofia, oratòria i novel·la. La ciència.
- Influència de la literatura grega en les literatures occidentals.

16. Història. Batxillerat (LOGSE)

- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú (optativitat entre Història o Filosofia II)*

16.1. Característiques de l'examen

Composició d'un text sobre un tema o qüestió de tipus històric a partir de l'anàlisi de diferents fonts d'informació (textos, llistes, gràfics, imatges i altres de semblants). La proposta d'examen inclourà dos opcions diferenciades perquè els estudiants en desenrotllen una, segons la seua tria. La puntuació de la composició serà sobre 10.

El temps màxim per a la realització de l'examen serà de **90 minuts**.

16.2. Criteris de correcció

En funció de l'anàlisi de les diferents fonts d'informació, els alumnes hauran de compondre el text d'acord amb algun o alguns dels criteris següents:

1. Explicar un procés o problema històric

Identificar el procés o fet històric al·ludit en el text, reconèixer el problema històric que s'hi planteja i determinar la seua significació històrica. Identificar els factors i característiques del procés històric: establir relacions estretes entre l'entramat social, econòmic, jurídic i cultural, l'organització del poder i la seua concreció en institucions polítiques en una situació donada. Analitzar els diferents elements que conflueixen en situacions conflictives en un procés concret, reconèixer les contradiccions que expliquen una situació de crisi. Explicar un procés o fet històric tenint en compte els diferents projectes de resolució davant els problemes històrics i la seua repercussió: establir relacions entre els problemes existents i les mesures preses per a solucionar-los, i entre les accions empreses i els fets ocorreguts. Valorar críticament els projectes de resolució davant les crisis, en relació amb els interessos i supòsits ideològics de les alternatives. Situar els processos i esdeveniments històrics i la seua especificitat en àmbits espacials més amplis. Explicar les repercussions i implicacions internes del context històric internacional.

2. Explicar els canvis i permanències i identificar la dinàmica històrica com un procés complex, conflictiu i dialèctic

Reconèixer les influències i repercussions dels elements canviants respecte d'altres variables i constatar com els factors històrics interactuen amb diferent intensitat, per la

qual cosa es modifica i es crea una nova situació històrica. Diferenciar els elements més dinàmics, aquells que patixen una major acceleració, de les continuïtats, aquells elements persistents o els resistents al canvi, en processos de llarga o curta duració. Constatar que, en la nova situació, els elements nous i els vells constitueixen noves combinacions portadores de canvis. Explicar la relació entre els elements i els factors que contribueixen al desenrotllament, i indicar els desfasaments i les característiques essencials de les etapes. Constatar que el desenrotllament, segons les zones, segueix un ritme propi i una direcció distinta, identificant la simultaneïtat dels fets i els diferents ritmes dels canvis, els avanços i retrocessos. Explicar la pluralitat i diversitat de realitats analitzant els desequilibris i diferents desenrotllaments històrics.

3. Utilitzar l'explicació històrica com una forma específica de raonament

Analitzar les transformacions interrelacionant els elements. Establir una jerarquia de factors en l'explicació. Diferenciar la incidència dels elements a llarg termini d'aquells més immediats i, derivat d'això, les conseqüències a curt i llarg termini. Considerar la importància de les intencions dels subjectes històrics i comprendre els motius de les accions, individuals o col·lectives.

4. Utilitzar els conceptes bàsics de la Història, en l'elaboració d'una explicació vàlida, en assumir les especials característiques de la conceptualització històrica

Utilitzar dades, fets i informacions rellevants en la seua exposició; diferenciar una opinió d'allò que és una explicació fonamentada, allò que és una dada i allò que és la seua interpretació. Emprar els conceptes històrics i relacionar de forma correcta les necessàries generalitzacions conceptuals amb fets concrets. Reconèixer la historicitat dels conceptes, és a dir, la modificació del seu significat en descriure o explicar fets canviants.

5. Saber comunicar la seua explicació mitjançant la utilització de les competències lingüístiques escaients.

Elaborar el seu discurs de forma lògica i coherent, argumentant els seus coneixements a través de l'aportació de dades o informació rellevant, citar autors o altres fonts per a recolzar els seus arguments i assenyalar exemples. Utilitzar altres recursos com ara esquemes, mapes conceptuals, etc., per a fonamentar les seues argumentacions. Organitzar les idees en paràgrafs o apartats identificables. Fer ús dels connectors lògics i temporals,

emprar un lèxic variat. Reconèixer que la informació de les fonts només resulta fructífera davant preguntes o problemes plantejats amb encert. Per tant, en la seua anàlisi han d'existir referències a la font, i evitar tant parafrasejar el seu contingut, com utilitzar-lo com a pre-text per a desenrotllar un tema.

6. Acceptar la possibilitat d'interpretacions diferents sobre un mateix fet i la necessitat de sotmetre-les a una anàlisi crítica.

Contrastar críticament la interpretació del text sobre uns fets amb la pròpia interpretació. En la seua argumentació donar diferent grau de validesa a les distintes explicacions, i valorar la veracitat de la informació de les fonts i el treball de l'historiador. Reconèixer els límits del seu coneixement històric i plantejar la possibilitat d'ampliar eixe coneixement mitjançant noves recerques. Per tant, no emetre juís de caràcter definitiu o estereotipat sobre actuacions, personatges o problemes històrics.

Orientacions específiques per a puntuar l'exercici

Sense oblidar estos criteris generals i com a orientació específica per a facilitar la puntuació de l'exercici, hi haurà tres criteris diferenciats per a puntuar el text que ha compost l'alumnat. El reconeixement d'estos tres criteris no implica que l'alumnat dividisca el text en tres parts diferenciades.

Primer: obtindran 2,5 punts tots els alumnes i les alumnes que identifiquen la idea principal de les fonts d'informació i els situen en el nucli temàtic o en el procés històric corresponent de la matèria Història.

Segon: es puntuarà fins a 3,5 punts i obtindran els 3,5 punts tots els que expliquen el procés o problema a què fan referència les fonts d'informació i hi utilitzen la informació que proporcionen. Amb això es valora si l'alumnat sap obtenir i organitzar la informació a partir de les fonts.

Tercer: es puntuarà fins a 4 punts i obtindran els 4 punts tots els alumnes que indiquen o expliquen la significació històrica de la informació proporcionada per les fonts i establisquen les relacions oportunes entre els canvis i permanències del procés històric del nucli temàtic a què fan referència. En este cas la resposta és molt oberta i poden haver-hi diversos raonaments correctes. Amb això es valora si l'alumnat sap refondre les dades i les idees procedents del procés d'aprenentatge de la matèria i les que procedixen de l'anàlisi de les fonts facilitades.

La qualificació final sobre 10 s'obtindrà després de sumar les tres qualificacions citades.

El corrector només podrà exigir els coneixements contemplats en els nuclis temàtics de la programació i els que proporcionen les fonts d'informació. No obstant, si l'alumnat aporta coneixements no previstos i estan ben utilitzats en el context, se li valoraran positivament per a augmentar la qualificació obtinguda.

Convé recordar que, a pesar que l'alumnat haurà d'integrar en la composició del text els seus coneixements i la informació facilitada per les fonts, en esta prova no es valoren tan sols els coneixements. Per tant, per a establir la qualificació definitiva es valorarà el conjunt de la composició.

16.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

El currículum de la matèria es detalla al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

En coherència amb la definició de l'objecte d'ensenyança i amb les capacitats que es pretenen desenrotllar es concreten els continguts d'història en cinc nuclis de continguts. La seua selecció s'ha establert d'acord amb les característiques específiques d'esta forma de coneixement, les dificultats del seu aprenentatge i les metes educatives assignades. En ells conflueixen conceptes fonamentals de la disciplina, informacions i dades rellevants, procediments i estratègies d'aprenentatge, actituds i valors.

El primer nucli constitueix una referència explícita a qüestions de procediment que, d'altra banda, han de considerar-se implícites en els altres nuclis. Estos apareixen exposats d'acord amb un criteri d'agrupament en què dominen els elements politicoinstitucionals, entesos en una accepció àmplia, des de l'anàlisi social. Dimensió temporal i aspectes polítics són, al mateix temps que els elements historiogràfics de primer orde, criteris àmpliament compartits quan es tracta d'agrupar, per a facilitar el seu estudi, els elements de la complexa realitat històrica. Esta presentació no ha de considerar-se incompatible amb un tractament que compregua, en unitats de temps més àmplies, l'evolució de certs grans temes, que puguin ser suscitats a partir de les inquietuds del present.

Per tot això, la Història d'Espanya queda constituïda amb els següents nuclis de continguts:

1. Aproximació al coneixement històric. La relació de l'historiador amb les fonts

S'assenyalen en este nucli els continguts que fan referència als processos d'aprenentatge. Apareixen explicitats perquè no es consideren un mer apèndix, ja que la seua presència és imprescindible i ha d'impregnar la resta dels nuclis.

Es tracta de posar en relleu la concepció de la història com una forma de coneixement que utilitza unes formes de raonar i d'operar. La reflexió i consciència sobre este procés d'elaboració de coneixement en forma part. És necessari, per tant, establir com a continguts bàsics aquelles accions metodològiques que permeten a l'alumnat construir un coneixement significatiu: el plantejament i la resolució de problemes, la identificació i correcció d'esquemes conceptuals o si és el cas d'estereotips, l'elaboració i la comprovació d'hipòtesis i de dissenys de treball, l'obtenció d'informació des de fonts diverses i la seua anàlisi crítica fins a arribar a explicacions coherents.

Per a desenrotllar estos continguts metodològics són necessàries determinades tècniques de treball: comentari de textos, lectura i interpretació de fonts gràfiques i dades estadístiques, etc.

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Definició d'un problema sobre un procés històric i formulació d'hipòtesis de treball.
- Anàlisi d'elements i factors històrics, i elaboració de síntesis que integren informació de distint tipus.
- Utilització crítica de fonts i material historiogràfic divers, així com dels mitjans tècnics aportats per les tecnologies de la informació i de la comunicació. Contrast d'interpretacions historiogràfiques.

2. Les arrels històriques d'Espanya

La finalitat bàsica d'este nucli és abordar l'estudi dels precedents del sistema denominat Antic Règim. La selecció dels continguts d'este nucli haurà d'establir-se a partir del seu valor explicatiu a les arrels històriques de la contemporaneïtat. Per tant, estos continguts seleccionats adquirixen sentit i significat en relació amb el nucli següent.

Este nucli té, fonamentalment, un caràcter introductor. Esta consideració haurà de tindre's en compte tant en el tractament dels continguts com a l'hora de delimitar i precisar el camp d'estudi que es pretén abordar. Els trets característics i l'àmbit temporal a què cal remuntar-se hauran de ser concretats, necessàriament, en els diferents projectes i programacions.

Els continguts d'este nucli permeten, també, l'acostament empàtic a societats i cultures amb diferències notables respecte de l'actual; això afavorix, al seu torn, els exercicis de conceptualització.

Els continguts que constitueixen este nucli són els següents:

- Les arrels. La Hispània romana:
  - El procés d'hominització en la península Ibèrica: noves troballes.
  - Pobles prerromans. La cultura ibèrica i les influències mediterrànies en el territori actual de la Comunitat Valenciana. El procés de la romanització.
  - La monarquia visigoda.
  - L'organització política. Les institucions.
  - L'expansió marítima en el Mediterrani i en l'Atlàntic. Les illes Canàries.
  - Unió dinàstica. Conquesta del Regne Nassarita i incorporació del Regne de Navarra.
  - La projecció exterior. El descobriment d'Amèrica.
- La península Ibèrica en l'Edat Mitjana: al-Àndalus:
  - Evolució política i organització econòmica i social.
  - Cultura i art.
- La península Ibèrica en l'Edat Mitjana: els regnes cristians:
  - Etapes de la reconquesta i models de repoblació.
  - Una cultura plural. Manifestacions artístiques.
- La Baixa Edat Mitjana. La crisi dels segles XIV i XV.
- Els Reis Catòlics: La construcció de l'Estat modern:
- L'Espanya del segle XVI:
  - L'imperi de Carles V i la monarquia hispànica de Felip II.
  - El model polític dels Àustria. El govern i l'administració d'Amèrica.
- L'Espanya del Barroc:
  - El sistema de Westfàlia-Pirineus: ocàs de l'hegemonia dels Habsburg. Crisi interna.
  - Mentalitat, cultura i art en el Segle d'Or.

3. L'Antic Règim i el procés de construcció de l'Estat Liberal

Convé que l'alumnat arribe a comprendre que la legitimació del poder, les instàncies que concreten i ordenen eixe poder són distintes en l'Antic i en el Nou Règim. Per tot això, en este nucli caldrà destacar els principis doctrinals bàsics que conformen la realitat del poder de la Monarquia Absoluta, i remarcar el que és substantiu de l'economia i societat del sistema, el seu afonament i crisi final. La seua anàlisi facilitarà la comprensió de l'abast i del significat del procés de ruptura de la revolució liberal.

La construcció de l'estat liberal és un procés global de canvi en què sorgix un model de societat que perdura en allò essencial fins als nostres dies. Este procés suposa, d'una banda, un canvi polític en què es configura el marc institucional, administratiu i legal de l'Estat Liberal, amb unes contradiccions i limitacions que generen noves tensions i nous antagonismes socials i polítics.

D'una altra banda suposa un canvi social i desenrotllaments econòmics en un procés amb avanços i retrocessos, amb ritmes diferents, depenent de situacions històriques anteriors. Això implica, per tant, l'anàlisi dels elements que expliquen els problemes sorgits de manera que s'interrelacione la creació i distribució de riquesa i la creació i distribució de poder.

Els continguts d'este nucli, primera aproximació a les claus explicatives de l'Espanya actual, requereixen l'ús constant de la diacronia i la utilització de tots els mecanismes propis de l'anàlisi històrica. Per a comprendre les diferents facetes implícites en el procés complex de transformació, l'anàlisi multifactorial és ací prioritària, així com la relació entre fets i estructures, i la comprensió dels ritmes històrics. A més més, per a facilitar l'estudi d'este procés de canvi serà necessari establir relacions puntuals amb el present, i reflexionar sobre la mateixa concepció de desenrotllament.

Constituïxen este nucli els continguts següents:

- El segle XVIII: els primers Borbó:
  - Canvi dinàstic: la Guerra de Successió i la seua repercussió a la Comunitat Valenciana; les reformes internes. La pràctica del despotisme il·lustrat: Carles III.
  - Política exterior. Amèrica.
- Crisi de l'Antic Règim:
  - Els problemes econòmics i socials de l'Antic Règim.
  - Les contradiccions de la Monarquia Absoluta. La crítica dels il·lustrats i l'impacte de la Revolució Francesa. Les Corts de Cadis i la Constitució de 1812.
  - Revolució liberal i la reacció absolutista. El regnat de Ferran VII. L'emancipació de l'Amèrica espanyola.
- El procés de construcció de l'Estat Liberal:
  - El desmantellament de l'Antic Règim: els canvis juridicopolítics i la reforma agrària liberal. La industrialització i els canvis socials.
  - El funcionament del sistema. Corona, Parlament i partits polítics durant el regnat d'Isabel II.
  - El nou paper de l'educació, l'exèrcit i l'església.
  - Els límits dels canvis. El carlisme i les opcions democràtiques.

- La crisi del moderantisme i l'experiència del Sexenni democràtic.

4. La Restauració i el primer terç del segle XX

Es tracta de fer una anàlisi amb deteniment dels diferents elements que conflüixen en una conjuntura especialment conflictiva a causa de les tensions i desplaçaments provocats per les peculiaritats del desenrotllament econòmic i pel procés de consolidació de l'Estat Liberal.

Açò suposa, d'una banda, l'estudi del sistema polític de la Restauració, les seues contradiccions internes i les raons de la seua crisi, amb atenció especial a les diferents manifestacions dels problemes derivats de la modernització que es concreten en situacions crítiques com les de 1909, 1917 o 1921.

D'una altra banda, suposa l'estudi de la Dictadura de Primo de Rivera i la Segona República com dos intents diferents de resolució de la crisi de l'Estat, que desembiquen en la Guerra Civil.

Este estudi ha de tindre en compte necessàriament l'anàlisi de la incidència dels factors externs que constitueixen una conjuntura internacional marcada per la fallida dels principis inspiradors del liberalisme econòmic i polític, per la crisi econòmica desencadenada als EUA i per l'ascens de moviments autoritaris i feixistes. Estos factors són indispensables per a una comprensió global del significat profund de l'Espanya d'entreguerres.

Se centrarà l'atenció en l'anàlisi de les mesures de resolució dels problemes de l'Estat i de les situacions conflictives que van desencadenar les accions mampreses. Des d'esta perspectiva, serà necessari establir les relacions adequades entre les solucions adoptades i els problemes plantejats afavorint per tant la comprensió dels canvis i les permanències. D'altra banda, relacionar correctament les mesures adoptades amb els fets derivats ajudarà l'alumne a entendre les raons del procés i el seu tràgic final, objectiu prioritari de l'aprenentatge dels continguts d'este nucli.

Els continguts que configuren este nucli són:

- L'Espanya de la Restauració:
  - Els fonaments, el funcionament i les contradiccions del sistema polític. La crisi de l'Estat.
  - La formació de la classe obrera.
  - Els nacionalismes i el problema de l'ordenació territorial de l'Estat.
  - El progressiu protagonisme dels militars. Espanya davant de la remodelació colonial: la crisi del 98.
- Regeneracionisme i revisionisme polític:

- La Dictadura de Primo de Rivera, intent de solució autoritària a la crisi de l'Estat Liberal. El desenrotllament de l'oposició al règim i l'afonament de la Monarquia.
- La Segona República:
  - La Segona República, intent de solució democràtica. L'articulació d'un nou sistema polític.
  - Condicionaments, conflictes i etapes de la República. Consecucions i decepcions.
  - La cultura espanyola des dels inicis de l'Edat de Plata fins a 1936.
- La Guerra Civil:
  - Sublevació i Guerra Civil. Dimensió interna i internacional del conflicte.

5. El franquisme i la recuperació democràtica

A fi d'explicar el sentit global del règim franquista, els continguts d'este nucli es dirigeixen, inicialment, a analitzar com este període reformula els antics problemes i com n'apareixen uns altres de nous derivats de les modificacions introduïdes en la societat durant la dictadura. Per a entendre el significat d'este període és necessari confrontar les intencions declarades del Règim amb les accions, analitzar constants com el seu caràcter repressiu, i els canvis que tenen lloc en la seua llarga existència, relacionats amb un important creixement econòmic i un profund canvi social. Este estudi centra també la seua atenció en l'explicació dels comportaments i dels interessos dels grups socials dominants. Per a això, és necessari analitzar els diversos mecanismes de dominació que va utilitzar el règim per la seua perpetuació, des de la repressió fins a la desmobilització política i l'acomodació d'amplis sectors de la població a la situació. En este sentit, el procés d'institucionalització del Règim — en què l'església va exercir un paper capital —, revela els intents d'obtindre un suport popular.

L'explicació de l'existència del Règim ha de tindre també en compte la conjuntura exterior que va condicionar certs canvis interns a fi d'adaptar-se a les pressions i circumstàncies externes, però mantenint el que és substancial al règim. Per això és important diferenciar les etapes i les conjuntures exteriors que incidixen en l'esdevindre d'este i que afecten tots els àmbits de la societat, des de l'economia fins a la dinàmica política.

La conjunció de tots estos nivells de l'anàlisi permetrà comprendre la naturalesa del franquisme i explicar la

seua longevitat, així com els factors que van desencadenar la seua crisi final i que van condicionar la transició cap a un règim democràtic. Finalment, es planteja l'anàlisi del procés recent de transició cap a un règim democràtic.

L'estudi dels factors de la crisi del règim franquista, del context intern i internacional en què té lloc el canvi i de la formació i estructura del sistema de partits polítics permetrà comprendre la naturalesa i les condicions en què la transició democràtica es produïx, així com els mateixos límits del canvi.

L'estudi complex d'esta dinàmica haurà de ser abordat des de tots els punts de vista: sociològic, polític, jurídic, econòmic, etc., per a obtindre una visió global del procés històric.

Així mateix, els continguts d'este apartat permeten comprendre i reconèixer l'abast i el límit de les intencions i accions individuals o de grups particulars en els processos globals de canvi social. A més a més, els continguts d'este nucli presenten diferències respecte als anteriors ja que tracten situacions molt pròximes, amb dificultats en l'anàlisi pròpies de la contemporaneïtat. Les explicacions, més que mai, tindran un caràcter aproximatiu i provisional, s'han d'evitar dogmatismes i plantejaments emocionals.

Finalment, l'anàlisi dels problemes més recents suposa una reflexió final, que tracta d'arreplegar tot el que s'ha après i tornar la mirada al present, però ara carregada del coneixement que proporciona l'anàlisi històrica.

Configuren este nucli els continguts següents:

— El franquisme:

- Immobilitisme i adaptació política del règim franquista. Aïllament i alineació internacional.
- Autarquia i acumulació. Creixement i desequilibris econòmics, canvis i desigualtats socials.

— El procés de transició a la democràcia:

- L'oposició democràtica a la Dictadura.
- La transició política. La Constitució de 1978 i el desenrotllament legislatiu. La formació d'un sistema de partits. L'Estat de les Autonomies. L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.
- Els governs democràtics i la integració a Europa.
- Dificultats en l'articulació d'una societat democràtica.
- Reptes i problemes del present.

17. Història de l'Art Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Arts*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria Obligatòria en la via d'Arts i en la d'Humanitats i Opcional en la de Ciències Socials*

17.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

L'alumne triarà entre dos exercicis:

Exercici A:

Anàlisi i comentari d'imatges que tinguen preguntes orientades (entre tres i cinc) i textos de recolzament per a facilitar la seua interpretació.

Exercici B:

Comentari de text guiat per a algunes qüestions (entre tres i cinc) i diverses imatges de recolzament per a facilitar la seua resolució.

Les qüestions que s'incloguen en els dos exercicis orientaran sobre els passos que han de seguir els alumnes per a elaborar una explicació vàlida. Les preguntes seguiran una seqüència lògica que facilite als alumnes la seua exposició.

En el cas de l'exercici A s'oferirà entre una i tres imatges amb una informació que permeta d'identificar-les. Junt a estes imatges podrà oferir-se també algun text breu, d'entre 10 i 15 línies que aporte informació per què l'alumne fonament en ella la seua interpretació.

Les preguntes, entre tres i cinc, l'objecte de les quals, és facilitar la interpretació es referiran a alguna de les qüestions següents:

- Descripció de l'objecte representat.
- Identificació d'elements iconogràfics i iconològics.
- Establir relacions entre els caràcters estilístics i el moment històric concret.
- Comparació entre elements de diverses obres coetànies o de moments històrics diferents.
- Interpretació del significat de l'obra.
- Valoració de la importància d'una obra o conjunt d'obres artístiques en relació amb altres obres i en relació amb la formació del gust del públic.

En el cas de l'exercici B, la prova consistirà a analitzar i comentar d'un o diversos textos o documents històrics, a partir d'unes (entre tres i cinc) qüestions orientatives. Alguns dels documents poden ser imatges que ajuden o faciliten el comentari. L'esmentat text o textos hauran de contenir informació rellevant sobre un problema, procés o fet històric significatiu. La documentació que s'inclou en la prova anirà acompanyada d'una referència referida a la seua procedència.

Així mateix, es podrà incloure també el significat d'algun terme necessari per a la comprensió del text si es considera oportú.

Les qüestions sobre les quals versaran les preguntes seran les següents:

- Identificació dels elements que permeten definir el fet o procés artístic al qual fa referència el text.
- Relació del fet artístic concret amb processos històrics més generals.
- Significació històrica de la informació continguda en el document o part d'ell.
- Comparació amb altres situacions històriques que permeten d'establir elements comuns i diferents.
- Explicació de la dinàmica historicoartística a la qual al·ludix el text.
- Valoració i interpretació dels fets o procés històrico-artístic tractar en relació amb fets i processos posteriors.

17.1.1. Puntuació

La puntuació de les preguntes haurà de guardar una proporció entre si. En el cas que les qüestions siguen 4 o 5, estes es puntuaran entre 1,5 i 3 punts sobre els 10 possibles. Si les qüestions són sols tres es puntuaran entre 2,5 i 4 punts cadascuna. La puntuació concreta de cada pregunta tindrà un valor que apareixerà en la capçalera de l'examen.

Així mateix, la qualificació obtinguda per este procediment haurà de contrastar-se a través d'una valoració del conjunt de la prova per a establir la qualificació definitiva, la qual cosa pot portar a rectificar les puntuacions parcials que s'hagen atorgat a cada pregunta.

17.2. Criteris de correcció

En funció del tipus d'exercici que es faça, els alumnes hauran de respondre d'acord amb alguns d'estos criteris:

1. Comprendre la dimensió històrica i estètica de l'obra d'art.
  - Analitzar els seus elements interrelacionats en una explicació en la qual es tinguen en compte les possibles mediacions de l'objecte artístic.

- Identificar els elements constitutius de l'obra d'art i destacar els seus aspectes característics.
  - Desxifrar els codis de representació de les imatges, els seus valors iconogràfics i iconològics. Establir relacions entre els diferents elements configuradors de l'obra d'art.
  - Reconèixer i explicar els factors que poden mediar en la creació, comunicació i recepció de l'obra d'art.
  - Formular hipòtesis interpretatives a partir dels elements analitzats i amb l'ajuda de la informació que proporcionen altres fonts.
  - Explicar la funció i valor social de l'objecte artístic, relacionar el paper de l'obra amb la societat que la conforma.
  - Identificar i situar en el temps les obres d'art en relació als moments més significatius de la Història de l'Art.
  - Valorar la seua significació històrica i la seua capacitat de suggestió constantment actualitzada, reconèixer l'obra d'art com a testimoni d'una cultura i d'un moment històric determinat.
2. Analitzar els elements que configuren el procés creatiu, considerant les influències i relacions entre l'artista i la societat, canviants en el temps.
- Identificar aquells factors que influïxen en la creació artística, explicar el paper que juguen els diversos mediadors socials en el procés creatiu: clients, mecenes, públic i institucions.
  - Distingir aquells elements procedents del medi social en el qual es realitza l'obra d'aquells que es deriven de la capacitat de l'artista. Identificar i valorar el protagonisme dels artistes en el procés creatiu constatant en les seues obres els nous plantejaments o vies obertes en unes determinades circumstàncies històriques.
  - Establir relacions entre la posició social i les condicions de vida dels artistes i la funció social de l'art. Explicar la possible divergència entre la valoració social de l'art i la consideració social de l'artista.
3. Explicar i valorar els elements mediadors en el procés de recepció i apropiació social i individual de l'obra d'art com a conformadors del gust estètic i de la configuració de la pròpia Història de l'Art.
- Constatar la incidència de les actuacions individuals i col·lectives en l'apropriació-recepció de l'objecte artístic. Identificar els elements conformadors de l'àrea del públic, els factors del procés de recepció.
  - Reconèixer les diverses interpretacions de l'obra d'art segons els gustos o els interessos d'un època determinada, admetent la pluralitat de significats que pot oferir un objecte artístic segons els criteris estètics dels receptors.
4. Explicar un procés o problema historicoartístic, constatar els canvis i permanències que el definixen.
- Reconèixer diferents concepcions quant a la conservació del patrimoni i relacionar estes teories amb les concepcions sobre la valoració social de l'art i els criteris estètics d'una època.
  - Explicar com els diferents criteris de restauració, conservació o intervenció han incidit de forma directa en la pròpia vida de l'objecte i han contribuït a crear-lo.
4. Explicar un procés o problema historicoartístic, constatar els canvis i permanències que el definixen.
- Identificar el procés o fet historicoartístic citat, reconèixer el problema històric plantejat i determinar la seua significació històrica.
  - Identificar els factors i característiques del procés històric esmentat: establir relacions estretes entre l'entramat social i cultural i les manifestacions artístiques.
  - Diferenciar els elements més dinàmics, aquells que sofriren una major acceleració, de les continuïtats, aquells elements persistents o resistents al canvi, en processos historicoartístics.
  - Explicar un procés o fet historicoartístic tenint en compte els diferents projectes de creació dels artistes. Considerar la importància de les intencions dels subjectes històrics i comprendre els motius de les accions, individuals o col·lectives.
  - Situar els processos i esdeveniments històrics i la seua especificitat en àmbits espacials més amples. Identificar les influències i implicacions en distints àmbits.
5. Utilitzar els conceptes bàsics de la Història de l'Art, en l'elaboració d'una explicació vàlida, assumint les especials característiques de la conceptualització.
- Utilitzar dades, fets i informacions rellevants en la seua exposició; diferenciar una opinió d'allò que és una explicació fonamentada, d'allò que és una dada i d'allò que és la interpretació.
  - Aplicar els conceptes historicoartístics relacionant de forma correcta les necessàries generalitzacions conceptuals amb fets concrets. Ací diferenciarem entre termes i nocions de caràcter tècnic o instrumental, de les categories analítiques pròpies de la Història de l'Art o de la Història. Entre conceptes substantius i conceptes estructurants.
  - Reconèixer la historicitat dels conceptes, és a dir, la modificació del seu significat al descriure o explicar fets canviants, en temps diferents, constatant la variabilitat dels seus continguts.

6. Comunicar l'explicació a través de la utilització de les competències lingüístiques apropiades.

— Elaborar un discurs de forma lògica i coherent, argumentant els seus coneixements a través de l'aportació de dades o informació rellevant, citar autors o altres fonts per a recolzar els arguments i assenyalar exemples. Utilitzar altres recursos com ara esquemes, mapes conceptuals, etc. per a recolzar les argumentacions. Organitzar les idees en paràgrafs o apartats identificables. Fer ús dels connectors lògics i temporals i usar un lèxic variat.

7. Acceptar la possibilitat de diferents interpretacions sobre un mateix objecte o fet artístic i la necessitat de sotmetre'ls a una anàlisi crítica.

— Reconèixer les múltiples significacions de les obres d'art, però admetre que hi ha interpretacions més basades, és a dir, tenen un major grau de validesa. Diferenciar opinions i interpretacions raonades. Contrastar críticament les diverses interpretacions, valorant la veritabilitat de la informació de les fonts i el treball de l'historiador.

— Reconèixer els límits del coneixement històric i plantejar la possibilitat d'ampliar-lo mitjançant noves investigacions. Per tant, no emetre judicis de caràcter definitiu o estereotipat sobre obres, personatges o problemes historicoartístics.

17.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

El currículum de la matèria es detalla al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

En coherència amb la definició de l'objecte d'ensenyança i amb les capacitats que es pretén desenrotllar es concreten els continguts de la Història de l'Art en cinc nuclis. La seua selecció s'ha establert d'acord amb els trets específics d'esta forma de coneixement, amb les dificultats del seu aprenentatge i amb les fites educatives assignades. En estos continguts conflueixen els conceptes fonamentals de la disciplina, les informacions i les dades significatives, els procediments i les estratègies d'aprenentatge, i les actituds i els valors.

Els nuclis de continguts proposats són molts nuclis conceptuals organitzats a l'entorn dels eixos de l'obra, l'autor i el públic, i la seua contínua interacció. Són susceptibles de sistematitzacions i de tractaments didàctics diversos, indiquen el que cal tractar, però no prejugen com s'han d'articular els continguts.

La Història de l'Art queda així constituïda pels nuclis següents:

1. L'Art com a expressió humana en l'espai i en el temps i l'objecte artístic: interpretació i anàlisi de l'obra d'art.

Els artistes desenrotllen en les seues obres un discurs cultural que cal recompondre i desxifrar. Per a una apreciació correcta dels objectes artístics, serà necessari analitzar-los com un conjunt de relacions de factors interactius.

Com a primera i fonamental aproximació a l'estudi dels objectes artístics, cal tindre en compte que les obres d'art no poden ser analitzades sense tindre present que viuen, existixen, tenen significat, gràcies tant al creador com a l'observador. L'obra d'art és el resultat d'una sèrie de factors individuals i col·lectius molt complexos que l'alumnat haurà de comprendre i d'explicar. Com a forma d'acostament a l'objecte artístic convé utilitzar mètodes flexibles, i evitar l'aplicació d'esquemes rígids. A més, s'ha de partir del punt de vista crític de l'alumnat davant l'objecte artístic, potenciar la seua llibertat imaginativa i aconseguir que diferencie els diversos aspectes que haurà de destacar davant cada tipus d'obra d'art.

En l'anàlisi de les obres d'art caldrà tindre en compte que estes són un producte de l'activitat creativa d'un artista condicionat pels convencionalismes de l'època i de l'ambient. Per això, en l'anàlisi de l'objecte, dels seus elements constitutius, de la seua tècnica i dels seus materials, és molt important que l'alumnat comprenga el seu paper en la societat i amb quines formes es presenta. Així, per exemple, les imatges s'han emprat tant per al control ideològic, com per a complir una funció didàctica o bé han sigut subvertides per la cultura dominant. Tals usos de la imatge es canalitzen a través d'una sèrie de codis, fórmules i esquemes molt definits que constitueixen la forma de representació d'una societat. Caldrà considerar el factor temps que, unit al gust, condiona i determina el qualificatiu d'obra mestra a l'objecte artístic.

És important tindre en compte que la idea de l'objecte artístic, i de l'art en general, és eminentment variable: és distinta segons les èpoques, les cultures, els grups socials i els individus.

Així, resulta pertinent parlar de la multiplicitat de les interpretacions de l'art com una característica essencial i que sustenta la seua permanència com a element viu en una cultura. Es tracta que l'alumnat comprenga que l'obra viu només en les interpretacions que se'n fan, que

poden ser diverses i que són legítimes en tant que permeten establir una connexió entre el significat passat i el significat actual després d'un procés reflexiu i conscient.

Per a estimar el valor d'algunes obres serà necessari atendre puntualment el coneixement d'uns codis, d'uns sistemes de representació, presents en la vida i en l'art dels artistes, els referents de les quals es troben en la història bíblica i clàssica. Per això, resulta imprescindible per a una apreciació completa dels objectes artístics acostar l'alumnat a les fonts clàssiques, així com a una millor comprensió de la iconografia cristiana, perquè l'art occidental se sustenta principalment sobre estes dos sòlides bases.

Per tot això, per a abordar els continguts d'este nucli, caldrà fixar l'atenció en l'estudi dels elements que conformen les obres d'art, dels caràcters que les distingixen o les aproximen a altres, a un temps o a un lloc. D'això deriva l'anàlisi dels aspectes morfològics, dels materials i tècniques, de les imatges, l'examen dels codis de representació. Atenció especial mereix l'estudi dels valors iconogràfics i iconològics de l'obra, així com el reconeixement de la múltiple interpretació dels seus missatges.

Així mateix, els continguts d'este nucli faciliten la comprensió de la simultaneïtat del caràcter estètic i històric de l'obra d'art, i permeten entendre la percepció de l'obra i la indagació sobre ella com a processos inseparables: veure, mirar i contemplar és sempre buscar alguna cosa, comparar, sondejar i descartar.

Els continguts que corresponen a este nucli són els següents:

- El llenguatge visual i la seua terminologia.
- Iconografia i iconologia.
- Funcions socials i valor de l'obra d'art en la història.
- Definició, classificació i naturalesa de l'art al llarg del temps. Distintes conceptualitzacions de l'art.
- Percepció i anàlisi de l'obra d'art.

2. Canvi artístic i transformació cultural

L'objecte d'este nucli és l'anàlisi dels processos de canvi artístic i transformació cultural més transcendents de l'art occidental. Un estudi rigorós i com cal dels processos d'innovació requereix una visió diacrònica dels moviments i manifestacions artístiques, de les seues formes de representació, de la relació entre l'art i la naturalesa o la funció de les imatges.

En este sentit, és necessari assenyalar que l'explicació dels canvis i les diverses nocions relacionades amb els processos artístics exigix establir les diferents i oportunes connexions entre tots els seus elements; però, al

mateix temps, és imprescindible determinar el diferent pes de cada un d'ells en la configuració dels objectes artístics en el temps, per a comprendre així els desenrotllaments, les influències i les ruptures.

Precisament, per a abordar l'explicació dels canvis, el contingut de cada un dels apartats centra l'atenció a l'entorn de les qüestions fonamentals plantejades per les diverses manifestacions artístiques. Es tracta, en suma, d'anàlitzar aquells elements més significatius que permeten, per la seua força explicativa, comprendre les manifestacions artístiques que configuren la nostra cultura.

En primer lloc, caldrà destacar la transcendència històrica de l'art clàssic com a configurador d'una tradició que recorre tota la història de l'art occidental, per a constituir un substrat essencial. En segon lloc, el llenguatge de les imatges cristianes constituïx una via de tractament de les relacions entre art i cultura i el desenrotllament de noves significacions en què l'ajust comunicatiu i la intensitat expressiva es fusionen en un nou valor de les imatges. Pel que fa a l'anàlisi de l'art musulmà, esta ha de servir per a plantejar el problema de la seua formació com a resultat de la síntesi d'elements procedents d'altres cultures i dels propis plantejaments islàmics, per a donar lloc a una concepció artística particular i variada.

En l'anàlisi detinguda dels elements fonamentals assenyalats serà necessari ressaltar els vincles existents entre la producció artística de cada moment i les idees estètiques de l'època estudiada i la seua connexió amb els processos històrics concrets. Parar esment als processos d'innovació estilística, de canvi en els aspectes de la naturalesa representats i en els mètodes utilitzats per a representar-los, permet construir els conceptes d'estil i representació i, al seu torn, abordar amb certa amplitud l'anàlisi dels fenòmens més destacats de difusió i aculturació.

En este nucli conflüixen conceptes i procediments tractats en altres nuclis i només així podrà abordar-se l'elaboració de nocions complexes, però bàsiques, per a la disciplina. Es tracta de reflexionar sobre l'art com a sistema històric de comunicació i entendre la influència de l'obra d'art en la vida.

Els continguts corresponents a este nucli són:

- Els inicis de l'art: El llegat de la prehistòria: la pintura rupestre, manifestacions pictòriques en l'enclavament de l'actual Comunitat Valenciana; i l'arquitectura megalítica. Aportacions artístiques d'Egipte i Mesopotàmia: arquitectura i arts figuratives.

- L'art clàssic: Grècia: L'arquitectura grega. Els ordes. El temple i el teatre. L'acròpolis d'Atenes. L'evolució de l'escultura grega.
- L'art clàssic: Roma: L'arquitectura: caràcters generals. La ciutat romana. L'escultura: El retrat. El relleu històric. L'art en la Hispània romana.
- Art cristià medieval: aportacions del primer art cristià: la basílica. La nova iconografia. Art bizantí. L'època de Justinià. Santa Sofia de Constantinoble i Sant Vital de Ravenna.
- L'art preromànic: el context europeu. Època visigoda. Art asturià i Art mossàrab.
- Art islàmic: orígens i característiques de l'art islàmic. La mesquita i el palau en l'art hispanomusulmà.
- L'art romànic com a primera definició d'Occident: L'arquitectura: el monestir i l'església de pelegrinatge. La portada romànica. La pintura mural. L'art romànic en el Camí de Santiago.
- L'art gòtic com a expressió de la cultura urbana: L'arquitectura: catedrals, llotges i ajuntaments. L'arquitectura gòtica espanyola. La portada gòtica. La pintura: Giotto, els primitius flamencs i la pintura valenciana.

3. Canvi artístic i procés creatiu: l'artista i la societat

A més de fer esment als canvis artístics, els continguts d'este nucli centren la seua atenció en l'anàlisi dels factors de la creació i la recepció de l'obra d'art, en l'estudi de les relacions entre l'artista i la societat. Es tracta que l'alumnat considere les influències que en forma d'acceptació, rebuig o, més sovint, diàleg, estableix l'artista amb la societat del seu temps.

La formació social de l'artista, les condicions de l'encàrrec, el paper del mecenes, les expectatives del públic i del mercat de les obres d'art, l'estatus professional i el marc institucional que rodeja la producció artística i la seua recepció en el medi social són factors als quals es reconeix una influència en el procés de creació i de producció de l'obra d'art. Es tracta, per tant, d'explicar el joc de relacions, d'influències, en les diferents situacions i etapes històriques, defugint les simplificacions i les generalitzacions abusives.

La creació artística és un procés conformat per la capacitat de l'artista, per les seues condicions materials de vida i per la seua consideració social de l'artista dins de la societat del seu temps. Quan s'aborda l'anàlisi de la consideració social, entesa com l'estima de què gaudix l'artista, segons les convencions socials vigents en el seu temps, caldrà atendre les dos facetes que presenta: d'una banda, caldrà destacar com el procés creatiu pot

implicar la fama, el prestigi, la desconfiança o el descrèdit fins a portar l'artista al triomf social, la marginació o la seua instrumentalització per part d'interessos privats o públics; i, d'altra banda, s'haurà d'assenyalar com la consideració de què gaudix el seu treball pesa sobre la labor de l'artista i les seues possibilitats expressives. Este estudi permetrà comprendre la variable i múltiple funció que atribueix a l'art una societat, i la seua relació amb la posició social i les condicions de vida dels artistes.

En l'anàlisi del procés creatiu caldrà atendre així mateix els destinataris del producte social. Així, el primer receptor per excel·lència de l'obra d'art és el client, ja aparega com el comprador que concorre a un mercat artístic o com el patró que l'encarrega per a ell mateix. En l'estudi de la influència de clients i de mecenes en l'obra caldrà posar èmfasi en els mecanismes de distribució i recepció de l'obra d'art, de tal manera que s'oferisca un quadro més complet del procés creatiu i la seua influència en el medi social. En este camp actuen diferents instàncies amb graus d'influència variables en cada època i en cada formació social: clients, artistes, marxants, galeries, crítics, col·leccionistes, acadèmies, museus, processos de formació dels artistes, canals de reproducció i difusió de l'obra d'art en la societat de masses i, sobretot, la funció social de l'art en cada època i l'influx del públic en general amb les seues expectatives i preferències.

Tots ells són elements presents en el procés creatiu, la interacció dels quals configura diferents situacions característiques que l'alumnat haurà d'explicar. Finalment, s'haurà d'estudiar com en el Renaixement i el Barroc, des del segle XV fins al XVII, es reelabora la tradició clàssica i la cristiana per a originar noves formes de representació artística, en una nova direcció que permeté conformar nous codis amb la busca de l'harmonia i l'orde espacial. En suma, l'important d'este nucli és establir interrelacions diverses entre els diferents elements del procés creatiu en una situació donada.

Els continguts corresponents a este nucli són:

- L'art del Renaixement: art italià del Quattrocento. L'arquitectura: Brunelleschi i Alberti. L'escultura: Donatello. La pintura: Masaccio, Fra Angelico, Piero della Francesca i Botticelli. El Cinquecento: De Bramante a Palladio: el temple, el palau i la vil·la. L'escultura: Miquel Àngel. La pintura: escola romana i escola veneciana. El Renaixement a Espanya: arquitectura, escultura i pintura. El Greco.
- L'art barroc: Urbanisme i arquitectura. Bernini i Borromini. El palau del poder: Versalles. Espanya:

de la plaça major al palau borbònic. L'escultura barroca: Bernini. La imatgeria espanyola. La pintura barroca: italiana, flamenca i holandesa: Rubens i Rembrandt. La pintura espanyola: Ribalta, Ribera, Zurbarán i Murillo. Velázquez.

- Les arts europees a finals del segle XVIII i començaments del XIX: El Neoclassicisme. Urbanisme i arquitectura. Escultura: Canova. Pintura: David i Goya. El Romanticisme. La pintura romàntica. Delacroix.

4. L'art contemporani

Es tracta d'estudiar els processos artístics del nostre temps, configuradors de la cultura visual que ens envolta. S'incidirà en l'anàlisi de l'art modern sense separar els fets culturals dels científics i destacant la simultaneïtat de les ruptures, l'afonament o l'auge de moltes concepcions i teories, inclús en la pròpia història de l'art.

Des dels primers intents per trencar amb la tradició i la busca d'un nou llenguatge estètic fins a la creació d'una cultura s'obri un procés de successius sotrac i ruptures dels sistemes tradicionals de representació, de pressupòsits estètics i creatius. L'estudi de les avantguardes exigix detindre's en les seues propostes i intencions, analitzar no sols les obres sinó els programes en què s'aposta per una ruptura radical i es replanteja la pràctica dels artistes. És a dir, per a accedir al discurs de les avantguardes, caldrà entendre-les com a projectes, com a moviments programàtics.

En l'anàlisi de l'art contemporani destaca com una cosa essencial per a la seua comprensió la nova relació suscitada per les avantguardes entre l'obra i el públic, el paper de l'espectador per a completar l'obra i, fonamentalment, la incidència de l'art en la vida quotidiana, en la producció material: l'estètica de la quotidianitat, el disseny i la moda, la comunicació visual i els nous mitjans.

En este nucli culminen tots els aprenentatges anteriors i, per tant, podran estimar-s'hi els aprenentatges aconseguits en esta assignatura, afegint elements que vinculen el paper dels clients i mecenes amb el mercat i consum de l'art.

Els continguts corresponents a este nucli són els següents:

- Cap a l'arquitectura moderna: urbanisme i arquitectura en la segona mitat del segle XIX. Les grans transformacions urbanes. L'eclecticisme. L'arquitectura dels nous materials. L'escola de Chicago. El modernisme.
- El camí de la modernitat: Les arts figuratives en la segona mitat del segle XIX. La pintura realista: Cour-

bet. La pintura impressionista: Sorolla. El neoimpressionisme. L'escultura: Rodin.

- Les avantguardes històriques: les arts plàstiques en la primera mitat del segle XX. Fauvisme i expressionisme. Cubisme i futurisme. Els inicis de l'abstracció. El Dadà i el surrealisme: Dalí.
- Arquitectura i urbanisme del segle XX. El moviment modern: el funcionalisme. La Bauhaus. Picasso. Le Corbusier. L'organicisme. Wright. L'arquitectura postmoderna. Últimes tendències.
- De l'abstracció a les últimes tendències: les arts plàstiques en la segona mitat del segle XX. L'expressionisme abstracte i l'informalisme. L'abstracció postpictòrica i el minimal art. La nova figuració. El pop art. L'hiperrealisme. Últimes tendències.
- L'art i la cultura visual de masses: Art i societat de consum. La fotografia. El cine. El cartell i el disseny gràfic. El còmic. Les noves tecnologies.

5. El patrimoni històric. Persistència i conservació

Este nucli centra l'atenció en aquells continguts referents al públic que, com a receptor actiu, és qui concreta la pròpia creació de l'obra d'art. Les creacions artístiques es mostren davant de tota la societat, temporalment o permanentment, a través d'exhibicions i museus. Des del punt de vista de la recepció de l'obra d'art, el museu complix una missió fonamental, els objectes que s'exhibeixen en les seues sales adquirixen el rang d'autèntica obra d'art i esdevenen elements influents en la formació del gust social.

És necessari que l'alumnat pondere la importància i la rellevància del concepte de la denominació de patrimoni historicoartístic i com ha variat de manera significativa la consideració general de l'obra d'art com a bé social i cultural. En este sentit, és molt significatiu conèixer la pròpia evolució del concepte de patrimoni, des de la concepció més arcaica a la que entén el patrimoni com un enriquiment del coneixement de l'ésser humà i de la seua història. Es poden així establir les pertinents relacions amb el procés de formació de les col·leccions i les concepcions subjacents. El seu estudi és especialment important perquè l'alumnat valore el concepte del «gust», la seua evolució i les seues oscil·lacions que implica en la nostra cultura.

En la formació d'este patrimoni caldrà considerar dos aspectes. Primerament, com l'agrupació d'objectes en col·leccions ha donat lloc a la configuració dels museus, que han evolucionat des de la seua concepció com a espais de dipòsit, conservació i exposició fins a les pro-

postes més modernes, que fan del museu un centre des del qual s'impulsen activitats culturals i com a espai obert a noves formes de creació artística. En segon lloc, s'haurà de considerar la formació del patrimoni arquitectònic i l'establiment del concepte de monument en relació amb determinades concepcions.

Atenció especial requerix el problema de la conservació dels béns culturals, els criteris o les escoles que regixen les intervencions, els diferents procediments, a vegades contradictoris, que hui en dia subjacen en les polítiques d'actuació. L'alumnat haurà de comprendre els principals mètodes i problemes que planteja la intervenció de restauració sobre els béns culturals. En este sentit, caldrà desta-

car els distints criteris de restauració o intervenció al llarg de la història i la seua incidència en la vida de les obres d'art, que condicionen la seua percepció en el present.

Els conceptes tractats en este nucli permeten desenrotllar actituds i valors positius, i al seu torn crítics, davant de la conservació de les obres d'art, els monuments i els conjunts monumentals que formen el patrimoni historicoartístic.

A este nucli corresponen els continguts següents:

— L'obra d'art en el museu. Gestió dels béns culturals: conservació, restauració i ordenació del patrimoni historicoartístic. La Llei Valenciana del Patrimoni.

18. Imatge. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Arts*
- *Matèria opcional en la via d'Arts*

18.1 Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització dels exercicis serà de **150 minuts**.

Hi haurà dos exercicis. Els alumnes en triaran un. Cada un constarà de dos parts, A i B:

Part A: Donades dos imatges, que poden ser fotografies, publicitat i/o còmic, s'hauran d'analitzar, tenint en compte el llenguatge de cada una.

Part B: La proposta podrà ser qualsevol de les dos següents:

- S'haurà de realitzar un *storyboard* a partir d'un guió senzill que es proporcionarà. Format A4.
- S'haurà de realitzar un còmic a partir d'un guió senzill que es proporcionarà. Format A4.

18.1.1. Valoració

La part A, es valorarà amb quatre punts sobre deu (l'anàlisi de cada una de les imatges valdrà dos punts).

La part B, es valorarà amb sis punts sobre deu.

18.2. Criteris específics de correcció

En la correcció es valorarà:

- El nivell d'anàlisi de les imatges donades.
- L'apreciació dels diferents elements que conformen cada una de les imatges proposades.
- El grau d'originalitat en la realització del *storyboard*.
- L'adequació del *storyboard* al guió proposat.
- La correcta ocupació dels materials i les tècniques.
- La qualitat de l'acabat.
- El procés seguit en l'elaboració del *storyboard*.
- La seqüenciació i claredat expositiva del *storyboard*.

18.3. Currículum de la matèria i nuclis de contingut

El currículum de la matèria es descriu al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Conceptes i teories de la imatge

La teoria de la imatge ha de fonamentar la resta dels continguts, que es referixen a l'estudi d'algun dels seus aspectes. És necessari que aparega ací la complexitat del

fenomen «imatge», identificant els seus límits, al mateix temps amplis i precisos. Es proposa per a això l'estudi de la naturalesa i el concepte de la imatge a través de la seua anàlisi, que pot expressar-se per la percepció i la seua relació amb la memòria visual i la memòria icònica transitòria, així com per la representació i l'estudi dels elements dinàmics i escalars de la imatge, el seu orde i la seua composició.

Els apartats d'este nucli són:

- Naturalesa i concepte de la imatge. Imatge i iconicitat. Imatge i realitat.
- La percepció: percepció i coneixement. Teories de la percepció.
- La forma: simplicitat estructural, elecció del mitjà de representació.
- Elements escalars i dinàmics de la imatge. Denotació i connotació. La imatge creativa com a mitjà expressiu.
- Característiques comunes i particulars dels diferents llenguatges visuals. Valoració d'estos llenguatges com a valuosos mitjans d'expressió.
- Paper que exercixen els mitjans de comunicació de masses en el grau d'acceptació i de rebuig de les noves manifestacions artístiques i culturals. Valoració crítica.
- Actitud crítica i de rebuig davant de qualsevol tipus de discriminació sexual, social, racial o de creences que pugua aparèixer en produccions visuals o audiovisuals.

2. Imatge fixa i llenguatges integrats

Es consideren ací distintes formes de la imatge fixa, tant visuals com audiovisuals, quasi tots ells vinculats a modernes tecnologies de la imatge, entre les quals les tècniques de projecció lluminosa directa de la imatge, transparències i diaporames. S'inclouen també en este nucli les imatges produïdes per tècniques mecàniques, bé siguen fotogràfiques en les seues diverses especialitats o imatges produïdes per ordinador i les seues aplicacions gràfiques. També s'arreglen en este nucli manifestacions de la imatge gràfica estàtica com el còmic, la publicitat gràfica, el cartell i la il·lustració.

Els apartats d'este nucli són:

- La fotografia. principis generals:
  - El llenguatge fotogràfic: fonaments. Lectura de la imatge fotogràfica.
  - Maneig de la càmera fotogràfica. Elaboració d'imatges fotogràfiques amb distintes intencions comunicatives.
  - Manipulació d'imatges fotogràfiques: fotomuntatge i *copy art*.

- La imatge seqüenciada. El còmic i el *storyboard*: tècniques i estils:
  - El llenguatge del còmic. Convencions sobre el moviment i el temps. La vinyeta: contingut icònic i verbal. El muntatge en el còmic.
  - Anàlisi del còmic tenint en compte el seu llenguatge, contingut ideològic i valors estètics.
  - Elaboració d'histories utilitzant el llenguatge del còmic.
- Disseny gràfic:
  - La publicitat gràfica. Imatge i paraula. Objectius i mitjans.
  - El cartell. Missatge semàntic i estètic. Els seus codis i funcions. Materials i tècniques per a la seua elaboració.
  - La il·lustració. Interacció de dos llenguatges. Tècniques d'il·lustració. La seua elaboració.
- Imatges generades per ordinador:
  - Captació i transformació d'imatges. Elaboració d'imatges a través de programes específics. Intercanvi d'imatges entre vídeo i ordinador.
  - Aplicacions gràfiques de l'ordinador.
- Diaporama:
  - Diapositives a mà i amb càmera. Processos d'elaboració de diaporames. Utilització del projector.

3. Imatge en moviment

Es consideren ací les diferents formes, tant visuals com audiovisuals, de la imatge en moviment, concretament el cine en els seus dos vessants, l'artístic i cultural, i el

publicitari i comercial. Este últim, al seu torn, pot ser cinematogràfic o per a la seua difusió exclusiva per televisió. En els dos casos s'inclouen la producció de guions literaris i tècnics, les unitats de narració i els diferents tipus de plans. També s'ocupa este nucli del vídeo i les seues tècniques, de la realització de guions literaris i del maneig de la càmera. S'introdueix ací el llenguatge dels dibuixos animats i la seua realització, bé siga amb càmera de vídeo o per ordinador. D'altra banda, es fa referència a diferents missatges addicionals a la imatge en els muntatges escènics de teatre, concerts i *happenings*.

Els continguts d'este nucli són:

- El cine d'imatge real i el vídeo: principis generals i terminologia específica:
  - El llenguatge del cine i del vídeo. Guió literari i guió tècnic. Elaboració del *storyboard*. Unitats de narració. Planificació i angulació. El moviment en el quadro i de la càmera. L'espai. La profunditat de camp. El fora de camp. El muntatge; el-lipsis temporals, continuïtat i ritme.
  - Elaboració de guions i la seua realització. Utilització de la càmera de vídeo.
  - El cine d'animació. Lleis de l'animació. Els dibuixos animats.
  - El llenguatge de l'animació. Tècniques d'animació. Animació per ordinador i/o amb càmera de vídeo.
- Altres formes d'expressió:
  - Multimèdia. L'espot publicitari. El videoclip. Multimèdia. Muntatges escènics.

19. Italià. Batxillerat (LOGSE)

- *Exercici d'anàlisi d'un text d'una Llengua Estrangera II: Alemany*
- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú*

19.1. Característiques de l'examen

Anàlisi d'un text en italià de llenguatge comú, no especialitzat. A partir del text proposat els estudiants realitzaran un comentari personal i respondran a qüestions relacionades amb el text, que seran plantejades i respostes en italià, sense ajuda de diccionari ni de cap altre material didàctic.

El temps màxim per a la realització de l'exercici serà de **90 minuts**.

19.2. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria apareix al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

19.2.1. Nuclis de continguts

1. Habilitats comunicatives

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Narracions orals i escrites d'esdeveniments o experiències personals.
- Participació i contribució activa en discussions o debats sobre diversos temes.
- Expressió d'argumentació i contraargumentació, tant oral com escrit.
- Resolució de problemes de forma cooperativa i presa de decisions en grup sobre un tema específic.
- Lectura de manera autònoma de textos escrits referits a l'actualitat, a la vida cultural o relacionats amb els interessos professionals, presents o futurs de l'alumnat.
- Comparació i contrast entre textos sobre el mateix tema publicats en diferents revistes o periòdics.
- Finalització de textos dels quals s'han proporcionat un o diversos paràgrafs, aconseguint un text final amb elements que hi donen cohesió i coherència.
- Participació en l'elaboració de projectes, com ara l'elaboració d'un periòdic, un fullet, una enquesta, un sondeig, etc.

2. Reflexions sobre la llengua

- A) Funcions del llenguatge i de la gramàtica:
- Expressar hipòtesis i suposicions:

- Verbs credere, pensare+di+infinitiu; credere, pensare+che+infinitiu.

- Ús del futur per a expressar la probabilitat. Probabilmente, forse+futur.

— Reaccionar davant d'una informació:

- Mi sorprende+che+subjuntiu.
- Mi sembra strano, incredibile+che+subjuntiu.

— Parlar d'accions futures (projectes, hipòtesis, desitjos, altres usos):

- Dovere, pensare+di+infinitiu.
- El temps futur usat en les prediccions, anuncis, quan hi ha un element d'incertesa.
- Ús de vorrei, mi piacerebbe+infinitiu, per a expressar desitjos.
- Ús de vorrei, mi piacerebbe+che+imperfet de subjuntiu.
- Ús de sperare+di+infinitiu.
- Ús de sperare+che+present subjuntiu o futur.

— Expressar comparacions basades en la quantitat o en altres característiques:

- Comparatius i superlatius: il/la/i/le, quello /a/i/e+più/meno+adjectiu; quello/a/i/e+che+ha/hanno+più/meno+substantiu.
- Expressions. Di più, di meno; in più, in meno; il doppio, il triplo di, etc.
- Migliore/meglio.
- Peggioro/peggio.

— Descriure llocs, ubicar geogràficament:

- Contar per escrit la descripció d'algun lloc.

— Expressar acord i desacord (enèrgicament, amb molta /poca convicció, amb reserves):

- Ús de l'indicatiu i del subjuntiu.

— Saber demanar una informació per escrit.

B) Lèxic:

— Activitats comunes, anuncis, horòscop, supersticions, comprar, viatges, gastronomia.

C) Fonètica:

- Repàs de sons.
- Entonació de frases.

3. Aspectes socioculturals

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Identificació dels trets dialectals més significatius de la llengua estrangera.
- Valoració positiva de patrons culturals distints dels propis.
- Reconeixement de diferències culturals i de comportaments socials entre grups de parlants de la mateixa comunitat lingüística.
- Reflexió sobre similituds i diferències entre cultures.

- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per a accedir a altres cultures i com a instrument de comunicació internacional.
- Reflexió sobre altres maneres d'organitzar les experiències, a fi de desenrotllar actituds de comprensió cap a altres convencions culturals.
- Ús de registres adequats segons el context comunicatiu, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.
- Reconeixement de la importància de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interés al llarg de la vida professional.

20. Llatí. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria obligatòria en la via d'Humanitats i opcional en la de Ciències Socials*

20.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

1. Opcions

- La prova constarà de dos exercicis dels quals l'alumne n'haurà de triar un.
- Els exercicis seran de característiques semblants.
- Junt amb l'exercici se subministrarà a l'alumne un vocabulari que contindrà tots i cada un dels vocables inclosos en els textos i els seus significats. L'alumne podrà utilitzar diccionari del qual s'haurà eliminat tota contestació a qüestions gramaticals, lèxiques o de literatura.

2. Parts de l'exercici

- Traducció d'un text.
- Quatre qüestions obligatòries:
  - Anàlisi sintàctica del text.
  - Anàlisi morfològica.
  - Lexicologia.
  - Literatura.

3. Puntuació de cada una de les parts

- Traducció d'un text: 5 punts.
- Quatre qüestions obligatòries:
  - Anàlisi sintàctica del text: 2 punts.
  - Anàlisi morfològica: 1 punt.
  - Lexicologia: 1 punt.
  - Literatura: 1 punt.

4. Característiques del text objecte de traducció

- L'extensió estarà limitada entre 30 i 35 paraules.
- Els textos seleccionats per a la seua anàlisi i traducció seran seleccionats de qualsevol autor de la literatura romana en l'opció B; el text triat per a l'opció A es limitarà al autor següent: Cèsar.
- Els textos hauran de ser de tipus narratiu (tant en vers com en prosa) i podran ser modificats per a adaptar-se als mínims requerits (*vide* 20.3.). Les modificacions seguiran els principis següents:
  - Es tractarà d'introduir el menor nombre de canvis possibles.
  - Sempre que es pugui, es preferirà resoldre la traduc-

ció del sintagma que oferisca dificultats (així, este sintagma no comptarà en el còmput de paraules mencionat).

- La hipotaxi podrà resoldre's per mitjà de parataxi. Haurien d'evitarse modificacions de més importància.
- El text disposarà d'una explicació contextualitzadora que explicarà en quin lloc de l'obra s'inclou —què li precedeix i com continua—.
- Contindrà exclusivament estructures sintàctiques normatives contingudes en els mínims requerits a l'alumne.

5. Característiques de les qüestions

Anàlisi sintàctica

- Hauran d'analitzar-se les funcions de tots els elements oracionals, així com les proposicions que apareguen per a indicar de quin tipus de proposició es tracta i la seua funció en el text.

Anàlisi morfològica

- Se sol·licitarà l'anàlisi morfològica de quatre formes presents en el text triat. Estes pertanyeran, si és possible, a categories diferents: substantiu, adjectiu, pronom i verb.
- En els substantius i pronoms s'haurà d'indicar cas (o casos), gènere i nombre; en les formes verbals, persona, nombre, veu, temps, mode i verb d'on procedix; en el cas dels adjectius, haurà d'indicar-se a més el grau.

Qüestió de lexicologia

- L'objecte d'esta qüestió és l'estudi lexicològic de dos verbs.
- L'estudi se centrarà en la formació de cinc verbs llatins, en total, per mitjà de modificació preverbal de la base lèxica dels dos verbs proposats.
- L'estudi culminarà amb l'evolució o desenrotllament a què han donat peu els verbs formats per modificació preverbal o la mateixa base lèxica utilitzada. En total hauran de presentarse, com a mínim, cinc evolucions.

Qüestió de literatura

- Haurà d'exposar-se un gènere literari d'entre els dos que es preguntaran en cada opció.
- Els gèneres literaris que podran ser objecte de pregunta seran els considerats entre els objectius mínims de l'assignatura (*vide* 20.3. «Roma i el seu llegat»).
- L'alumne concretarà l'exposició del tema a:
  - Característiques del gènere.
  - Autors més representatius.
  - Condicionants històrics: polítics, socials, ideològics, etc.

20.2. Criteris de correcció

20.2.1. De la traducció

- Identificació de l'argument del text.
- Correcció gramatical i lèxica de la traducció.
- Coherència entre la traducció i el comentari sintàctic del text.

20.2.2. De les qüestions

- Adequació de la resposta a la pregunta.

20.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria es pot trobar al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. La llengua llatina

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Les modalitats oracionals: la modalitat declarativa. Estructura i constituents de l'oració. Classes d'oració segons l'estructura del predicat. Les relacions sintàctiques: la concordança, recció i orde de paraules. Casos especials de concordança.
- El sintagma nominal: estructura i constituents. Funcions del sintagma nominal. Les declinacions: els casos. Formes especials o irregulars de les diferents declinacions.
- El sintagma adjectiu: estructura i constituents. Funcions del sintagma adjectival. Flexió dels adjectius. Graus de l'adjectiu. La formació d'adverbis a partir d'adjectius qualificatius: funcions.
- Els pronoms: flexió. Usos deíctic, fòric i emfàtic. Adverbis corresponents a les diferents sèries pronominals.
- El sintagma preposicional. Estudi de l'ús de les preposicions.
- Les categories verbals: veu, aspecte, mode, temps, nombre i persona. L'organització temàtica del verb llatí. Les conjugacions regulars en activa i mitjana-passiva. L'estructura de les oracions actives, passives i mitjanes. L'impersonal. Verbs irregulars i defectius.
- Estudi de les principals variants de les modalitats expressiva i impressiva: la interrogació directa, l'expressió del desig i de la lamentació, els mandats i les prohibicions.
- Les formes nominals del verb: classes i funcions. Perífrasis verbals, modals i aspectuals.
- L'oració composta: la juxtaposició i la coordinació. La subordinació: procediments. La proposició relativa. La proposició d'infinitiu. La subordinació con-

juntiva: estudi dels nexes subordinants i de les preposicions que introdueixen. Funcions de les proposicions subordinades.

- L'expressió d'enunciats indirectes: subordinació i estil indirecte.

2. La interpretació de textos

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Lectura comprensiva i comentada d'obres completes o fragments d'obres traduïdes del llatí.
- Interpretació de textos llatins de diferents modalitats, per mitjà de l'aplicació de les distintes tècniques de traducció i de la utilització correcta d'instruments de treball com el diccionari, amb l'anàlisi gramatical pertinent.
- Comparació entre les estructures gramaticals i les corresponents en les llengües conegudes per l'alumnat, per mitjà de la confrontació de textos llatins i la traducció.
- Comentari dels aspectes culturals, socials, polítics i històrics continguts en els textos objecte de lectura i de traducció. Acostament al món clàssic reflectit en els textos i constatació de la seua pervivència en èpoques posteriors i en l'actual.
- Estudi de les característiques lingüístiques dels textos dels diferents gèneres literaris i dels recursos utilitzats en la seua configuració.
- Comentari de textos. Els textos com a font de dades i d'informació. Es procurarà que els textos que s'han de llegir o traduir siguin de diferents èpoques i de diversos gèneres literaris perquè l'alumnat compregui el fet que el llatí ha sigut aclaparadorament la llengua de cultura d'Europa durant llargs períodes de la història. En este sentit s'han de poder proposar als estudiants textos que relacionen la llengua clàssica amb el seu entorn geogràfic i històric.

3. Formació i evolució del llatí a les llengües romàniques

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Formació de paraules llatines. Modificació, derivació i composició. Estudi dels formants d'origen llatí més productius en la formació de paraules en les llengües modernes conegudes o emprades per l'alumnat.
- Característiques diferencials del llatí davant de les llengües romàniques i de l'anglès.
- Vocabulari específic d'origen grecollatí usual en les disciplines que s'estudien en el Batxillerat.
- Expressions llatines incorporades al llenguatge habitual i al culte.

4. Roma i el seu llegat

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Transmissió de la literatura clàssica.
- Els gèneres literaris llatins. Influència en les manifestacions literàries d'èpoques posteriors.

— La mitologia clàssica i la seua influència en tota la cultura occidental.

— El llegat de Roma a Hispània. Restes romanes a la Comunitat Valenciana. Vestigis en jaciments i museus a Hispània i a la Comunitat Valenciana.

21. Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials II Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Humanitats i Ciències Socials*
- *Matèria obligatòria en la via de Ciències Socials i opcional en la d'Humanitats*

21.1. Característiques de l'examen

S'oferiran als alumnes dos exercicis i estos en triaran un. Cada exercici proposarà la resolució de quatre problemes relatius al temari de la matèria. Els alumnes n'hauran de triar tres dels quatre proposats.

Independentment de l'exercici triat, cada un dels quatre problemes proposats contribuirà igual a la qualificació de l'exercici. Cada estudiant podrà disposar d'una calculadora científica o gràfica per a la realització de l'examen. El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

Els problemes es plantejaran de forma que permeten avaluar les capacitats següents:

1. Utilitzar les matrius i les seues operacions com a instrument per a la resolució de sistemes d'equacions lineals i per a representar i interpretar taules i grafs.
2. Transcriure problemes al llenguatge algebraic i utilitzar les tècniques algebraiques apropiades (matrius, sistemes d'equacions, programació lineal bidimensional, etc.) per a resoldre'ls.
3. Interpretar quantitativament i qualitativament fenòmens econòmics i socials estudiant les propietats locals de les funcions que els descriuen.
4. Utilitzar el càlcul de derivades com a eina per a resoldre problemes d'optimització aplicats a fenòmens de les ciències humanes i socials.
5. Calcular probabilitats de successos aleatoris simples i compostos (dependents i independents) utilitzant les lleis probabilístiques.
6. Resoldre problemes que requerisquen codificar informacions, seleccionar, comparar i valorar estratègies i elegir les eines matemàtiques adequades per a la recerca de solucions en cada cas.

21.2. Criteris de correcció

A) Tots els problemes de l'opció elegida pels estudiants entre les dos proposades en la prova contribuiran igual

a la qualificació de l'exercici. Cada problema valdrà un terç de la nota total.

B) Els problemes obtindran la màxima puntuació quan el seu plantejament, desplegament i solució siguin correctes.

C) Es valorarà de manera especialment positiva l'adequada estructuració de les contestacions segons els següents factors:

- La claredat conceptual en l'exposició.
- La justificació de l'estratègia dissenyada per a resoldre el problema.
- La construcció o elecció raonada dels elements (funcions, models probabilístics, sistemes de referència, grafs, etc.) necessaris per a la formalització matemàtica de la situació a resoldre.
- La correcció lògica en els raonaments o càlculs que porten a l'obtenció de la o les solucions o a la convenció de la seua inexistència.
- La interpretació de les solucions obtingudes, si escau, la posada de manifest de la inversemblança o incorrecció, si és el cas.

D) En tant que les matemàtiques constitueixen també un llenguatge que conté recursos apropiats per a convèncer i comunicar, es valorarà positivament la destresa demostrada pel que fa a:

- La claredat i precisió, qualitats compatibles amb la flexibilitat per a explorar diferents estratègies o per a reconsiderar els supòsits de partida si cal o és convenient.
- La coherència i pertinència dels arguments esgrimits.
- L'originalitat dels enfocaments adoptats.
- La concisió, pulcritud i claredat comunicativa dels elements auxiliars del desenrotllament (diagrames, grafs, taules, etc.).

21.3. Currículum de la matèria

El currículum de la matèria està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Resolució de problemes

En este curs es prosseguirà la reflexió sobre les pautes d'actuació i les fases que comporta el procés de resolució de problemes. Els continguts són els mateixos que s'exposen en el nucli corresponent de matemàtiques aplicades a les ciències socials I i seran tractats exclusivament en relació amb els problemes que permeten plantejar els conceptes i tècniques matemàtics proposats en els altres nuclis de la matèria.

2. Àlgebra lineal

Els continguts d'este nucli són:

- La matriu com a expressió de taules i grafs. Matrius especials. Suma i producte de matrius.
- Obtenció de matrius inverses senzilles pel mètode de Gauss.
- Resolució d'equacions i sistemes d'equacions matriuials senzills.
- Utilització del mètode Gauss en la discussió i resolució d'un sistema d'equacions lineals amb dos o tres incògnites.
- Determinant d'una matriu. Aplicacions de les matrius i els determinants a la resolució de sistemes d'equacions lineals.
- Resolució de problemes amb enunciats relatius a les Ciències Socials i a l'Economia que poden resoldre's per mitjà del plantejament de sistemes d'equacions lineals de dos o tres incògnites.
- Interpretació i resolució gràfica d'inequacions i sistemes d'inequacions lineals amb dos incògnites.
- Iniciació a la programació lineal bidimensional. Noció d'optimització. Conceptes generals: la funció objectiu i les restriccions. Mètode gràfic per a la resolució de problemes de programació lineal.
- Resolució de problemes de programació lineal aplicats a l'economia, l'administració i la gestió.

3. Anàlisi

Els continguts d'este nucli són:

- Límit i continuïtat d'una funció en un punt. Estudi de les discontinuïtats d'una funció.
- Derivada d'una funció. Derivació i continuïtat. Càlcul de derivades de funcions conegudes.
- Aplicació de les derivades a l'estudi de les propietats locals de les funcions elementals (polinòmiques, exponencials, logarítmiques, productes i quocients) i a la resolució de problemes d'optimització relacionats amb les Ciències Socials i l'Economia.
- Estudi i representació gràfica d'una funció polinòmica o racional senzilla a partir de les seues propietats globals i locals.
- La integral: Introducció al concepte d'integral definida.

4. Estadística i probabilitat

Els continguts d'este nucli són:

- Experiments aleatoris. Successos. Operacions amb successos.
- Aprofundiment en les lleis de la probabilitat. Probabilitat condicionada. Probabilitat total.
- Tècniques de mostreig. Paràmetres d'una població. Distribució de probabilitat de la mitjana mostral. Teorema central del límit.
- Interval de confiança de la mitjana de la població. Nivell de confiança.

22. Matemàtiques II Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Ciències de la Natura i de la Salut*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria obligatòria en la via Científicotecnològica i opcional en la de Ciències de la Salut*

22.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

L'examen de Matemàtiques II constarà de quatre blocs.

En cada bloc es proposaran dos problemes.

El bloc 1 serà d'Àlgebra Lineal. El bloc 2 serà de Geometria. El bloc 3 serà d'Anàlisi. El bloc 4 serà de resolució de problemes. La resolució de cada problema del bloc 4 implicarà plantejar, resoldre i, si és el cas, discutir l'exercici proposat, que es procurarà que continga al voltant d'un 70% d'Anàlisi Matemàtica, incloent-hi la part nova del programa actual que no figurava en el programa anterior, i en la resolució es podran necessitar, a més a més, elements d'Àlgebra i de Geometria.

Cada alumne haurà de triar només tres blocs i en cada un d'ells haurà de resoldre un dels problemes. En cap cas es corregiran més de tres problemes, que hauran de ser de blocs diferents.

Cada problema es puntuarà de 0 a 3,3, segons la puntuació màxima indicada en cada apartat. La suma de les puntuacions de cada problema més 0,1 serà la qualificació de la prova.

Cada estudiant haurà de disposar d'una calculadora científica o gràfica per a l'examen. Es prohibeix la seua utilització indeguda (per a guardar fórmules en memòria). S'utilitze o no la calculadora, els resultats analítics i gràfics obtinguts hauran d'estar justificats.

Els problemes es plantejaran de forma que permeten avaluar les següents capacitats:

1. Plantejar en termes vectorials problemes formulats en contextos de les ciències de la natura, la tècnica i la geometria; i utilitzar el càlcul vectorial per a resoldre'ls i interpretar les solucions.
2. Interpretar, reconèixer i analitzar expressions analítiques que puguen ser associades a rectes, plans, circum-

ferències i el·lipses i identificar-les com a llocs geomètrics definits a través de propietats mètriques.

3. Utilitzar les matrius i les seues operacions com a instrument per a la resolució de sistemes d'equacions lineals i per a representar i interpretar taules i grafs.

4. Resoldre problemes amb tècniques algebraiques i interpretar-ne les solucions.

5. Aplicar mètodes analítics a l'estudi de funcions i a la interpretació de fenòmens de la natura i de la tècnica.

6. Resoldre problemes d'optimització utilitzant tècniques analítiques per a estudiar les propietats de les funcions.

7. Resoldre problemes que requerisquen codificar informacions, seleccionar, comparar i valorar estratègies i elegir les eines matemàtiques adequades per a la recerca de solucions en cada cas.

22.2. Criteris de correcció

A) Cada un dels tres problemes triats per cada alumne es puntuarà de 0 a 3,3. La qualificació de l'examen de Matemàtiques II serà la suma de les qualificacions dels tres problemes triats augmentada en 0,1 punts.

B) Els problemes obtindran la màxima puntuació quan el seu plantejament, desenvolupament i solució siguin correctes.

C) En altre cas, es valorarà de manera especialment positiva l'adequada estructuració de les contestacions atenent els factors següents:

- La claredat conceptual en l'exposició.
- La justificació de l'estratègia dissenyada per a resoldre el problema.
- La construcció o elecció raonada dels elements (funcions, models probabilístics, sistemes de referència, gràfics, etc.) necessaris per a la formalització matemàtica de la situació a resoldre.
- La correcció lògica en els raonaments o càlculs que conduïsquen a l'obtenció de la o de les solucions o a la convicció de la seua inexistència.
- La interpretació de les solucions obtingudes, si escau i la posada de manifest de la inversemblança o incoherència de les mateixes, si és el cas.

D) Mentre que les matemàtiques constitueixen també un llenguatge que conté recursos apropiats per a convèncer i comunicar, es valorarà positivament la destresa demostrada pel que fa a:

- La claredat i precisió, qualitats compatibles amb la flexibilitat per a explorar diferents estratègies o per a considerar els supòsits de partida si és necessari o convenient.

- La coherència i pertinència dels arguments esgrimits.
- L'originalitat dels enfocaments adoptats.
- La concisió, pulcritud i claredat comunicativa dels elements auxiliars del desenrotllament (diagrames, gràfics, taules, etc.).

22.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum està desenvolupat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Resolució de problemes

En este nucli es prossegueix la reflexió sobre les pautes d'actuació i les fases que comporta el procés de resolució de problemes. Els continguts són els mateixos que s'exposen en el nucli corresponent de Matemàtiques I, i seran tractats exclusivament en relació amb els problemes que permeten plantejar els conceptes i tècniques matemàtics proposats en els altres nuclis de la matèria.

2. Geometria

Els continguts d'este nucli són:

- Sistemes de referència en l'espai. Coordenades cartesianes.
- Vectors en l'espai tridimensional. Productes escalar, vectorial i mixt.
- Obtenció i interpretació de les equacions de rectes i plans a partir de sistemes de referència ortonormals.
- Resolució de problemes d'incidència, paral·lelisme i perpendicularitat entre rectes i plans.
- Resolució de problemes mètrics relacionats amb el càlcul d'angles, distàncies, àrees i volums.

3. Anàlisi

Els continguts d'este nucli són:

- Límit d'una successió. Límit d'una funció. Càlcul de límits.
- Continuitat i derivabilitat d'una funció. Propietats elementals.
- Càlcul de derivades. Derivada de la suma, producte, quocient i composició de funcions. Derivada de les principals famílies funcionals. Diferencial d'una funció i interpretació geomètrica. La funció derivada. Teoremes de les funcions derivables.
- Aplicació a l'estudi de les propietats locals i la representació gràfica de funcions elementals. Optimització.
- Primitiva d'una funció. Càlcul d'integrals indefinides immediates, per canvi de variable o per altres mètodes senzills. Integració de funcions racionals.
- Integrals definides. Regla de Barrow. Càlcul d'àrees de regions planes.

4. Àlgebra lineal

Els continguts d'este nucli són:

- Matrius de nombres reals. Operacions amb matrius.
- Rang d'una matriu: Obtenció pel mètode de Gauss.
- Sistemes d'equacions lineals. Representació matricial d'un sistema.
- Discussió i resolució d'un sistema lineal pel mètode de Gauss.
- Determinants. Càlcul de determinants d'ordes 2 i 3 a través de la regla de Sarrus. Propietats elementals dels determinants. Matriu inversa.
- Utilització dels determinants en la discussió i resolució de sistemes d'equacions lineals.

23. Mecànica. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria opcional en l'opció Científicotecnològica*

23.1. Característiques de l'examen

En la prova s'oferiran a l'alumne dos models d'exercici i els alumnes en triaran un. Cada exercici s'estructurarà en dos blocs ben diferenciats. El primer bloc tindrà caràcter teòric i estarà configurat per tres preguntes conceptuals, de manera que es cobrisca la major part del temari i el valor de cada una d'aquestes preguntes podrà ser el mateix o no segons s'indique en la capçalera de l'exercici.

El segon bloc estarà configurat per dos exercicis aplicats, procurant també cobrir parts complementàries del temari no cobertes per les preguntes teòriques i igual que en la part teòrica podran tenir o no tenir el mateix valor en la qualificació segons s'indique en la capçalera de l'exercici.

Les dos parts tindran igual pes en la nota global de l'exercici (50% cada una).

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

23.2. Criteris de correcció

Es procurarà valorar més els conceptes i els plantejaments que els purs desplegaments teòrics.

Pensant també, que la major part dels temes que ha cursat l'alumne en la matèria es reprendran al llarg dels seus estudis universitaris, sembla convenient aconseguir de l'alumne en esta matèria i amb caràcter prioritari i general:

- Una àmplia motivació en la temàtica, basada fonamentalment en l'aplicabilitat pràctica de les diverses lliçons desplegades en el temari.
- Uns bons fonaments que incloguen tant el maneig adequat d'unitats com el coneixement de magnituds fonamentals, i la comprensió de les equacions bàsiques de mecànica.

23.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Mecànica: evolució i magnituds

Els continguts que corresponen a este nucli són:

Beu introducció a la:

- Història.
- Mecànica dins de la física.
- Mecànica racional.
- Mecànica quàntica.
- Mecànica relativista.
  - Magnituds i dimensions en mecànica racional.
  - Sistemes d'unitats en mecànica.
  - El Sistema Internacional.
  - Unions mecàniques.

2. Estàtica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Sistema tridimensional de referència. Coordenades d'un vector.
- Operacions bàsiques amb vectors: suma, resta, producte escalar i producte vectorial.
- Sistemes de vectors concurrents. Resultant general i moment resultant. Teorema de Varignon.
- Introducció a un sistema general de vectors.
- L'estàtica com a cas particular de la dinàmica. Estàtica del punt material. Condicions d'equilibri.
- Estudi de l'equilibri d'un sistema. Aplicació al cas del sòlid rígid.
- Concepte de centres de gravetat; càlcul de centres de gravetat bàsics.
- Equilibri de màquines: palanca, corriola fixa, corriola mòbil, polispast, caragol, torn, pla inclinat, caragol sense fi.
- Introducció a la dinàmica de màquines.
- Sistemes isostàtics i hiperestàtics.
- Polígon funicular: condicions d'equilibri.
- El mètode de Cremona. Aplicació a cintres metàl·liques.

3. Cinemàtica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Moviment del punt, mètodes analítics per al càlcul de velocitats i acceleracions: moviment uniforme i uniformement accelerat. Moviment periòdic. Representació cartesiana, vectorial i intrínseca de les variables cinemàtiques bàsiques.
- Moviment del sòlid rígid: anàlisi general del moviment.
- Cinemàtica del moviment pla. Ruleta fixa i mòbil. Centre instantani.

- Anàlisi de velocitats en el moviment pla. Rotació i lliscament. Diferències bàsiques.
- Cinemàtica aplicada a màquines simples.
- Transmissió, forces i moments. Fregament. Mecanisme biela-maneta.
- Transmissió per corretja, fricció i engranatge.
- Anàlisi cinemàtic de mecanismes de l'ordinador.

4. Dinàmica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Dinàmica del punt material. Igualtat fonamental de la Dinàmica. Equacions del moviment en formes intrínseca i cartesiana. Concepte de quantitat de moviment i de moment cinètic.
- Concepte de moment d'inèrcia. Càlcul de moments d'inèrcia de cossos amb geometries simples.
- Generalització dels conceptes de quantitat de moviment i de moment cinètic.
- Equacions de la dinàmica de translació de sòlids rígids.
- Dinàmica de la rotació d'un sòlid entorn d'un eix fix. Rotació d'un cilindre entorn d'un pla inclinat.
- Principi de conservació de l'energia.
- Balanços energètics en diversos problemes mecànics. Punt material: conservació de la quantitat de moviment. Sòlid rígid: conservació del moment cinètic.
- Forces de fregament en casos reals, lliscament i rodament.
- Introducció al concepte de rendiment d'una màquina. Exemples pràctics senzills.
- El sòlid elàstic sotmés a vibració. Ressonància. Fatiga. Amortidors. Velocitats crítiques en arbres.

5. Resistència de materials

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Mitjans elàstics no deformables. Llei de Hooke. Coeficient de seguretat.

- Accions sobre un sistema material. Diversos tipus d'accions.
- Diversos tipus d'accions: esforç de compressió, de tracció, tallant i de flexió.
- Paràmetres característics de les peces metàl·liques. Maneig de catàlegs.
- Diversos tipus de càrregues: concentrades i/o repartides.
- Diagrama de moments flectors. Diagrama d'esforços tallants. Aplicació a bigues simplement recolzades i en volada amb càrregues puntuals utilitzant les taules de perfils. Ordes de magnitud de càrregues. Coeficients de treball i coeficients de seguretat.
- Introducció a les diferents normatives d'edificació per a formulació d'hipòtesis de càrrega.
- Dimensionat d'algunes peces simples, així com de cintres metàl·liques.
- La torsió en arbres de secció circular.
- Dimensionat de bigues isostàtiques per ordinador.
- Concentració d'esforços. Efecte entalla. Fatiga.
- Bombament.
- Esforços tèrmics.

6. Hidràulica tècnica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Propietats bàsiques dels fluids. Forces sobre àrees planes, forces sobre àrees corbes.
- Premses hidràuliques.
- Dinàmica de fluids: equació de continuïtat, equació del moviment, equació de l'energia. Introducció al flux real de fluids amb pèrdues de càrrega.
- Bombes. Distints tipus. Caracterització.
- Vàlvules. Distints tipus.
- Materials utilitzats en canonades.
- Maneig de catàlegs.
- Introducció a la pneumàtica. Disseny de circuits pneumàtics.
- Elements bàsics d'un circuit oleohidràulic. Anàlisi funcional d'esquemes reals.
- Sustentació i resistència.

24. Química. Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Ciències de la Natura i de la Salut*
- *Matèria obligatòria en la via de Ciències de la Salut i opcional en la Científicotecnològica*

24.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

L'examen tindrà una estructura de blocs temàtics i constarà de dos blocs de problemes i tres de qüestions. Cada bloc inclourà dues opcions (dues qüestions o dos problemes) de les quals l'alumne en triarà lliurement una. L'alumne haurà de triar i contestar una de les dues opcions proposades de cada un dels cinc blocs. En conjunt, l'examen constarà de dos problemes i tres qüestions.

24.2. Criteris de correcció

Es tindran en compte els següents criteris de correcció:

— Coneixement i comprensió dels continguts de la Química

Si els estudiants comprenen els principals conceptes de la química i la seua articulació en lleis, teories i models, valorant el paper que tenen en el seu desenvolupament.

— Processos de recerca científica

Si utilitzen les estratègies característiques de la recerca científica (formular i contrastar hipòtesis, planificar dissenys experimentals, analitzar i comunicar resultats, utilitzar fonts d'informació, etc.).

— Aplicació de coneixements i mètodes

Si poden resoldre problemes que es plantegen, amb la selecció i l'aplicació dels coneixements químics rellevants.

— Naturalesa de la Química i la seua relació amb la tècnica i la societat

Si comprenen la naturalesa de la química, les seues limitacions, el seu caràcter canviant i dinàmic, etc. i les complexes interaccions amb la tecnologia i la societat, valorant la necessitat de treballar per aconseguir una millora de les condicions de vida actuals.

24.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

Els dos primers nuclis presenten continguts relatius a procediments i actituds. No han de tractar-se per separat, sinó que s'han de desenvolupar, de manera integrada, en la resta dels nuclis.

1. Aproximació al treball científic

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Procediments que constitueixen la base del treball científic: plantejament de problemes, formulació i contrastació d'hipòtesis, disseny i desenvolupament d'experiments, interpretació de resultats, comunicació científica, estimació de la incertesa de la mesura, utilització de fonts d'informació.
- Importància de les teories i models dins dels quals es du a terme la investigació.
- Actituds en el treball científic: qüestionament dels fets obvis, necessitat de comprovació, de rigor i de precisió, obertura davant de noves idees.
- Hàbits de treball i indagació intel·lectual.

2. Química, tècnica i societat

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Anàlisi de la naturalesa de la química com a ciència: els seus èxits i limitacions, el seu caràcter temptatiu i de contínua busca, la seua evolució, la interpretació de la realitat a través de models.
- Relacions de la química amb la tècnica i implicacions de l'una i de l'altra en la societat: conseqüències en les condicions de la vida humana i en el medi ambient. Valoració crítica.
- Influències mútues entre la societat, la química i la tècnica. Valoració crítica.

3. Estructura de la matèria

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Orígens de la teoria quàntica. Hipòtesi de Planck.
- Estudi qualitatiu del model atòmic de Böhr.
- Introducció al model quàntic, associat al concepte de probabilitat, a partir de la dificultat d'interpretar àtoms més complexos que l'hidrogen. Aparició dels números quàntics.
- Principi d'Heisenberg, Hipòtesi de De Broglie. Principi de Pauli i regla Hund.
- Estructura electrònica, reactivitat dels elements i justificació del sistema periòdic. Estudi descriptiu d'algunes propietats dels elements i la seua variació en el sistema periòdic. Aplicació experimental a l'estudi d'alguns dels grups representatius.

4. Química descriptiva

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estudi del comportament químic dels següents grups d'elements: alcalins, alcalinoterris, terris, carbonoïdeus, nitrogenoïdeus, anfigens, halògens.
- Estudi dels principals compostos hidrogen, oxigen, nitrogen i sofre: hidrurs, òxids i àcids.
- Diferències fonamentals entre la química que es fa en el laboratori i la industrial. Importància industrial que té la química per al desenvolupament d'un país.

5. L'enllaç químic segons la química moderna

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Introducció de l'enllaç covalent a partir del model de solapament d'orbitals atòmics. Geometria de les molècules utilitzant el model de repulsió de parells d'electrons. Concepte de polaritat. Interpretació d'alguna de les propietats associades a substàncies que presenten enllaç covalent.
- Estructures de Lewis. Paràmetres moleculars. Hibridació d'orbitals atòmics (sp, sp², sp³).
- Enllaç iònic. Justificació de l'existència del reticle en els compostos iònics. Concepte d'índex de coordinació i factors de què depén. Introducció del cicle de Born-Haber.
- Els enllaços intermoleculars.
- Estudi qualitatiu de l'enllaç metàl·lic a partir del model dels orbitals moleculars aplicat a elements amb pocs electrons de valència i a la consegüent existència de nivells energètics molt pròxims.

6. Termoquímica

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Sistemes termodinàmics.
- Primer principi de la termodinàmica. Aplicació a l'estudi de reaccions químiques que transcorren a pressió constant.
- Conceptes d'entalpia i energia d'enllaç. Càlcul d'entalpies de reacció utilitzant la llei de Hess i a partir de la taula d'energies d'enllaç.
- Segon principi de la termodinàmica. Concepte d'entropia.
- Noció d'energia lliure i espontaneïtat de les reaccions químiques.

7. Cinètica química

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Aspecte dinàmic de les reaccions químiques. Concepte de velocitat de reacció.
- Equacions cinètiques. Orde de reacció.

— Mecanisme de reacció i molecularitat.

— Teories de les reaccions químiques.

— Factors de què depén la velocitat d'una reacció. Utilització de catalitzadors en processos industrials.

8. Equilibris químics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Aspecte dinàmic de les reaccions químiques: concepte dinàmic d'equilibri, a partir del model de reacció.
- Expressió de la constant d'equilibri com a propietat que el caracteritza. Relació entre les constants K_c i K_p. Aplicacions al cas de substàncies gasoses i dissolucions.
- Estudi qualitatiu del desplaçament de l'equilibri per mitjà d'accions externes: principi de Le Chatelier. Algunes reaccions que corresponguen a equilibris heterogenis, especialment els de dissolució-precipitació, la seua importància industrial.

9. Reaccions de transferència de protons

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Definició d'Arrhenius i de Brønsted-Lowry, les seues limitacions i aplicacions.
- Reaccions entre àcids i bases; formulació i nomenclatura de totes les espècies que hi intervenen; introducció al concepte d'àcids i bases fortes i dèbils; el significat del pH.
- Realització d'exercicis sobre l'estequiometria i problemes de les dites reaccions en què intervinguen els aspectes mencionats. Estudi qualitatiu del procés de dissolució de sals en aigua.
- Estudi qualitatiu de la hidròlisi.
- Indicadors àcid-base. Volumetries de neutralització àcid-base.

10. Reaccions de transferència d'electrons

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Definició general de reaccions d'oxidació-reducció a partir de la comprovació que algunes reaccions en què no intervé l'oxigen tenen les seues mateixes característiques.
- Reaccions redox: exercicis d'estequiometria i ajust de tals reaccions dins d'un context determinat.
- Substàncies oxidants i reductores. Realització experimental de reaccions entre metalls i ions d'altres metalls (per exemple el Fe i el Cu⁺²). Busca d'una escala qualitativa d'oxidants i reductors que s'use en la predicció d'una reacció determinada.

- Aplicació de les dades extretes a la corrosió dels metalls, importància industrial i econòmica d'este fenomen.
- Estudi, de forma elemental, de les piles elèctriques i l'electròlisi.

11. Introducció a la química industrial: la química de l'amoniac i de l'àcid nítric

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Diferències fonamentals entre la química que es realitza en el laboratori i la industrial. Importància econòmica que per al desenrotllament d'un país té la química; efectes nocius que ocasiona la falta de racionalització del seu ús.
- La química de l'amoniac i de l'àcid nítric: estudi descriptiu de les substàncies que es necessiten per a l'obtenció de l'amoniac (hidrogen i nitrogen); característiques essencials de l'obtenció industrial de l'amoniac i de l'àcid nítric; controls necessaris dels seus abocaments per la seua influència en el medi ambient.

12. La química del carboni

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Principals funcions orgàniques, les seues propietats i característiques. Formulació i nomenclatura dels compostos més senzills i coneguts.
- Tipus de reaccions orgàniques: substitució, addició i eliminació.
- Importància biològica d'algunes macromolècules naturals, com els greixos, els glúcids i les proteïnes, com a compostos orgànics bàsics.
- Polímers: significat d'este terme i exemples d'este grup, com els plàstics, el niló, el cautxú, etc. Importància social i econòmica.
- Els aminoàcids com a components de les proteïnes. Importància que estes tenen per a la vida.
- Les principals aplicacions de la química del carboni en la indústria química.

25. Tècniques d'Expressió Gràficoplàstica Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat d'Arts*
- *Matèria opcional en l'opció d'Arts*

25.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **150 minuts**.

Hi haurà dos exercicis. L'alumne n'haurà de triar un. Cadascun tindrà dues parts: A i B.

Part A: Donades dos reproduccions d'obres d'art molt significatives de Dibuix, Pintura o Gravat (s'indicarà què són, així com els autors de les obres, a peu d'imatge), hauran d'analitzar-se, fent èmfasi fonamentalment en els materials, instruments, tècniques i suports necessaris per a la seua realització, a més d'ubicar les obres en els segles corresponents.

Part B: Es realitzarà una composició amb el procediment i tècnica que s'indique, elegint el suport en funció d'esta. La composició serà una interpretació/recreació d'una imatge donada. El suport serà d'un format A4.

25.1.1. Valoració

La part A, es valorarà amb quatre punts (cadascuna de les preguntes de la part A valdrà dos punts). La part B, es valorarà amb sis punts.

25.2. Criteris de correcció

En la correcció es valorarà:

- L'elecció del suport en funció de la tècnica proposada.
- El correcte ús dels materials i les tècniques.
- El grau d'originalitat en la interpretació/recreació.
- La qualitat de l'acabat.
- El nivell d'anàlisi de les reproduccions proposades.
- La contextualització de les obres proposades.
- L'adequació de les obres d'art proposades i la lectura efectuada.

25.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria està present al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Fonaments del llenguatge gràficoplàstic

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Recursos i aplicacions.
- Estudi analític dels agents morfològics del llenguatge visual gràficoplàstic que el definixen: forma, color, textura i composició.
- Estudi sistemàtic de les relacions estructurals d'estos agents morfològics entre si, i en el seu camp visual.

2. Incidència de les tècniques en el procés artístic-cultural

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques i estils. Les tècniques en la història.
- Nous materials i tècniques d'expressió artística: fotografia, reprografia, aerografia, ordinador, electrografia i infografia.
- Selecció i utilització de diferents materials, suports i instruments en funció de l'obra que es vaja a realitzar, experimentant resultats plàstics i visuals.
- Incorporació de nous materials a l'art actual. La seua incidència en la comunicació de masses. L'art per al consum.

3. Tècniques de dibuix

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques seques: grafit, carbonets, pastels, llapis compostos de colors i grassos. Suports.
- Tècniques humides i mixtes. La tinta. Retoladors, estilògrafs, plomes i pinzells. Suports.

4. Tècniques de pintura

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Suports, pigments, aglutinants i dissolvents.
- Tècniques a l'aigua. Aquarel·la, al tremp i trempes. L'aerografia.
- Tècniques sòlides, olioses i mixtes. Pastel, encàustics olis i acrílics.

5. Tècniques de gravat i estampació

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Monotípia, litografia, serigrafia, xilografia, calcografia i noves calcografies i estampacions.

26. Tecnologia Industrial II

Batxillerat (LOGSE)

- *Segona part de la prova*
- *Modalitat de Tecnologia*
- *Matèria opcional en la via Científicotecnològica*

26.1. Característiques de l'examen

En la prova d'accés s'oferiran als alumnes dos models d'exercici dels quals n'elegirà un. Cada un dels exercicis constarà d'una part teòrica en què es plantejaran tres qüestions de tipus teoricopràctic, i una segona part en què es plantejarà un exercici pràctic d'aplicació.

Podran tenir el mateix pes en la qualificació segons s'indique en l'exercici. La part teòrica tindrà una valoració d'un 50% i l'exercici pràctic un altre 50%.

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

26.2. Criteris de correcció

1. Els alumnes hauran de saber seleccionar materials per a una aplicació pràctica determinada, considerant, al costat de les seues propietats intrínseques, factors tècnics i econòmics.
2. Els alumnes hauran de saber analitzar la composició d'una màquina o sistema automàtic d'ús comú, i identificar els subsistemes d'accionament, transmissió de moviment i control.
3. Els alumnes hauran de saber aplicar els recursos gràfics i verbals adequats a la descripció de la composició i del funcionament d'una màquina, un circuit o un sistema tecnològic concret.
4. Els alumnes hauran de saber resoldre problemes de muntatge d'un sistema de control automàtic per a l'aplicació a una màquina a partir d'un pla o d'un esquema.
5. Els alumnes hauran de saber desenrotllar i representar les funcions lògiques adequades per al correcte funcionament d'un sistema.
6. Els alumnes hauran de saber escollir el tipus de sensor idoni per a l'aplicació que es plantege, tot considerant les propietats tècniques i els factors econòmics.

26.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Materials

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Estructura interna i propietats dels materials. Tècniques de modificació de les propietats. Oxidació i corrosió. Tractaments superficials.
- Distints procediments d'assaig i mesura de materials.
- Procediments de reciclatge de materials, importància econòmica.
- Normes de precaució i seguretat en el maneig de materials.

2. Principis de màquines

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Motors tèrmics. Motors rotatius i alternatius. Aplicacions.
- Motors elèctrics; tipus i aplicacions.
- Circuit frigorífic. Bomba de calor. Elements i aplicacions.
- Energia útil. Potència d'una màquina. Parell motor en l'eix. Pèrdues d'energia en les màquines. Rendiment.

3. Sistemes automàtics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Elements que componen un sistema de control: transductors i captadors de posició, proximitat, moviment, velocitat, pressió i temperatura. Actuadors.
- Estructura d'un sistema automàtic. Entrada, procés, eixida. Sistemes de laç obert. Sistemes realimentats de control. Comparadors.
- Muntatge i experimentació de senzills circuits de control.

4. Circuits pneumàtics i oleohidràulics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Tècniques de producció de fluids. Circuits pneumàtics. Bombes i compressors d'aire. Circuits hidràulics. Fluids per a circuits hidràulics. Conducció de fluids. Cabal. Pressió interior. Pèrdues. Tècniques de depuració i filtrat.
- Elements d'accionament. Elements de regulació i control. Simbologia i funcionament.
- Circuits característics d'aplicació. Interpretació d'esquemes. Muntatge i instal·lació de circuits.

5. Control i programació de sistemes automàtics

Els continguts que corresponen a este nucli són:

- Control analògic de sistemes. Exemples pràctics.
- Circuits lògics combinacionals. Portes i funcions lògiques. Procediments de simplificació de circuits lògics. Aplicació al control del funcionament d'un dispositiu.
- Circuits lògics seqüencials. Rellotge. Memòria. Registres. Diagrama de fases. Control programat. El microprocessador. El microcontrolador. L'autòmat programable. Aplicació al control programat d'un mecanisme.

27. Valencià: Llengua i Literatura II

Batxillerat (LOGSE)

- *Primera part de la prova*
- *Exercici comú*

27.1. Característiques de l'examen

El temps màxim per a la realització de la prova serà de **90 minuts**.

L'exercici constarà d'un text en valencià, a partir del qual caldrà realitzar un comentari, i de quatre qüestions, de les quals l'estudiant n'haurà d'eleger dues i desenvolupar-les.

1. Sobre el text

El text pot procedir dels següents àmbits d'ús:

- Acadèmic (científic, tècnic i humanístic)
- Periodístic
- Polític
- Publicitari
- Jurídic
- Administratiu
- Literari
- Pertanyen a qualsevol tipologia textual

El text tindrà una extensió inferior a les 40 línies. El tema del text no serà aliè als coneixements i als interessos dels estudiants.

2. Sobre el comentari

El comentari del text es demanarà sense introduir matisacions sobre els aspectes que han de ser objecte de comentari. No obstant això, per a facilitar l'aplicació dels criteris de correcció, haurà d'incloure continguts com els que s'enumeren a continuació:

— Capacitat d'anàlisi i síntesi

1. Realització d'un resum del text on l'estudiant ha de mostrar que ha entès el text i sap destriar les idees principals de les secundàries.
2. Establiment del tema o els temes de què tracta el text. Veure si pot inferir-se del títol o d'altres elements paratextuals (fotos, elements subratllats i altres aspectes tipogràfics).
3. Delimitació de les parts constitutives del text. Analitzar la informació seleccionada i establir com s'organitza: si hi ha un únic tema (tema constant), si apareixen temes derivats (subtemes) o si es passa d'un tema a un altre

(progressió lineal). Altres tipologies estructurals: causa-conseqüència, problema-solució, descripció-enumeració, etc.; estructura analitzant, sintetitzant, paral·lelística, enquadrada, etc.

— Comentari sobre el contingut

• Caracterització del text

1. Establir l'àmbit d'ús: acadèmic, periodístic, publicitari, jurídic, administratiu, literari, etc.
2. Tipus de text: expositiu, argumentatiu, narratiu, retòric, descriptiu, etc.
3. Gènere: article d'opinió, carta al director, ressenya, conte, debat, conferència, article de divulgació científica, etc.
4. Finalitat comunicativa: informar sobre un tema, persuadir, orientar l'opinió o la conducta, etc.
5. Varietat lingüística: determinar el dialecte geogràfic (variació diatòpica), el dialecte social (variació diastràtica) i el registre (variació diafàsica o funcional). Sobretot, veure si es tracta d'un registre formal o informal i justificar-ho, i determinar si el llenguatge és general o d'especialitat.
6. Polifonia i intertextualitat.
7. Pressuposicions.
8. Funcions lingüístiques predominants.
9. Modalitat oracional, modalització i impersonalitat.
10. Mecanismes de cohesió lèxica.
11. Mecanismes de cohesió gramatical.

• Valoració personal

1. Valoració de les idees exposades per l'autor.
2. Nous arguments a favor o en contra.
3. Interés o actualitat del tema tractat. Temes relacionats.
4. Avaluar si el text aconsegueix la finalitat comunicativa que es proposa.
5. Judici personal.

L'anterior esquema no s'ha d'entendre necessàriament com un esquema rígid i tancat, sinó com un llistat de qüestions significatives per a donar compte del caràcter d'un text.

3. Sobre les qüestions

1. Es proposaran quatre qüestions de les quals se n'elegeran dues.
2. Les qüestions es referiran a marques lingüístiques que apareixen al text i avaluaran aspectes de qualsevol nivell de llenguatge: morfològic, sintàctic, lèxic, semàntic i pragmàtic.
3. Les qüestions no proposaran l'exposició de coneixements teòrics descontextualitzats i atendran a la capaci-

tat d'aplicar els coneixements teòrics a l'anàlisi i la producció d'aspectes concrets de l'ús de la llengua.

27.2. Criteris de correcció

S'avaluarà la capacitat de l'estudiant:

- a) D'analitzar el text a partir de la descripció de la seua estructura i de la separació de les idees principals i les secundàries.
- b) De sintetitzar el text mitjançant l'establiment del tema.
- c) D'interpretar el text gràcies a les marques lingüístiques explícites o implícites que el text ofereix i dels coneixements enciclopèdics.
- d) De fer-ne una valoració crítica i d'identificar la presència de valors o d'actituds sociolingüístiques pròpies d'una situació de contacte de llengües.
- e) De construir un text adequat al registre formal, de manejar els mecanismes que donen coherència i cohesió al text, i d'expressar-se amb correcció gramatical.
- f) D'expressar-se de forma neutra mitjançant l'ús de formes impersonals o despersonalitzadores durant el comentari del contingut (capacitat d'anàlisi i caracterització del text) i de canviar a fórmules personals i modalitzadores en la valoració personal del text (valoració personal).
- g) D'aplicar els conceptes teòrics a millorar les seues capacitats expressives (en el bloc de les qüestions).

S'assignarà el 70% de la puntuació al comentari i el 30% a les qüestions. És a dir, sobre una puntuació de 10, 7 al comentari i 3 a les qüestions. Cada qüestió puntua 1'5 punts.

L'avaluació del comentari es realitzarà de la manera següent:

- a) Capacitat d'anàlisi i síntesi: 3 punts.
- b) Caracterització del text: 3 punts.
- c) Valoració personal: 1 punt.

L'expressió de l'estudiant es valorarà de la forma següent: si globalment és positiva es podrà apujar fins a 1 punt la nota obtinguda en el comentari i, si és negativa, es disminuirà fins a dos punts.

27.3. Currículum de la matèria i nucli de continguts

El currículum de la matèria està detallat al Decret 50/2002, de 26 de març, que estableix el currículum de batxillerat LOGSE.

1. Comunicació

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Llengua i societat:

- Origen i desenrotllament del valencià.
- Varietats del valencià.
- Característiques lingüístiques del valencià actual.
- Els fenòmens de contacte de les llengües. Les actituds lingüístiques i les normes d'ús.

— Textos escrits específics:

- Textos científics i tècnics.
- Textos jurídics i administratius.
- Textos humanístics.
- Textos periodístics i publicitaris.
- Textos literaris.

2. Estudi de la Llengua

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Principis bàsics de les normes lingüístiques.

— La gramàtica:

- Les categories gramaticals (II).
- Tipus d'oracions.

— Estructura del text:

- Mecanismes de coherència.
- Cohesió gramatical i lèxica.
- Els connectors.
- Altres mecanismes de cohesió.

— Components bàsics del lèxic del valencià (II).

- La terminologia.
  - Procediments lingüístics per a la creació de neologismes.
- El valencià en Internet. Recursos lingüístics fonamentals.
- Institucions acadèmiques, agències de premsa, mitjans de comunicació digitals, col·leccions de textos, autoformació en llengües, etc.

3. Tècniques de treball

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Tècniques d'anàlisi i comentari de textos: comentari lingüístic i literari.

— Redacció de treballs acadèmics que incorporen els elements complementaris (índexs, cites, bibliografies, etc.).

4. Literatura

Els continguts que corresponen a este nucli són:

— Evolució històrica de les formes literàries.

— La literatura en el segle XX: marc històric i cultural:

- Modernisme, Noucentisme i Avantguardisme.
- La poesia del segle XX. Carles Salvador, Xavier Casp, Vicent Andrés Estellés i Maria Beneyto.
- El realisme social i les últimes tendències poètiques.
- Formes i temes en la narrativa del segle XX. Martí Domínguez, Enric Valor.

- Últimes tendències de la novel·la i el conte.
- Transformacions del teatre durant el segle XX.
Últims corrents. Textos i espectacles teatrals.
- L'assaig contemporani. Joan Fuster.

— Anàlisi i comentari d'una obra de cada època i lectura dels fragments més representatius d'algunes de les literatures de les llengües constitucionals i de les literatures estrangeres.